

MILIEURAMA

AANDBLAD VAN DE BOND BETER LEEFMILIEU

Afgiftekantoor
Brussel X

MILIEURAMA WORDT GEDRUKT MET INKT OP VEGETALE BASIS

BOUWMISDRIJVEN

MARK HOOGHE
OVER
LANDBOUW & MILIEU

AFVALOVEN
RONSE

OLIEVERONTREINIGING
IN ECUADOR

BELGISCH
VERKEERSBELEID

PVC-VERPAKKINGEN

In deze milieurama:

Echte Boomse in uw maag?
Dan toch in **een ruimtelijk
zwartboek** op blz.
3-5

Omer in de bloemetjes,
A'pen in o'wikkeling,
natuurdagen in alle openheid.
Ledenblad op blz.
6

Weet u wat landbouw is?
Marc Hooghe heeft
daar zijn twijfels over.
8-10

Van Bos van Aa tot Regio L.
Flitsen!
11

Het gaat er **warm** aan toe
in **Ronse**. En niet alleen als
Greenpeace in de buurt is.
12-13

El Que Ensucia, Limpia!
Olé **Texaco!**
14-15

Benzine, benzeen, tolueen
en andere mineraalwaters.
Frontlijn!
20-21

Verkeersremmende maatregelen?
Remmende gesprekken!
Belgisch verkeersbeleid
op blz.
18-20

Groepen werken natuurlijk
en defensief:
22

Groene lapjes, open en bloot
in uw koekepan.
Ekotips:
26-27

Boek en Milieu
28-29

Lerzersbrieven & Puzzelen
30

Kalender & Kolofon
31

Kommentaar

VLAANDEREN, MIJN LAND!

Vlaanderen wordt door buitenlanders vaak "één grote stad" genoemd. Het gevoerde ruimtelijk beleid zou daar wel eens voor iets kunnen tussenzitten. Elk jaar worden in Vlaanderen honderden bouwovertradingen door de vingers gezien. Het is een droom van vele Vlamingen om een villa neer te poten in een maagdelijk natuurgebied. Als honderden Vlamingen (of Nederlanders) dat doen, dan schiet er van de weinige natuur en schaarse open ruimte niet veel meer over. Wetten die zulke toestanden verbieden worden genegeerd. En ook de rechter wordt maar al te vaak genegeerd: als het na jarenlang aanslepende rechtszaken tot een afbraakvonnis komt, wordt dat bijna nooit uitgevoerd. Burgemeesters durven vaak niet over te gaan tot gedwongen afbraak, omdat ze vrezen zich onpopulair te maken. Om het met de woorden van Geert van Istendael te zeggen: "dat iemand bouwt zonder vergunning kwetst niet ons rechtsgevoel, dat hij achteraf zijn huis moet laten slopen, dat vinden we pas smerig". Meestal komt het echter niet tot een rechtszaak en vraagt de overtreder een regularisatie aan. Vaak gebeurt dat met de actieve steun van de politiek verantwoorde-lijken. Politiek dienstbetoon is nog altijd een heel populair tijdverdrijf in Vlaanderen. En de dupe van heel de historie, dat is het Vlaamse land.

Lieve Grauls

Stedebouwwacht legt binnenkort Zwartboek op de draaitafel

OVERHEID SPEELT DISCJOCKEY MET **BAKSTEEN** IN DE MAAG

Ieder jaar worden in Vlaanderen officieel meer dan 2.000 bouwovertreringen vastgesteld. Zoals het bij een overtreding past, zou het niet meer dan normaal zijn wanneer de overtreder afdoende wordt gestraft. Meestal blijft het echter bij een puur formeel proces-verbaal. Dat de overheid zich beperkt tot een gedoogbeleid blijkt alvast uit de tientallen dossiers die de Stedebouwwacht de afgelopen maanden verzamelde. De schaarse vonnissen tot afbraak worden zelden uitgevoerd en de overtreringen worden in grote getale geregulariseerd door het betalen van de meerwaarde of door een vergelijk. Welcome in Flanders...

HANDHAVING VER TE ZOEKEN

Een handhavingsbeleid is het sluitstuk van elke wetgeving. Een wet heeft immers maar zin als je ze op een efficiënte manier kan afdwingen. Precies op dit vlak loopt het in onze ruimtelijke ordening grondig fout. De cijfers spreken voor zich. Uit het jaarverslag van de Administratie voor Ruimtelijke Ordening (AROHM) blijkt dat de afgelopen jaren meer dan 2.000 bouwovertreringen per jaar werden vastgesteld. De bevoegde administratie vroeg in de periode 1980-1990 in meer dan

7.000 gevallen het herstel in de oorspronkelijke staat. Niet-officiële cijfers voor de periode 1990-'93 wijzen op eenzelfde tendens.

POPULARITEIT OF AFBRAAK?

In de praktijk wordt herstel in de oorspronkelijke staat zelden of nooit uitgevoerd. Als de overtreder het herstel niet uit eigen wil uitvoert, kan de bevoegde administratie of de gemeente dat herstel wel ambtshalve opleggen. "Maar omwille van elektorale overwegingen gebeurt dat vrijwel nooit", zegt Erik Grietens, koördina-

Door een gewestplanherziening werd het waardevol landbouwgebied 'Dooie' in Wielsbeke omgezet in industriezone. (foto Frans Geys)

tor van de Stedebouwswacht. *"Veel burgemeesters zijn immers bang dat ze met zo'n gedwongen afbraak tegelijk ook afbreuk doen aan hun populariteit".* Maar ook de administratie gaat zelden over tot een gedwongen afbraak. Erik Grietens kan een cynisch lachje moeilijk verbergen: *"Daarvoor moet een borgsom betaald worden aan de beslagrechter. En op de begroting van de administratie zijn niet voldoende middelen voorzien om die te betalen. Zo simpel is dat".* Bovendien moet voor elk herstel in de oorspronkelijke staat een openbare aanbesteding worden uitgeschreven. En ook daar schrikken gemeentes nogal eens voor terug. Redenen te over om herstel in de oorspronkelijke staat niet opportuun te achten...

OVERHEID ALS DISC-JOCKEY

Niet voor alle overtredingen wordt

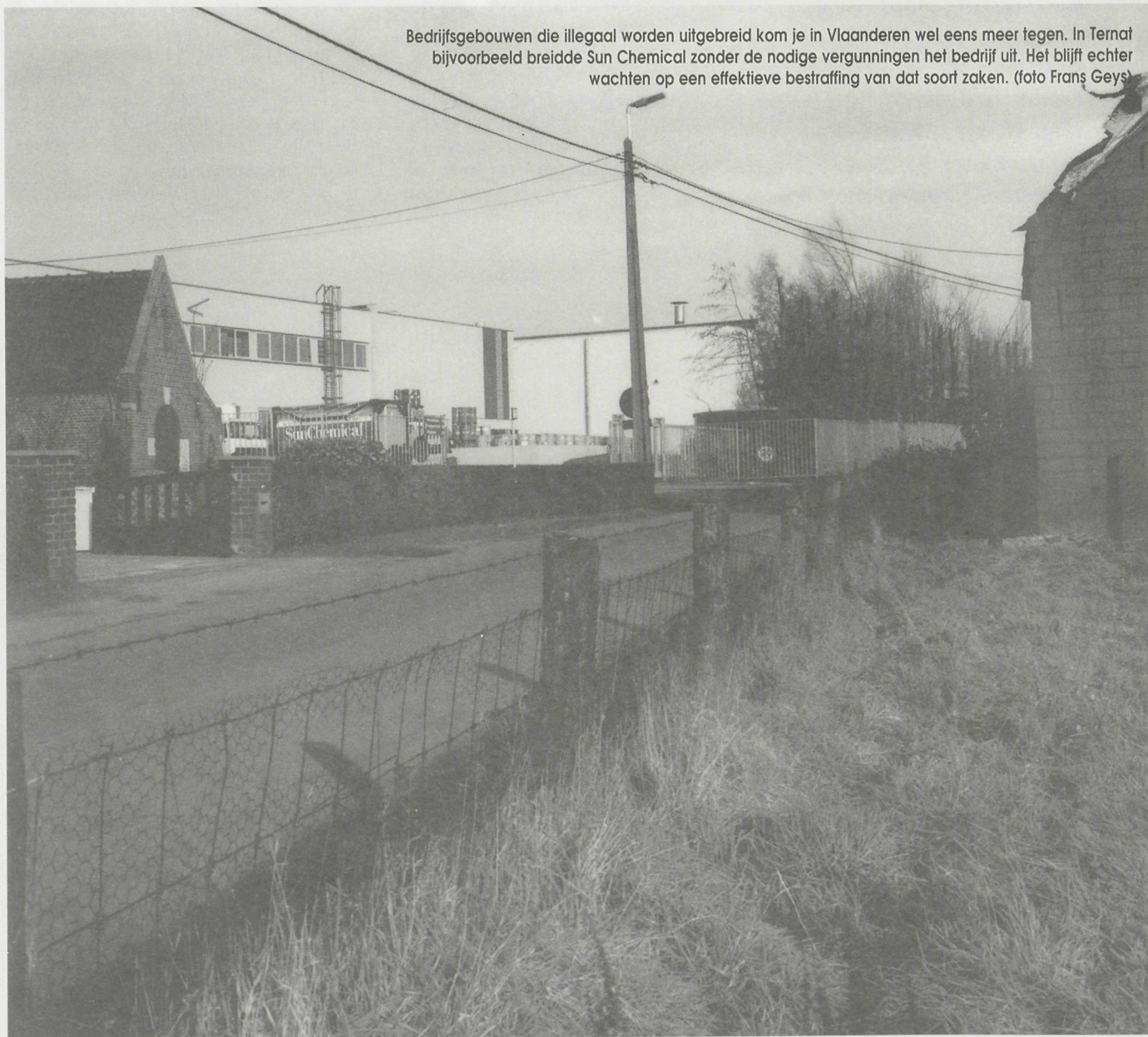
het herstel in natura geëist. Soms wordt ook de betaling van de meerwaarde gevraagd. Dit is het bedrag dat een goed door het misdrijf heeft verkregen. Door de betaling van die meerwaarde wordt de overtreding dan gelegaliseerd. Deze boetes liggen echter vaak belachelijk laag, waardoor de overtreder ze met de glimlach betaalt. *"Nog een andere mogelijkheid is dat een vergelijk wordt uitgewerkt met de overtreder"*, stelt Erik Grietens. *"Na het betalen van een administratieve transaktiesom wordt dan een regularisatievergunning afgeleverd. Maar zo'n regularisatievergunning kan je ook krijgen zonder een voorafgaand vergelijk".* Het gebeurt ook niet weinig dat een bouwwerk wordt opgetrokken en pas nadien een vergunning wordt aangevraagd. *"Op die manier wordt de vergunningverlenende overheid natuurlijk voor voldongen feiten geplaatst"*, stelt Erik Grietens vast.

"Bovendien kan er ook geregulariseerd worden door een Bijzonder Plan van Aanleg (BPA) of een gewestplanherziening. Op die manier kan de bestemming van het gewestplan dan in overeenstemming gebracht worden met een bouwovertreiding en kan daarna zonder problemen een vergunning worden afgeleverd". Tenslotte gebeurt het ook dat bouw misdrijven gewoon door de overheid worden gedoogd en dat daarbij zelfs geen regularisatievergunning wordt aangevraagd.

OVERTREDEN LOONT

Bouwovertreeders kunnen in Vlaanderen dus rustig hun gang gaan. Meer zelfs, vaak krijgen de overtreeders een handje toegestoken. Als er vonnissen tot afbraak worden uitgesproken, worden die in de realiteit zelden of nooit uitgevoerd. *"In Vlaanderen wordt op dat vlak de situatie gewoon op zijn kop gezet"*, lacht

Bedrijfsgebouwen die illegaal worden uitgebreid kom je in Vlaanderen wel eens meer tegen. In Ternat bijvoorbeeld breidde Sun Chemical zonder de nodige vergunningen het bedrijf uit. Het blijft echter wachten op een effectieve bestraffing van dat soort zaken. (foto Frans Geys)

Erik Grietens. "Het is toch al te gek dat het in de huidige omstandigheden beter is om veroordeeld te worden tot afbraak, dan tot het betalen van de meerwaarde. In het eerste geval weet je toch dat de afbraak niet zal worden afgedwongen".

NIEUW DEKREET NOODZAKELIJK

De Stedebouwacht wil het hier echter niet bij laten en eist konkrete maatregelen om iets aan deze toestand te verhelpen. In eerste instantie moet de nu onderbemande administratie versterkt worden. Op die manier is het mogelijk om preventief te werken en bouw misdrijven in een vroeg stadium op te sporen en stil te leggen. Erik Grietens: "We willen ook dat er een aantal wetswijzigingen doorgevoerd worden. Het nieuwe dekreet op de ruimtelijke ordening, dat binnenkort besproken zal worden in de Vlaamse Raad, kan daarvoor een prima instrument zijn". Zo vindt de Stedebouwacht dat derden zelf moeten kunnen bepalen welke vorm van herstel ze vragen tegen een bouwovertreiding. Nu zijn die derden-benaudeelden genoodzaakt AROHM voor de rechtbank te halen, wat eigenlijk in strijd is met het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens.

Mentaliteitswijziging of vogelpik?

Daarnaast vindt de Stedebouwacht ook dat de regeling van het vergelijk bij overtredingen geschrapt moet worden. De overige herstelmaatregelen voldoen immers ruimschoots om bouw misdrijven aan te pakken. "Tenslotte moet ook gezocht worden naar manieren om de uitvoering van vonnissen efficiënter te laten verlopen", aldus nog Erik Grietens. "Hiervoor kan inspiratie opgedaan worden in Nederland, waar de gemeente onmiddellijk tot herstel kan overgaan zonder een rechtszaak te moeten opstarten". Als de overtreder hiertegen in beroep wil gaan, is het aan hem om een rechtszaak op te starten.

Maar hoe je het ook draait of keert, alles staat of valt met de politieke wil die aanwezig moet zijn om bouw misdrijven grondig aan te pakken. "En dat vereist bij onze beleidsverantwoordelijken op alle niveaus een mentaliteitswijziging waar we wellicht nog jaren kunnen op wachten", besluit Erik Grietens "Zolang daar geen sprake van is, blijven we leven in een klimaat waar bouw misdrijven gedoogd worden". En raakt Vlaanderen steeds verder versnipperd in lintjes hier en BPA'tjes daar...

EG/PD

ZWARTBOEK STEDEBOUWWACHT LEGT VLAAMSE KERMIS IN RUIMTELIJKE ORDENING BLOOT

Momenteel werkt de Stedebouwacht aan een Zwartboek. Bedoeling is dat de typeproblemen van de ruimtelijke ordening in Vlaanderen worden geïnventariseerd en dat de achterliggende mechanismen zoals politiek diensbetoon worden blootgelegd. Alhoewel het Zwartboek pas eind april van de persen rolt, kon Milieurama toch al een aantal frapante dossiers inkijken. Hou u vast, de Vlaamse Kermis begint...

LIJST VAN 23 PROCESSEN-VERBAAL MAAKT GEEN INDRUK IN LIER

Het domein Nazareth in Lier is een 70 ha grote open ruimte met een enorme historisch-landschappelijke en ekologische waarde. Negen ha van het domein zijn geklasseerd als landschap. In dit gedeelte werden op de 18de eeuwse ruïnes van het klooster Nazareth een restaurant en een feestzaal gebouwd waarvoor een vergunning werd afgeleverd. Nadien werden echter een hele reeks werken uitgevoerd waarvoor geen vergunning werd gevraagd. Zo werden schuren afgebroken, gebouwen uitgebreid, bomen gerooid, een parking aangelegd,... Dat alles zonder vergunning. Vele van die werken zijn landschappelijk storend en tasten de ekologische kwaliteiten aan. Ondanks een lijst van 23 PV's wil de stad niet optreden.

WESTVLAAMSE PAARDENFOKKERIJ WORDT MEGALOMANE MANÈGE

In Moorsele bij Wevelgem werd in '93 een vergunning afgeleverd voor de uitbreiding van een bestaande paardenfokkerij in een landschappelijk waardevol landbouwgebied. "Mooi initiatief", horen we u al zeggen. Maar plots blijkt de Westvlaamse paardenfokkerij omgetoverd tot een Olympische manège. Er werd een hoofdhal gebouwd voor 5.000 toeschouwers en uiteraard werd ook de vijftig Westvlaamse ondernemer op zijn wen-

ken bediend. Een kompleks van 500 business-seats geeft de Westvlaamse cow-boys wat ze willen... Als klap op de vuurpijl werden ook nog onvergunde restaurants, feestzalen en veel te grote parkings aangelegd. Begin februari 1995 werden regularisatievergunningen ingediend.

VIER PAARDESTALLEN MAKEN BEDRIJF LEEFBAAR

We blijven nog even in West-Vlaanderen, het 'Texas van de ruimtelijke wanorde'. Enkele jaren geleden werd in Torhout een paardestal voor vier luxe-paarden opgetrokken in een landbouwgebied. Nadien werd een vergunning aangevraagd voor een bijhorende 'bedrijfswooning', lees: 'villa'. Zo'n vergunning kan echter alleen maar afgeleverd worden als aangetoond kan worden dat het bedrijf een volwaardige en leefbare entiteit is. Vlamingen hebben immers de reputatie om kost wat kost hun villa-optrekje te hebben 'op den buiten', in een landbouwgebied. Op basis van een duistere boekhouding werd besloten dat vier paardestallen een bedrijf leefbaar maken. Een vergunning werd afgeleverd. Maar daar bleef het niet bij. De uitgereikte vergunning werd als klap op de vuurpijl ook nog eens overtreden en de werken werden stilgelegd na een klacht van omwonenden. Na het betalen van de meerwaarde via een minnelijke schikking kon de villa echter rustig afgewerkt worden.

Eind april wordt het Zwartboek van de Stedebouwacht voorgesteld. Bouwde uw buur naast uw tuin een fitnesscentrum zonder bouwvergunning? Of had u eerder al te maken met manèges die opgetrokken worden naast uw keuken? Dan kunnen we uw informatie best gebruiken. Stuur uw dossier naar de Stedebouwacht, Erik Grietens, p/a Overwinningstraat 26, 1060 Brussel, Tel: 02/539.22.17., Fax. 02/539.09.21.

MULTIFUNKTIONELE ONTWIKKELING VAN DE ANTWERPSE HAVENREGIO

De voorbije jaren werkte Arbeid en Milieu vzw aan een projekt dat een optimale ruimtelijke ontwikkeling van de Antwerpse haven, mét aandacht voor ekonomie en ekologie, aan haalbaarheid wil toetsen. De studie werd gerealiseerd met de steun van het Fonds voor het Leefmilieu van de Koning Boudewijnstichting. De resultaten ervan worden op woensdag 29 maart op een konferentie voor een breder publiek op een rijtje gezet.

Dat de Antwerpse haven van groot socio-ekonomisch belang is voor de Antwerpse regio is genoegzaam bekend. Als industriepool en knooppunt tussen maritiem en kontinentaal transport wordt zij zelfs omschreven als slagader van de Vlaamse ekonomie. *"Maar die medaille heeft ook een keerzijde. De voortdurende uitbreiding van de Antwerpse haven heeft er ook voor gezorgd dat het stadsleven verschaalde, polderdorpen van de kaart zijn geveegd en de natuur steeds meer ging lijden onder de havenactiviteiten",* vertelt Bart Martens van Arbeid en Milieu. *"Het komt er op aan om een optimale ruimtelijke ontwikkeling van het havengebied te bewerkstelligen die de ekonomische mogelijkheden van de regio behoudt, maar ook de hinder voor de omgeving en de natuur beperkt."*

Op woensdag 29 maart worden de resultaten van de studie aan een breder publiek voorgesteld. Tijdens de konferentie zal worden nagegaan hoe een multifunktionele ontwikkeling van de Antwerpse haven kan worden gerealiseerd. Hoe kan de positie en de mogelijkheden van de Antwerpse haven worden gekaderd in een breder grensoverschrijdend structuurbeeld van de Benelux en de Schelde-Rijn-Delta? En wat is de visie van de natuursektor, de havensektor en de vakbonden op die verdere ruimtelijke ontwikkeling van het Antwerpse havengebied? Het zijn enkele vragen die tijdens de konferentie van woensdag 29 maart aan bod zullen komen. Geïnteresseerden kunnen een inschrijvingsfolder aanvragen bij Arbeid en Milieu vzw.

Inlichtingen: Arbeid en Milieu vzw, Waterlostraat 11, 2600 Berchem, Tel: 03/218.74.72., Fax: 03/218.80.77.

LEDENBLAD

STICHTING OMER WATTEZ IN DE BLOEMETJES

Dit jaar mag de Stichting Omer Wattez, de regionale natuur- en milieukoepel in Zuid-Oost-Vlaanderen, 20 kaarsjes uitblazen. Ontstaan in '75 als actiegroep om het prachtige landschap van de Vlaamse Ardennen te beschermen, groeide de Stichting Omer Wattez doorheen de jaren uit tot een degelijk gestructureerde en inhoudelijk stevig functionerende regionale milieu- en natuurkoepel. De Stichting heeft op vandaag een 20-tal lokale verenigingen die actief zijn in het zuidelijk deel van Oost-Vlaanderen, het gebied van de Schelde-, Leie- en Dendervallei. Vanuit hun 'Milieucentrum' in Oudenaarde staat het sekretariaat van de koepelvereniging met een drietal professionele krachten dagelijks ter beschikking van de aangesloten verenigingen en al wie in de Vlaamse Ardennen wat wil doen rond natuur en milieu. De voorbije jaren is meer dan eens gebleken dat de Stichting Omer Wattez van onschatbare waarde is. Zo kon de Stichting halfweg de jaren '70 de aanleg van een autosnelweg doorheen het unieke landschap van de Vlaamse Ardennen vrijdelen. Meer recent nog eiste de Stichting Omer Wattez samen met Bond Beter Leefmilieu en Greenpeace de sluiting van de verbrandingsoven van Ronse.

De milieu- en natuurbeweging in Vlaanderen heeft regionale koepelverenigingen als de Stichting Omer Wattez broodnodig. Gelukwensen aan al diegenen die Stichting Omer Wattez de voorbije 20 jaar meemaakten. En doe ze nog eens vol!
Inlichtingen: Stichting Omer Wattez, Kattestraat 23, 9700 Oudenaarde, Tel: 055/31.80.91.

TWEDE EDITIE 'OPEN NATUURDAGEN'

Tijdens het weekend van 8 en 9 april organiseert Natuurreservaten vzw op meer dan 130 plaatsen in Vlaanderen de tweede editie van de 'Open Natuurdagen'. Met natuurwandelingen, fietstochten, huifkartochten allerhande wil Natuurreservaten vzw tienduizenden Vlamingen laten zien, horen en voelen hoe verrassend veelzijdig de natuur op veel plaatsen in Vlaanderen nog is. Tegelijk willen de 'Open Natuurdagen' tijdens het Europees Jaar voor het Natuurbehoud laten zien dat er een snel groeiend draagvlak bestaat voor de bescherming van de natuur in Vlaanderen.

Samen met de plaatselijke afdelingen en de samenwerkende verenigingen, werkte Natuurreservaten vzw een gevarieerd activiteitenprogramma uit. In tegenstelling tot de traditionele geleide wandelingen in de reservaten, bieden de 'Open Natuurdagen' een extra-aanbod: toegang tot de afgesloten delen van de reservaten, op de fiets of in een huifkar langsheen diverse natuurgebieden, speciale activiteiten voor kinderen,... Op de meeste plaatsen kunnen de deelnemers bovendien een hapje en een drankje gebruiken of één van de vele infostands, tentoonstellingen of diareksen bezoeken. Wil je een gedetailleerd overzicht van de activiteiten tijdens de 'Open Natuurdagen'? Geen probleem, Natuurreservaten vzw heeft een programmakrant ter beschikking waarin alle activiteiten per provincie op een rijtje worden gezet. Je kan de krant gratis aanvragen op het sekretariaat van Natuurreservaten vzw.

Inlichtingen: Natuurreservaten vzw, Kon. St.-Mariastraat 105, 1030 Brussel, Tel: 02/245.43.00., Fax: 02/245.39.33.

PROCTER & GAMBLE :
KWALITEITSPRODUKTEN
GEMAAKT MET ZORG VOOR HET MILIEU

Dash dreft *ARIEL*

***VIZIR* Lenor**

**Mr.
Proper**

VIAKAL[®]

Pampers

always

CAMAY OIL *of* OLAZ

**Pétrole
hahn**

PANTÈNE

VICKS

"EIGENLIJK WETEN VEEL MIE- EENS WAT LANDBOUW IS"

In 'De Groene Vervuiler' omschrijf je de landbouwsektor als desastreus op economisch, ekologisch en sociaal vlak?

Inderdaad, een hele hoop economische mechanismen verplichten de landbouwer om steeds intensiever te gaan produceren en dit op een steeds kleinere oppervlakte. De evolutie van de afgelopen decennia was er een van schaalvergroting: grotere bedrijven, efficiëntere organisatie en meer produktiviteit. Het resultaat is dat de geproduceerde hoeveelheden enorm zijn gestegen maar dat de landbouwprijzen door de internationale concurrentie in elkaar zijn gestort en het inkomen van de landbouwer alles behalve rooskleurig is. Een ander gevolg is ook dat die hele evolutie rampzalige gevolgen heeft voor het leefmilieu.

GROENE HOOFDSTRUKTUUR AFGEVOERD

Alhoewel de oorzaken dus vooral internationaal en economisch van aard zijn, is het toch vooral de milieubeweging die door de landbouwer met de vinger wordt gewezen?

Dat heeft alles te maken met het feit dat men machteloos staat tegenover de internationale politiek en het concurrentiebeleid. Als Vlaamse landbouwer kan je alleen maar toekijken hoe de landbouwmarkt opengegooid wordt en hoe je als hardwerkende boer het slachtoffer bent van EG-reguleringen allerhande. Het Mestactieplan of de Groene Hoofdstructuur zijn daarentegen veel direkter en met de juiste akties vrij makkelijk tegen te houden. Met sukses overigens want het MAP is flink verwaterd en de Groene Hoofdstructuur werd, laat ons eerlijk zijn, voor onbepaalde tijd afgevoerd. De landbouworganisaties mogen op Europees vlak dan wel steeds meer aan belang inboeten, in de Belgische

Ooit leefde de landbouw in een vredige harmonie met de natuur. Ooit liet de Vlaamse boer zijn Brabants trekpaard met een hoekige ploeg langzaam doorheen de ranzige poldergrond glijden. Ooit omschreef Stijn Streuvels de Vlaamse boerenstiel als een "mensonterende idylle in de natuur". Ooit is voorgoed voorbij... Het stoere Brabantse trekpaard moest plaats ruimen voor imposante traktors. En enkele maanden geleden bestormden briesende landbouwers van het ABS de gebouwen van de Vlaamse Milieumaatschappij in Erembodegem. Het konflikt tussen landbouw en natuur werd zelden zo scherp aanvoeld. In zijn boekje 'De Groene Vervuiler' zet Marc Hooghe, milieujournalist bij de BRTN-radionieuwsdienst, de Streuveliaanse idylle opzij en maakt hij een haarscherpe analyse van de relatie tussen landbouw en milieu. Een gesprek...

politiek heeft de Boerenbond nog altijd een serieuze vinger in de pap.

Je stelt dat de landbouw alleen kan overleven door over te schakelen op een andere manier van produceren. Hoe ziet die er dan uit?

De landbouw moet opnieuw milieuvriendelijk worden. Dat impliceert een meer kleinschalige aanpak met kwalitatievere produkten. Landbouwprodukten zijn vandaag de dag verworpen tot serieprodukten die in niets van elkaar verschillen. Onze landbouw heeft bovendien een aantal ernstige handicaps: er moet worden gewerkt op kleine akkers, er is niet zo'n efficiënte bedrijfsstructuur en ons klimaat is niet echt ideaal. De enige faktor die concurrentie toelaat is dus de prijs van de landbouwprodukten. Maar het is precies die spiraal om steeds goedkoper te produceren die onze landbouw naar de dieperik helpt. Er zou moeten gezocht worden naar andere concurrentiekriteria, zoals bijvoorbeeld de kwaliteit van de landbouwproduk-

ten. Als je kijkt naar de plaats die biologisch geteelde produkten momenteel innemen in de markt, dan zou je kunnen zeggen dat we het hebben over een utopisch scenario. Ik ben er echter van overtuigd dat in dit geval de vraag het aanbod kan scheppen. Nu moet je echt inspanningen doen om winkels te vinden die biologisch geteelde produkten verkopen. Mochten die iets makkelijker te vinden zijn, dan ben ik er zeker van dat heel wat mensen bereid zijn om die te kopen. Ik zeg nu niet dat iedereen moet overschakelen op biologische produkten, maar het is zeker mogelijk om produkten op een meer milieuvriendelijke wijze te produceren.

BOYCOT VAN BOERENORGANISATIES

Vraag blijft natuurlijk hoe je dat uitgelegd krijgt aan een jonge landbouwer die net het bedrijf heeft overgenomen en miljoenen heeft geïnvesteerd in machines allerhande om efficiënter te kunnen produceren?

MILIEU-AKTIVISTEN NIET

Marc Hooghe: "Boerenbond en ABS doen momenteel niets om de ommezwaai naar een meer duurzame landbouw te bevorderen". (foto Carlos Versieren)

Dat is inderdaad een probleem waar ik niet onmiddellijk een oplossing voor heb. Een landbouwer die tot over zijn oren geïnvesteerd heeft, kan niet kiezen. Die moet inderdaad zijn schulden aflossen. Dat is een erfenis uit het verleden die hoedan ook nog een aantal decennia zal doorlopen. Maar er gebeurt weinig om de landbouwer van een alternatief te overtuigen. Zowel de landbouworganisaties als de overheid doen voorlopig te weinig. Nochtans zou de regering milieuvriendelijke landbouw kunnen promoten. Waar wachten we op om dat soort land-

bouw financieel aantrekkelijker te maken door bijvoorbeeld belastingsvoordelen toe te kennen?

In welke zin schieten de landbouworganisaties tekort?

Boerenbond en ABS doen momenteel niets om de ommezwaai naar een meer duurzame landbouw te bevorderen. Dat is jammer, want je hebt die organisaties nu eenmaal nodig. Het ministerie van Landbouw mag nog ontelbare folders als promotie van milieuvriendelijke landbouw verspreiden, als bijvoorbeeld

in 'Boer en Tuinder' (weekblad van de Boerenbond nvdr) net het tegenovergestelde te lezen valt, dan zal de landbouwer alleen maar dat geloven. Men doet weliswaar alle mogelijke inspanningen om uitgelegd te krijgen dat er al heel wat gebeurt in de landbouwsektor om het milieu te ontzien, maar uiteindelijk gaat dat toch alleen maar om technische zaken. Zo heeft men al een tijdje de mond vol over een meer milieuvriendelijke samenstelling van de veevoeders. Maar in dat soort oplossingen, dat ook werd gebruikt in de discussie rond het MAP, geloof ik niet. Ik denk dat er gewoon volume-maatregelen opgelegd moeten worden. En ik wacht tot één van die boerenorganisaties de moed heeft om dat aan zijn lokale mandatarissen en militanten te gaan verkondigen.

KNIPPEN EN PLAKKEN...

Je ziet echter ook een positieve rol voor de landbouw weggelegd. Zo zouden landbouwers een aktievere rol kunnen gaan spelen in het natuurbehoud in Vlaanderen?

Wel, ik zie dat gewoon gebeuren. Vanuit het huis van mijn ouders hadden we vroeger uitzicht op een aantal kleinere akkers. Geen onaardig zicht, vooral als je weet dat tussen die velden ook heel wat knotwilgen stonden waar vogels, en wellicht ook andere dieren, een onderkomen vonden. Geleidelijk aan echter werden die knotwilgen met de grond gelijk gemaakt en maakten ze van die verschillende akkertjes één groot veld van 5ha. Gewoon om het efficiënter te kunnen bewerken. Doe je daar als landbouwer niet aan mee, dan lijdt je financieel nadeel. Nochtans zijn die kleine landschapselementen in regio's waar je bijna geen andere natuur meer hebt, zoals Oost- en West-Vlaanderen, van groot belang. Het lijkt me dan ook niet meer dan normaal dat er inspanningen worden

gedaan om die te bewaren en dat landbouwers die in dat kader inspanningen doen, financieel beloofd worden.

Zijn er nog andere thema's waarin je de landbouw een rol van betekenis ziet spelen?

Inzake het behoud van het platteland als leefomgeving. Stel je voor dat de landbouw helemaal verdwijnt, dan blijft er van het platteland leven niet veel meer over. Dan gaat iedereen 's morgens met de auto, of in het beste geval met de trein, naar het werk en dan blijft er van het sociaal weefsel van het platteland niets meer over. Ook inzake de verdere afkalving van landbouwgebieden voor de aanleg van industriezones en autosnelwegen kunnen landbouwers en milieuactivisten op dezelfde golfhoogte zitten. En tenslotte ben ik er ook van overtuigd dat inzake herbebossing de landbouw een erg belangrijke rol te spelen heeft. Al is dat op dit ogenblik nog niet zo duidelijk. Nochtans worden er door de Europese Unie subsidies ter beschikking gesteld van landbouwers die bereid zijn om landbouwgrond om te zetten in bos. Maar ook hier zouden de landbouworganisaties de zaak kunnen promoten. Maar ook hier doen ze alsof hun neus bloedt. Meer zelfs, ik heb de indruk dat ze zo'n voorstellen subtiel saboteren. De weg van de 'Groene Vervuiler' naar de 'Groene Producent' is nog lang. Vooral omdat er structuren zijn die een omschakeling zowel economisch als politiek tegenwerken.

BEREID TOT DIALOOG?

Denk je dat ook de milieubeweging een actieve rol kan spelen in dat debat?

Heel zeker, de milieubeweging moet landbouwers stimuleren om het anders te gaan doen. De voorbije jaren was het debat tussen de milieubeweging en de landbouwsector zeer eenzijdig. Ik heb dikwijls de indruk dat veel mensen uit de milieubeweging de landbouw steevast van alles en nog wat beschuldigen, maar eigenlijk hoegenaamd niet weten waar het om gaat.

Maar de dialoog wordt ook vanuit de landbouwers niet altijd bevorderd. In de hele discussie rond het MAP was de milieubeweging steeds bereid tot dialoog. Landbouwers die echter met de milieubeweging in dialoog traden, wer-

den in eigen kring geïsoleerd?

Dat kan, nochtans heeft het geen zin om het debat voortdurend te polariseren. Het is niet nodig om te stellen dat bijvoorbeeld tegen volgend jaar alle varkenskwekerijen in West-Vlaanderen dicht moeten. Dat is onmogelijk. Op lange termijn moet je natuurlijk werken aan een sanering maar je kan die mensen niet van vandaag op morgen op straat zetten. Soms heb ik de indruk dat er milieuactivisten zijn die dat willen. Het is nochtans veel zinvoller om uit te zoeken hoe je die landbouwers na zo'n sanering kan begeleiden. Net zoals men ook een oplossing zal moeten zoeken voor de arbeiders van de Boelwerf. Sla elkaar niet voortdurend met alles om te oren. Maar kijk op welke manier een realistische samenwerking mogelijk is.

Danny Jacobs
Piet Decoster

HET KONFLIKT TUSSEN LANDBOUW EN MILIEU...

Marc Hooghe schreef het boekje 'De Groene Vervuiler' in het kader van de Actueel-reeks van de BRTN. Het werd een makkelijk leesbaar boekje dat tegen een historische kontekst de evolutie van de landbouw beschrijft. De auteur staat stil bij de veranderingen in de landbouwsector: de kleinschalige boerderij bestaat niet meer en is vervangen door groot-schalige bedrijven. Die evolutie is de oorzaak van heel wat milieuproblemen. De landbouwers komen daardoor tussen hamer en aambeeld te zitten. Aan de ene kant worden ze gedwongen steeds meer te produceren, om toch een fatsoenlijk inkomen te hebben. En als dat voor milieuproblemen zorgt, krijgen ze kritiek van de milieubeweging. Die benarde positie verklaart de agressieve reactie van sommige landbouwers op de plannen voor natuurbescherming.

Marc Hooghe werpt in 'De Groene Vervuiler' alvast een verhelderende blik over heel wat landbouw- en milieudossiers. Een aanrader!

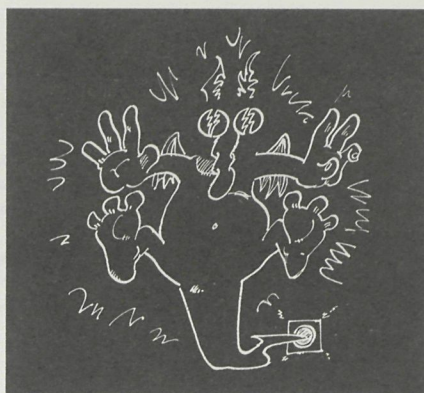
Marc Hooghe: "Landbouw moet opnieuw milieuvriendelijk worden. Een meer kleinschalige aanpak met kwalitatievere produkten". (foto Carlos Versieren)

REGIO LIER KRIJGT KRINGLOOPCENTRUM

Over enkele maanden heeft Vlaanderen er een kringloopcentrum bij. In het najaar start de vzw OVER in Lier met een projekt dat goederen, die normaal in het huishoudelijk afval terecht komen, wil inzamelen en opnieuw bruikbaar maken. Het kringloopcentrum heeft ook een tewerkstellingsdoelstelling. In de vzw OVER zullen immers zeven langdurig werklozen aan de slag kunnen.

Het inzamelgebied voor het kringloopcentrum in Lier zal minstens 70.000 inwoners tellen. De goederen worden gratis opgehaald, maar wie dat wil kan ook zelf met zijn spullen in het kringloopcentrum terecht. Dat een kringloopcentrum een meer dan effectief middel is om de afvalberg drastisch te verkleinen, blijkt alvast uit de cijfers die de vzw OVER vooropstelt. Het eerste werkjaar worden elke werkdag bij gemiddeld 10 adressen goederen opgehaald, het tweede jaar bij 14 en het derde jaar bij 18. Omgerekend in kilogram betekent dit dat het eerste jaar 250.000 kg, het tweede jaar 350.000 kg en het derde jaar 450.000 kg niet op de stortplaats of in de verbrandingsoven zal belanden. De ingezamelde goederen zullen verkocht worden in een kringloopwinkel in Lier. Die zal vijf dagen per week, van dinsdag tot zaterdag, geopend zijn. De kringloopwinkel in Lier zal eruit zien als een klassieke winkel. Met een verzorgde inrichting, paskamers, achtergrondmuziek, identieke winkelrekken,... De klanten kunnen zich verwachten aan een optimale bediening. De nadruk zal liggen op goedkope producten en gezellig rondneuzen. Op vlak van interne zorg voor het leefmilieu wordt er een milieuzorgsysteem uitgewerkt.

Het kringloopcentrum in Lier kreeg niet alleen de steun van OVAM, het Antwerpse Provinciebestuur en het Ministerie van Tewerkstelling, ook een aantal natuur- en milieuorganisaties uit de buurt juichen het initiatief toe. Zo krijgt de vzw OVER de uitdrukkelijke steun van De Wielewaal, de Jeugdbond voor Natuur-

FLITSEN

studie en Milieubescherming (JNM) en de Verenigde Aktiekomitees Netevallei vzw (VAN).

*Inlichtingen: Over vzw,
Koen Goemans,
Bril 15, 2500 Lier, 03/488.04.10.*

VLAAMS PLATTELANDS- TOERISME HEEFT GROEIPIJNEN

Net als in alle andere landen van de Europese Unie (EU) zit het hoeven plattelandstoerisme ook in Vlaanderen in de lift. Meer zelfs, het aantal plattelandsverblijven nam het afgelopen jaar in die mate toe, dat de Vlaamse Federatie voor Plattelands-toerisme (VFPT) het onlangs nodig vond om aan de alarmbel te gaan trekken.

De VFPT is het overkoepelend orgaan voor de initiatieven van hoeven plattelandstoerisme in Vlaanderen. De koepel werd opgericht in '89 in de schoot van Centrale van de Landelijke Gilden van de Belgische Boerenbond. Het VFPT wil vooral toezien op de kwaliteit van de uitbatingen en het hoeven- en plattelands-toerisme promotioneel ondersteunen. Daarnaast wil de VFPT de uitbaters van de plattelandsverblijven ook de nodige info en vorming geven en optreden als belangenverdediger. Momenteel zijn 180 uitbaters van een plattelandsverblijf lid van de VFPT. Het overgrote deel van de plattelandsverblijven vind je in West- en Oost-Vlaanderen en Limburg. Het hoeven- en plattelandstoerisme mag dan al een steeds belangrijker plaats innemen in de Vlaamse toeristische sektor, toch ziet de VFPT een aantal belangrijke problemen. Zo vindt de federatie dat het noodzakelijk is om het plattelandstoerisme in al zijn facetten te definiëren en er-

voor te zorgen dat het landelijk gebied beschermd wordt. De VFPT pleit in dat verband voor meer duidelijkheid op vlak van ruimtelijke ordening. Daarnaast moet er volgens het overkoepelende orgaan ook een wettelijk statuut komen voor de plattelandsverblijven en moet er een duidelijke normering zijn inzake kwaliteitsaanduiding.

De VFPT bundelt jaarlijks alle initiatieven voor hoeven- en plattelands-toerisme in een brochure. Je kan de gids bestellen bij het VFPT.

*Inlichtingen: Vlaamse Federatie
voor Plattelandstoerisme,
Minderbroederstraat 8, 3000 Leuven,
Tel: 016/24.21.58., Fax. 016/24.21.87.*

BOS VAN AA WORDT BEDREIGD

Het prachtige natuurgebied van het Bos van Aa in Zemst wordt bedreigd. Het gebied van 150ha is, zoals je verkeerdelijk zou kunnen denken, alles behalve een bos. Het gaat hier om een uniek opgespoten terrein dat sedert begin de jaren '70 bij heel wat natuurliefhebbers als bijzonder waardevol gekatalogeerd staat.

Maar het gebied wordt bedreigd. De bovenste zandlaag wordt steeds meer afgegraven, het zand wordt immers gebruikt in industriebouw. Omdat blijkt dat het gemeentebestuur van Zemst plannen heeft om in de uitgegraven putten van het Bos van Aa afval te gaan storten, trekt de actiegroep Menzz aan de alarmbel. De aktievoerders pleiten ervoor om het Bos van Aa verder te laten ontwikkelen en in dat kader te werken aan beheersovereenkomsten om het landschappelijk nog verder te laten ontwikkelen. Om dat konstruktief gedachtengoed nog wat kracht bij te zetten, organiseert Menzz in de loop van de maand maart een aantal info-avonden in de regio. En op zondag 26 maart wordt om 14u30 een grote betoging georganiseerd om de eis voor het behoud van het Bos van Aa kracht bij te zetten.

*Inlichtingen: Actiegroep Menzz,
Herman Dierickx, L.Luypaertstraat
244, 1850 Grimbergen,
Tel: 02/252.11.05. (na 17u)*

Afvaloven Ronse stoot zijn laatste adem uit

AKTIES MILIEUBEWEGING NIET ZONDER RESULTAAT

De verbrandingsoven van Ronse moet dicht. Dat is alvast de mening van Bond Beter Leefmilieu (BBL), Stichting Omer Watez, Greenpeace en bewoners uit de buurt. De verbrandingsoven overschrijdt immers de wettelijke emissienormen en zorgt voor een onverantwoord hoge uitstoot van dioxines. Alleen een sluiting van de verbrandingsoven kan de gezondheidsrisiko's

indijken. Greenpeace-actievoerders voegden alvast de daad bij het woord en ketenden zich in de vroege ochtend van maandag 13 februari vast aan de dichtgelaste toegangspoort van de verbrandingsoven. De beleidsverantwoordelijken werden prompt wakkergeschud...

Aktievoerders van Greenpeace blokkeren de toegang tot de verbrandingsoven van Ronse.

Het was nochtans niet de eerste keer dat de milieubeweging in het dossier van de verbrandingsoven zijn tanden liet zien. Half december werd reeds scherp geprotesteerd tegen de verlenging van de milieuvergunning voor de oven tot einde 1995. Er was immers beloofd dat na het aflopen van de vergunning einde 1994 de zwaar vervuilende oven definitief zou gesloten worden. Niets daarvan echter. Vlaams minister voor leefmilieu De Batselier zwichtte eens te meer voor de inertie en de chantage van de betrokken Interkommunale Vlaamse Ardennen (IVLA). De milieubeweging diende op 28 januari dan ook een vordering tot staken in bij de Raad van State. Indien de indieners van de vordering gelijk krijgen, zal de IVLA de oven nog voor eind dit jaar bij gebrek aan vergunning definitief moeten sluiten.

VERKEERDE AANPAK

Maar de bezorgdheid bij de lokale bevolking neemt intussen toe. Samen met BBL, Greenpeace en de Stichting Omer Watez eisen de bewonerskomitees dat IVLA de 'allesbrander' zo snel mogelijk sluit. Philippe Reynaert van de regionale

milieuvereniging Stichting Omer Wattez heeft heel wat fundamentele bedenkingen bij het regionaal afvalstoffenplan van IVLA: "Ondanks een onvermijdelijke sluiting van de oven wordt nog teveel geopteerd om het afval verder te verbranden en te storten. Er wordt veel te weinig werk gemaakt van een afvalbeleid dat gericht is op preventie, hergebruik en recycling". De Stichting Omer Wattez heeft nochtans een aantal voorstellen klaar om lokale besturen effectief werk te laten maken van een preventief afvalbeleid.

SLECHT VOOR DE GEZONDHEID

Inmiddels blijkt ook dat de verbrandingsoven nefaste gevolgen heeft voor de gezondheid. "Bij een aantal van mijn patiënten stelde ik een opstapeling van zware metalen zoals lood en chroom vast", zegt Dr. Saudane, een huisarts uit Ronse. "In zowat 70% van de onderzochte gevallen blijkt ook dat hun afweermechanisme verstoord is. Ik roep de overheid op om een grondschalig onderzoek te doen naar de gezondheidseffecten van de uitstoot van de oven in Ronse". Samen met Dr. Jef De Loof van de Vlaamse Artsen voor het Milieu (VLAM) wordt tevens de mogelijkheid van een uitgebreid epidemiologisch onderzoek rond diverse verbrandingsovens nagegaan.

LANDBOUWERS DOEN MEE

En ook de landbouwers-melkveehouders uit de streek van Ronse krijgen het op de heupen. De landbouwers van het Vlaams Agrarisch Centrum (VAC) schaarden zich samen met een van hun koeien in de vroege ochtend van maandag 13 februari aan de zijde van de Greenpeace-aktievoeders. "Het melkvet neemt dioxines op en vormt een directe bedreiging voor de melkwaliteit", aldus Jean-Pierre De Leener van het VAC. "Wij willen de konsument een kwaliteitsprodukt aanbieden en wensen niet het risico te lopen dat onze melkprodukten over enkele jaren uit de handel genomen moeten worden. We zullen dit probleem in ieder geval aankaarten bij landbouwminister Bourgeois". De uitvoering van staalnames op het terrein is wegens een té hoge kostprijs voorlopig onmogelijk maar uit eerdere metingen van het Bestuur Milieu-inspektie is gebleken dat alle verbrandingsovens de Nederlandse en Duitse norm terzake overschrijden. Een Vlaamse norm bestaat nog niet. Nochtans leiden dioxines tot een verhoogd kankerrisico, tasten ze de ontwikkeling van de foetus aan, hebben ze een invloed op het immuutiteitssysteem en op het ge-

halte aan mannelijke geslachts-hormonen.

REUS OP LEMEN VOETEN

De aktie van de milieubeweging om de verbrandingsoven van Ronse te sluiten, bleef alvast niet zonder resultaat. Greenpeace-woordvoerder Martin Besieux werd na enkele uren aktie al ontvangen door Walter Kerckhove, burgemeester van Ronse. Die sprak openlijk zijn steun uit voor de aktievoerders. Hij drong er bij de IVLA op aan een oplossing uit te werken. Twee dagen later volgde een overlegvergadering op het kabinet van minister De Batselier waar werd overeengekomen om het huisvuil uit de regio Ronse te dumpen op het stort van Vlierzele. Een tijdelijke oplossing, want na 14 dagen was deze 1.000 ton in Vlierzele reeds volgestort en was een andere oplossing noodzakelijk. Ondertussen bleef minister De Batselier bij zijn standpunt om de oven in Ronse uiterlijk op 30 juni te sluiten. Problemen dus voor de interkommunale IVLA die op dit ogenblik in volle overgangsfase zit. In april wordt de raad van bestuur vervangen, voorlopig blijft de IVLA een reus op lemen voeten.

JURIDISCH STEEKSEL

Toch stapte IVLA een dag na de overlegvergadering bij De Batselier naar de rechtbank met de eis in kort geding om Greenpeace de blokkade van de oven te laten stopzetten. Op haar beurt startte Greenpeace samen met Bond Beter Leefmilieu en de Stichting Omer Wattez een procedure voor de rechtbank om de oven voorgoed te laten sluiten. "De oven van Ronse overtreedt manifest alle emissienormen en vormt een ernstige bedreiging voor de volksgezondheid. Omdat de overheid niet in staat blijkt hieraan een einde te maken, nemen we zelf het initiatief", vertelt Eddy Cautaeers van Greenpeace. "IVLA zou zich beter bezig houden met het zoeken naar een aanvaardbare manier van afvalverwerking. Het bestuur van de interkommunale heeft het zoeken naar alternatieven steeds uitgesteld. Blijkbaar hoopte men dat er een oplossing uit de lucht zou komen vallen". Het juridisch steekspel tussen de interkommunale en de milieubeweging is één zaak, de problematiek van vervuiling waarmee de buurtbewoners van verbrandingsovens worden gekonfronteerd is een andere zaak. De nood aan een doorzichtige milieu-reglementering die konsekwent wordt toegepast, wordt met dergelijke voorbeelden alleen maar extra beklemtoond.

Piet Decoster

IVLA HOORT HET IN KEULEN DONDEREN...

De problematiek van de verbrandingsoven in Ronse is symptomatisch voor het globale afvalbeleid van de voorbije jaren. De huishoudelijke afvalberg groeit nog steeds. Momenteel zorgt elke Vlaming voor 390 kg. huishoudelijk afval. Hiervan wordt elk jaar 72 kg. selektief ingezameld. De overige 318 kg. wordt nog steeds gestort of verbrand. Met de gekende gevolgen: verouderde verbrandingsinstallaties en een gebrek aan controle zijn een bedreiging voor de volksgezondheid. Een aantal van deze ovens moest dan ook volgens de bepalingen van het tweede Afvalstoffenplan het vuur doven. Begin februari was hiervan in Ronse echter nog geen sprake.

Het kan nochtans anders. Door een verdoorgedreven voorkoming van afval kunnen zowel de milieuproblemen als de hoge kosten voor de verwerking van afval teruggedrongen worden. Een preventief afvalbeleid kan de hoeveelheid afval tot 80% reduceren. Dat heeft ook OVAM begrepen. In Vlaams-Brabant wordt in samenwerking met de gemeentebesturen en de betrokken interkommunales een intensieve sensibiliserings- en informatie-kampagne opgezet. Dit betekent ondermeer thuishkompostering promoten, verspreiden van een sticker voor voorkoming van ongewenste reclame, initiatieven rond het niet of minder gebruiken van plasticzakken, aankoop van meermalige verpakkingen of campagnes naar onderwijds.

Al die konstruktieve suggesties gaan voorlopig echter aan IVLA voorbij. Zij verkiezen om de regio Ronse met hun verbrandingsoven warm te stoken. De naburige Interkommunale van het Land van Aalst (ILVA) heeft de zaken echter wél vooruitziend aangepakt. ILVA werkt momenteel in Geraardsbergen aan de bouw van een komposteerinstallatie die ervoor moet zorgen dat er minder huisvuil wordt gestort. Die installatie heeft bovendien voldoende capaciteit om ook een groot deel van het afval uit de Vlaamse Ardennen te verwerken. Alleen: de twee interkommunales hebben daar geen akkoord over gesloten. ILVA-direkteur Meyfroot: "We waren bereid om de aankoop van komposteercontainers samen met de IVLA te doen. Maar die boot hebben ze afgehouden". Kwestie van de afvalberg in de Vlaamse Ardennen toch niet al te snel te doen verminderen...

Petroleumreus Texaco laat milieu-apocalyps in Ecuador achteloos achter

EL QUE ENSUCIA, LIMPIA! DE

Tot '92 was Texaco één van de 13 oliemaatschappijen die het Amazonegebied in Ecuador exploiteren. Drie jaar terug liep het kontrakt tussen Texaco en de Ecuatoriaanse staat af en verliet de multinational het land. De aangerichte schade aan het milieu is echter niet te overzien. Miljoenen liters olie en giftig afval werden 20 jaar lang systematisch in rivieren en ondoordringbare plassen geloosd. De gevolgen voor de natuur en de bewoners zijn vernietigend. De angst onder de inheemse volkeren is groot. Niemand weet of de resterende oliereuzen meer respect voor 'Pachamama', Ecuatoriaans voor Moeder Aarde, aan de dag zullen leggen.

AMAZONEGEBIED IS EEN UNIEK STUK WERELD

Het Amazonegebied in Ecuador is een van de rijkste biotopen ter wereld. Het gebied is 3,5 miljoen ha groot, bevat meer dan 100.000 soorten fauna en flora en wordt bewoond door 8 inheemse volkeren.

Vanaf maandag 13 maart organiseert Elcker-Ik in Antwerpen 3 avonden lang een lessenreeks over de tropische regenwouden. Het is een rijk gedocumenteerde infosessie over de schoonheid, het belang en de bedreigingen van de tropische regenwouden en hun bewoners. De reeks wordt begeleid door mensen van Greenpeace en KWIA.

Inlichtingen: Volkshogeschool Elcker-Ik, Breughelstraat 31, 2018 Antwerpen, Tel: 218.65.60.

Paulina Garzon, vooraanstaand lid van de Ecuatoriaanse koepel van milieuorganisaties en coördinatrice van de internationale campagne 'Boycot Texaco', was eind '94 op doorreis in Europa. Met haar bezoek wilde de milieu-aktiviste de Europese staatsleiders overtuigen van het belang van een 'etische gedragskode' voor petroleummaatschappijen. Dat Paulina Garzon net nu naar Europa komt, is geen toeval. Eind juni wordt in Berlijn immers de opvolgingskonferentie van de in '92 afgesloten Rio-akkoorden georganiseerd. De thematiek van de petroleumverontreiniging in het Amazonegebied komt er zeker op de agenda. Milieurama nodigde Paulina Garzon uit op de kof-fie.

ECUADORIAANS GERECHT KORRUPT

Texaco werkte gedurende 20 jaar met een dramatisch verouderde technologie die in de V.S. verboden was. Texaco was zowel architect als constructeur van het bestaand net aan oliepijpleidingen. "Een bedenkelijke investering want sinds 1972 werden reeds meer dan 30 lekken vastgesteld in de Trans-Ecuatoriaanse-oliepijpleiding", vertelt Paulina Garzon. "De door Texaco gebruikte boorputten zorgden dagelijks voor tienduizenden liters giftig afval. Bijna alles kwam uiteindelijk terecht in de rivieren. Een regelrechte catastrofe".

Ondertussen werken de Ecuatoriaanse regering en Texaco aan een onderling herstelakkoord dat op groot verzet stuit bij de milieuorganisaties en de inheemse volkeren. "Wij vinden dat het proces tegen Texaco in New York moet worden gevoerd", stelt Paulina Garzon. "In Ecuador is het gerechtelijk apparaat teveel geïnteresseerd in het economisch aspect van de hele zaak. En te weinig in het belang van de inheemsen".

MILIEU

AAN DE LAARS GELAPT

Over de noodzakelijke sociale compensaties wordt in het herstelakkoord echter met geen woord gerept. Uiteindelijk blijkt dat Texaco slechts 30% van de totale milieuherstellingen voor rekening zou moeten nemen. Bovendien vindt de Ecuatoriaanse regering dat een boe-

te van 13 miljoen dollar volstaat om Texaco en andere oliemaatschappijen af te schrikken in de toekomst nog milieunormen aan hun laars te lappen. Paulina Garzon: "De Ecuatoriaanse strafmaat voor 20 jaar voortdurende vervuiling en ontbossing verzinkt in het niets vergeleken met straffen die in het Noorden gelden voor zulke misdrijven. Enkele maanden geleden viel

Paulina Garzon: "Heel wat Ecuadorianen ondervinden aan den lijve waar toe de vervuiling van Texaco

E VERVUILER MAAKT SCHOON!

het vonnis in de zaak Exxon Valdez. Het bedrijf kreeg een boete van 2.000 miljoen dollar voor een eenmalig ongeluk". De milieubeweging in Ecuador eist dan ook dat Texaco een boete van 12 miljard dollar aangerekend krijgt. Ruim voldoende om de buitenlandse schuld van het land af te lossen.

heeft geleid: maag- of darmklachten en huidaandoeningen zijn legio".
(foto Gert Jochems)

MILIEUBEWEGING SLAAT TERUG

Maar hoe sterk staat de milieubeweging in Ecuador? Geniet ze voldoende steun van de basis en heeft ze dus genoeg politieke slagkracht om de regeringsagenda te beïnvloeden? "Milieuorganisaties in ons land zijn in feite nog een relatief recent fenomeen. De eerste akties dateren van pakweg 10 jaar geleden. Maar we merken dat het contact met de basis steeds maar groeit", aldus Paulina Garzon. "Heel wat Ecu-

adorianen ondervinden aan den lijve wat er zich voordoet wanneer het welzijn van de natuur erop achteruit gaat". De rivieren worden immers van oudsher niet alleen gebruikt om kleren te wassen of de dorst van het vee te lessen, het water werd ook in het huishouden gebruikt. Paulina Garzon: "Steeds meer wordt de bevolking getroffen door gezondheidsproblemen. Maag- of darmklachten en huidaandoeningen zijn legio". De bevolking ondersteunt steeds meer de eisen van de milieubeweging. Met succes. In januari '94 werd een controlekomitee opgericht met vertegenwoordigers van de regering, oliemaatschappijen, milieuorganisaties en inheemsen. Het controlekomitee volgt de activiteiten van de petroleummaatschappijen op de voet.

TOILETPAPIER RICHTING TEXACO

De oprichting van zo'n controlekomitee mag dan al een stap in de goede richting zijn, een effectieve koerswijziging in het beleid van de Ecuadoriaanse overheid laat voorlopig op zich wachten. "Daarvoor is internationale druk nodig. Het streven naar de aanvaarding op het internationale forum van een etische gedragskode voor transnationale ondernemingen is hiervan een voorbeeld", stipuleert Paulina Garzon. Zo'n kode verplicht bedrijven om milieurespekterende technologie te gebruiken en de bevolking afdoende te informeren. Risikogebieden moeten voortaan duidelijk geanalyseerd en afgebakend worden. Verder kunnen de oliemaatschappijen alleen aan de slag wanneer zij het nodige respect voor de nationale wetgeving aan de dag leggen. "Schenden ze die toch, dan zal de aan-

klacht tegen hen afgehandeld worden in het moederland in het Noorden. Deze aanpak kan als garantie dienen dat het uitgesproken vonnis geen goedkoop compromis meer is tussen korrupte regeringen enerzijds en door winst gepassioneerde, niets ontziende ondernemingen anderzijds", verduidelijkt Paulina Garzon.

Volgens Paulina Garzon is het duidelijk dat ook de konsument uit het Noorden de houding van de olieproducenten kan beïnvloeden: "Die internationale olieproducenten zijn bang van kritiek van konsumenten. Vandaar dat we op onze doorreis aan zoveel mogelijk mensen vragen om een vel toiletpapier op te sturen naar Texaco met daarop de boodschap 'El que Ensucia, limpia!', wat betekent: 'wie vervuult, maakt schoon!'".

Gert Jochems
met dank aan Sandra Galbusera

De aktie 'Boycot Texaco' wordt in Vlaanderen gekoördineerd door KWIA vzw. Inlichtingen: KWIA vzw, Steungroep Inheemse Volkeren, Breughelstraat 31-33, 2018 Antwerpen, Tel: 03/218.84.88., Fax: 03/230.45.40.

VN-KONFERENTIE IN BERLIJN VAN KRUSIAAL BELANG

Straks start in Berlijn de opvolgingskommissie van de Rio-konferentie. Dankzij invloedrijk lobbywerk konden de internationale petroleummaatschappijen in Rio verhinderen dat er strikt regulerende mechanismen voor hun activiteiten werden bepaald. Om te vermijden dat dit zich herhaalt tijdens de komende VN-konferentie in Berlijn, is internationaal sensibiliserings- en lobbywerk vereist. Paulina Garzon trekt als Ecuadoriaanse milieuaktiviste de wereld rond met de vraag om de inheemse volkeren te steunen in hun strijd tegen de petroleumverontreiniging.

Onlangs deed ze haar verhaal voor het Europese Parlement en eerder was ze ook al ontvangen op het Milieudepartement van het Witte Huis. Overal dringt ze er bij de beleidsverantwoordelijken op aan om vragen te stellen bij het consumptiepatroon in hun land.

Frontlijn

KANKERVERWEKKEND BENZEEN EN TOLUEEN IN VERKEER

De stijgende verkeersintensiteit in ons land leidt tot hoge benzeen- en tolueenkonsentraties in de omgevingslucht. Dat blijkt althans uit recente metingen van BBL. Normen die de kortstondige blootstelling aan hoge gehalten van deze stoffen reguleren bestaan in ons land echter niet. Bovendien ontbreekt het ons ook aan een beleid om deze lokale emissies onder controle te krijgen.

Uit een recent BBL-onderzoek blijkt dat vooral tijdens de piekuren en langsheen drukke verkeersaders hoge benzeenkonsentraties worden gemeten. In de Kennedytunnel is het niet anders. (foto Frans Geys)

Benzeen en toluen zijn twee Vluchtige Organische Componenten (VOC's), voor 45% afkomstig van het autoverkeer. Benzeen heeft een toxische werking op het bloed en de bloedvormende weefsels en wordt als kankerverwekkend beschouwd. De toxiciteit van toluen is minder uitgesproken doch vergelijkbaar. Benzinemotoren dragen voor 93% bij tot de VOC-emissie, dieselmotoren voor 6% en LPG-motoren voor 1%. Ze komen eveneens vrij bij verdamping van vooral benzines. Zowel tijdens het rijden, tanken als het stilstaan, blijft deze verdamping optreden. De concentraties zijn het laagst op het platteland, ze stijgen in de wijde stadsomgeving, in drukke straten, in de nabijheid van industriële bronnen en rondom benzinestations. Uit berekeningen van het VITO (1993) blijkt dat het Vlaams wagenpark jaarlijks ruim 100.000 ton VOC's uitstoot. VOC's staan hierbij op de derde plaats kwa uitstoot na NOx en CO2.

PIEKUREN

Bond Beter Leefmilieu nam recent

luchtstalen op diverse plaatsen in Vlaanderen. De filters van de hoge debiet-luchtmeters op koolstoffilters werden ontleed door het Lab voor Arbeidshygiëne en -Toxicologie van de Katholieke Universiteit Leuven (KUL). BBL-onderzoeker Ludo Segers: "Vooral tijdens de piekuren en vooral langsheen verkeersaders tekenden we hoge benzeen- en tolueenwaarden op". De gemiddelde benzeenkonsentratie tijdens piekuren bedroeg 27,4 mikrogram (μ g) per kubieke meter (m^3). Voor toluen bedroegen de gemiddelden 73,5 μ g/ m^3 bij piekuren. "Uit de analyses valt dus een duidelijke relatie af te leiden tussen een toenemende verkeersintensiteit en verslechtering van de luchtkwaliteit".

VERKEER

Diverse praktijkonderzoeken bevestigen deze relatie. Zo zijn de concentraties aan VOC's hoger op plaatsen met doorgaand verkeer. Het immissiejaarverslag luchtverontreiniging van de Vlaamse Milieu Maatschappij (VMM) wijst op een groot

verschil tussen landelijke en stedelijke jaargemiddelden. Het Instituut Energie en Milieu (1994) wees erop dat de benzeen- en tolueenkonsentraties toenemen van vlot over gestremd naar stapvoets verkeer. Het Nederlands wetenschappelijk tijdschrift Lucht (1993) meldt tenslotte hoge VOC-konsentraties aan benzinestations en in parkeergarages.

VERGELIJKING MET NORMEN

In ons land bestaan geen kwaliteitsnormen voor de uitstoot van benzeen en toluen. In Nederland bestaan echter wel wettelijk vastgelegde grens- en streefwaarden voor benzeen. "Wij eisen in België voor deze stoffen dan ook algemene luchtkwaliteitsnormen, gekoppeld aan dwingende bepalingen bij eventuele overschrijdingen. Vermits het verkeer één van de grote benzeenuitstoters is, dringen brongerichte en effectgerichte maatregelen zich op", aldus Ludo Segers. Brongerichte maatregelen omvatten een verlaging van het gehalte aan VOC's in de huidige benzines, als ook verkeerstechnische en infrastructurale maatregelen met het oog op een inperking en een vlottere doorstroming van het verkeer. Effectgerichte maatregelen zijn voorzieningen bij benzinestations om spontane verdamping bij overslag en tijdens het tanken te verminderen. Een dampretoursysteem zorgt ervoor dat bij het tanken of het overpompen de benzeendampen worden opgevangen.

Danny Jacobs

DAG VAN DE AARDE

*'Natuurgerichte
Recreatie in
de Kijker'*

23 APRIL 1995

Dag van de Aarde

Elk jaar wordt er op de Dag van de Aarde wereldwijd aandacht gevraagd voor de toestand van ons leefmilieu op onze planeet.

Ook in Vlaanderen

Sinds enkele jaren sluit Bond Beter Leefmilieu zich bij deze mondiale traditie aan. De Dag van de Aarde in Vlaanderen is trouwens een heuse 'open deur dag' van de milieubeweging.

Milieu en natuur in beweging

Als koepel van méér dan 100 milieu- en natuurorganisaties in Vlaanderen, wil de Bond Beter Leefmilieu aan het grote publiek tonen op welke werkterreinen al die organisaties zoal actief zijn.

Op méér dan 100 plaatsen

In deze programmakrant vind je een overzicht van alle activiteiten die deze Dag tot een heus evenement doen uitgroeien: een natuur- of een strandwandeling, een bootafvaart of een rondleiding in een heus kringloopcentrum, een fietstocht in het Antwerpse, ... u kiest maar!

Zondag 23 april

Afspraak dus op zondag 23 april 1995 ... Ga gerust een kijkje nemen bij een activiteit in jouw buurt. Deelnemen kost niet alleen weinig moeite, op enkele gevallen na is het zelfs volledig gratis. Soms is het wel nodig vooraf in te schrijven bij de lokale organisator.

Afspraak dus op het grootste milieu-evenement van het jaar !

NIET OP DE OPENBARE WEG GOOIEN
A.U.B. RECYKLEER MIJ !

Colofon

- 2Inhoud
- 3Europees Jaar Natuurbehoud
- 4Dag van de Aarde 1995
'Natuurgerichte recreatie in de kijker'

Overzicht van de activiteiten

- 7Nationaal
- 10West-Vlaanderen
- 12Oost-Vlaanderen
- 16Antwerpen
- 20Limburg
- 24Brabant
- 27Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Organisatie

Bond Beter Leefmilieu, Overwinningstraat 26,
1060 Brussel, Tel. 02/539.22.17, Fax 02/539.09.21.

- Algemene coördinatie en samenstelling
programma: Danny Jacobs
- Pers en promotie: Murielle Cordemans,
Katherine Keirens
- Uitwerking jaartema: Walter De Jonge

Vormgeving, ontwerp kافت en illustratie:

- Dries Allaert, Ardense Jagersplein 18,
1040 Brussel, tel. en fax. 02/734.11.65.

Uiteraard gedrukt op kringlooppapier bij:

- Pandava, Kloosterstraat 69-75, 2180 Ekeren,
Tel. 03/541.90.22. (4l), fax. 03/541.72.91.

Verantwoordelijke uitgever:

- Lieve Grauls, Overwinningstraat 26, 1060 Brussel

De Dag van de Aarde 1995 staat in het teken van het
Europees Jaar voor Natuurbehoud.
De actie loopt in samenwerking en met de steun van de
Administratie Milieu, Natuur en Landinrichting
(AMINAL) van het Vlaamse Gewest.

Steun de Bond in zijn strijd voor een Beter Leefmilieu

Bond Beter Leefmilieu is de koepel van ruim 110 natuur- en milieuorganisaties in Vlaanderen. BBL overkoepelt grote nationale verenigingen (o.a. Greenpeace, WWF, Natuurreservaten vzw), overkoepelende regionale verenigingen en tientallen lokale verenigingen. ● Bond Beter Leefmilieu zet zich reeds meer dan 20 jaar in voor een beter leefmilieu door onder meer de bescherming van natuur en landschap, de ontwikkeling van onze woonkernen, het behoud van ons stedschoon en door de aantasting van ons leefmilieu aan te klagen en te voorkomen. ● Bond Beter Leefmilieu verdedigt de gemeenschappelijke belangen van de aangesloten verenigingen en milieubewuste burgers en maakt deze bekend aan overheid, pers en partikulieren. ● Steun de Bond. ● Doe het nu. ● Rek. nr. 001-1475409-18

Europees Jaar Natuurbehoud 1995

1995 wordt door de Raad van Europa uitgeroepen tot het Europees Jaar van het Natuurbehoud. Overheden en verenigingen in gans Europa, van de Atlantische oceaan tot in de Oeral, van in Lapland tot op de eilanden in de Middellandse zee richten hun aandacht een jaar lang op de 'natuur buiten de reservaten'. Zo ook in Vlaanderen.

In 1970 vond het eerste Natuurbeschermingsjaar plaats. De klemtoon lag toen op de noodzaak van en het doen aanvaarden van het begrip 'natuurbehoud'. Veel Europese landen werden hierdoor voor de eerste maal bewust gemaakt van de natuur- en milieuproblematiek. Veel belangrijke natuurgebieden kregen in de nadagen van het eerste jaar alvast een officiële bescherming. In de nasleep van het Jaar werd in ons land op 12 juli 1973 de nationale wet op het natuurbehoud boven de doopvont gehouden. Alhoewel konser vatief van aard, leidde deze wet tot een belangrijke doorbraak op het vlak van natuurbehoud.

Achteruitgang Vlaamse natuur

1970 heeft de aftakeling van de Vlaamse natuur echter niet kunnen tegengaan. De afgelopen 25 jaar ging de oppervlakte van de Vlaamse natuur er verder gestadig op achteruit. De toenemende verstedelijking, de steeds fijnmaziger aangelegde wegeninfrastructuur en de verdere intensivering van de landbouw eisen een zware tol. Bijgevolg komen in West-Europa nog nauwelijks grootschalige natuurgebieden voor. Problemen als versnippering, maar ook vermesting en verdroging, toerisme, vervuiling en verstoring benadrukken aldus de noodzaak aan een nieuw Europees Jaar in 1995.

Vallen en opstaan

Aldus geschiedde. De Raad van Europa roept haar 40 lidstaten op om een heel jaar lang aandacht te besteden aan 'natuur buiten de reservaten'. Zo zullen kleinere groenere gebiedjes, lijnen en puntvormige elementen in het landschap,

hoogstamboomgaarden, houtkanten, heggen en holle wegen in de kijker staan. Lokale, regionale en nationale overheden worden opgeroepen om hiervan werk te maken. De gebruikers van de milieuruimte van onder meer recreanten over landbouwers tot jagers, alsook jongeren gelden als doelgroep.

Zo ook in Vlaanderen. Talrijke activiteiten staan in de loop van dit jaar op de agenda. Een heus Regionaal Organisatiecomitee voor Vlaanderen deed aan verenigingen een oproep om zelf één en

ander op te zetten. Onder de slogan 'natuurgerichte recreatie in de kijker' organiseert Bond Beter Leefmilieu aldus op zondag 23 april de Dag van de Aarde. Op talloze plaatsen in Vlaanderen zullen lokale natuur- en milieugroepen via wandelingen en fietstochten het spanningsveld tussen natuur en recreatie belichten. Bestaande positieve initiatieven worden aldus aangemoedigd, versturende vormen van recreatie verketterd.

Danny Jacobs

Dag van de Aarde op zondag 23 april 1995

'Natuurgerichte recreatie in de kijker' in meer dan 100 Vlaamse gemeenten

In deze programmakrant treft u een beknopt overzicht aan van de talloze activiteiten die lidorganisaties van de Bond Beter Leefmilieu (BBL) in méér dan 100 gemeenten organiseren. Eens te meer een flink gevulde agenda op de 'Dag van de Aarde'. Samen met u hopen we opnieuw 'milieu en natuur in beweging' te zetten. Onder het motto 'natuurgerichte recreatie in de kijker' sluit de Dag zich aan bij de diverse activiteiten van het Europees Jaar voor Natuurbehoud. Tijdens onze wandelingen en fietstochten op 23 april worden we geconfronteerd met ongecontroleerde en storende vormen van recreatie. We ontmoeten echter ook positieve voorbeelden van natuurgerichte recreatie die het spanningsveld tussen 'milieu en toerisme' overbruggen...

Earth Day

25 jaar geleden las Denis Hayes, student in de rechten, een toespraak in de krant van de toenmalig senator Gaylord Nelson van Wisconsin (USA). Die stelde voor om een nationale dag te organiseren waarop demonstraties zouden plaatsvinden waaruit de bezorgdheid om het leefmilieu zou blijken. Hayes, oproerkraaiër binnen de academische wereld, verliet onmiddellijk de universiteit van Harvard, om één van de grootste demonstraties in de geschiedenis te helpen opzetten: 'Earth Day' of 'Dag van de Aarde'. Op 22 april 1970 participeerden naar schatting méér dan 20 miljoen Amerikanen aan 'Earth Day'...

Zo'n 10.000 scholen, 2.000 universiteiten en verschillende andere groeperingen vierden in 1970 op hun manier 'Earth day'. De activiteiten varieerden van natuurwandelingen tot conferenties en akties tegen grote vervuilers. De burgemeester van New York liet de overdrukke 'Fifth Avenue' afsluiten, en de hele dag hielden zo'n 100.000 mensen er een eko-markt open. Denis Hayes bleef echter niet stilzitten en verrichtte

veel lobbywerk. In de maanden en jaren na deze eerste Earth Day werden vele nieuwe milieuwetten gestemd.

Wereldwijd en in Vlaanderen

Earth Day 1970 zorgde ervoor dat een aantal problemen konden worden aangepakt. Maar andere problemen werden enkel groter. Onze planeet had tevens af te rekenen met een aantal nieuwe ziektes: het broeikas effect, zure regen, giftige afvalstromen, toenemende woestijnvorming, ...

Daarom startte Denis Hayes twintig jaar later met de organisatie van Earth Day op mondiaal vlak. Deze gebeurtenis groeide uit tot een wereldwijde massa-demonstratie die de politieke wereld wakker schudde. Dit was tevens de start van het 'internationaal decennium van het leefmilieu' met de bedoeling om elk jaar op 22 april wereldwijd een Dag van de Aarde op te zetten. Zo werden er de afgelopen jaren een groot aantal activiteiten op touw gezet in landen zoals Japan, Frankrijk, China, India, Canada, Kroatië, de V.S.A., Nepal en Tsjechoslowakije. Zo ook in Vlaanderen, waar Bond Beter Leefmilieu traditiegetrouw de Dag van de Aarde organiseert.

Europees Jaar voor Natuurbehoud 1995

Op zondag 23 april 1995 sluit Bond Beter Leefmilieu zich voor de vijfde maal bij deze mondiale traditie aan. Als koepel van méér dan 100 natuur- en milieuorganisaties in Vlaanderen, wil BBL tijdens deze 'open deur dag' tonen op welke terreinen deze organisaties actief zijn. Tientallen lidorganisaties van de Bond organiseren aldus honderd-en-één activiteiten voor jong en oud. De Dag van de Aarde vormt dit jaar eveneens één van de centrale Vlaamse activiteiten tijdens het Europees Jaar voor Natuurbehoud 1995 van de Raad van Europa.

'Natuurgerichte recreatie in de kijker'...

BBL geeft hieraan gehoor door de Dag van de Aarde te kaderen in het thema 'Natuurgerichte

recreatie in de kijker'. Ongecontroleerde vormen van natuurgerichte recreatie zijn in vele gevallen een bedreiging voor de natuur: wandelaars, fietsers, mountain-bikers, watersporters, natuurliefhebbers, e.a. leggen met z'n allen beslag op de schaarse groene zones in Vlaanderen. Ook luidruchtige vormen van recreatie en de ongeoorloofde inplanting van toeristische infrastrukturen eisen hun tol. Milieu, toerisme en recreatie staan dus in vele gevallen regelrecht tegenover elkaar. Het kan echter ook anders: bewegwijzerde wandelpaden, het bannen van luidruchtige recreatie (van motorsport tot modelvliegtuigjes), afbakening van gebieden voor waterrecreatie, het opzetten van aangepaste natuureducatieve activiteiten,...

... Van Voeren tot Ieper

Op de Dag van de Aarde leggen een aantal verenigingen de vinger op de zere wonde. Zo protesteert de milieugroep Voeren tegen luidruchtige 4x4 recreatie in de rustige Voerstreek, de Milieuraad Heusden-Zolder wijst op de spanning tussen natuur en recreatie nabij het racecircuit Terlaemen. De wandel- en fietstochten in samenwerking met de Regionale Landschappen Westvlaamse Heuvels; Zenne, Zuun en Zoniën en Kempen en Maasland tonen aan dat een afstemming tussen milieu en toerisme mogelijk is. Daarnaast organiseren lokale milieuverenigingen in méér dan 100 Vlaamse gemeenten talrijke activiteiten: strandwandelingen, rivierafvaarten, natuurwandelingen en fietstochten in alle provincies, ...

Op 23 april is het dan weer zover. Het wordt eens te meer een grootse 'open deur dag' waarbij de milieubeweging zichzelf in al zijn facetten zal voorstellen naar het grote publiek toe. Doe mee en zet ook in jouw buurt 'natuur en milieu in beweging'.

Danny Jacobs

INFO-PAKKET

- Het informatiepakket 'Natuurgerichte recreatie in de kijker' is verkrijgbaar bij BBL, 02/539.22.17.
- Bond Beter Leefmilieu publiceerde eveneens een handige brochure over het thema 'milieu en toerisme' (1994, 60 blz., 100 fr. plus verzendingskosten). Deze uitgave bevat tientallen tips en nuttige adressen voor milieuverantwoord toerisme in binnen- en buitenland. Verder een overzicht van de milieu-effekten van het toerisme, milieuzorg binnen de toeristische sektor en de mogelijke rol van de overheid in het stimuleren van een milieuvriendelijk toerisme.

Te bestellen bij : BBL,
02/539.22.17.

Europees Jaar van het Natuurbehoud

1995 is het tweede Europees Jaar voor het Natuurbehoud. Het staat vooral in het teken van natuurbescherming buiten de reservaten. Natuur is immers niet iets wat je onder een stolp kan stoppen. Bermen, sloten, houtkanten, boomgaarden en dergelijke zijn belangrijk als verbinding tussen de grote natuurgebieden. Daarom moeten we ook buiten de reservaten voldoende plekken veilig stellen. Zo kunnen bedrijfsterreinen evengoed tussen het groen gedijen en ook recreatie hoeft niet haaks te staan op natuurbehoud. De Vlaamse overheid organiseert in samenwerking met verenigingen en organisaties allerlei

activiteiten rond dit thema. Maar er wordt ook gerekend op initiatieven van het publiek. Hierover leest u meer in enkele nieuwsbrieven die in de loop van 1995 zullen verschijnen. U kunt ze gratis aanvragen met de bon of afhalen in uw bibliotheek of gemeentehuis.

Naam.....Voornaam.....

Adres.....Nr.....

Postcode.....Woonplaats.....

Deze bon onder voldoende gefrankeerde omslag
terugsturen naar :

Secretariaat EJNB '95 - AMINAL
Postbus 71, 1040 Brussel - 42

Informatie van de Vlaamse overheid

Aktiviteitenoverzicht

NATIONAAL

Vlaamse kringloopcentra

Een rondleiding in het land van hergebruik

Ons huishoudelijk afval belandt grotendeels in de afvalberg. Meubelen, kleding, wasmachines, televisietoestellen en huisraad komen echter perfect in aanmerking voor hergebruik via 'kringloopcentra'. Deze zorgen lokaal voor de inzameling van herbruikbare goederen. Na sortering, en eventueel een kleine reparatie, worden deze goederen verkocht in een kringloopwinkel. Wat niet rechtstreeks aan de konsument kan worden verkocht, wordt afgezet in de recyclagesector. Kringloopcentra tonen dat milieuvriendelijk hergebruik mogelijk is. Daarenboven scheppen ze heel wat werkgelegenheid om laaggeschoolden en langdurig werklozen aan de slag te helpen. Verschillende Vlaamse kringloopcentra nodigen je vriendelijk uit in het land van hergebruik.

Afspraak om 14.00 u. bij onderstaande kringloopcentra:

- 1 Aalst, Kringloopcentrum Teleshop Meubelen, A. Nichelstraat 14, 9300 Aalst, 053/78.61.73.
- 2 Antwerpen, Vitamine W, Helmstraat 139, 2140 Borgerhout, 03/236.80.91.
- 3 Antwerpen, Kringloopcentrum Leger des Heils, Ballaerstraat 94, 2018 Antwerpen, 03/237.28.68.
- 4 Gent, Ateljee Kringloopcentrum vzw, Vlaamsekaai 10, 9000 Gent, 09/233.51.91.
- 5 Mechelen, Sociaal Centrum Kringloop Ateljee, Dijle 8, 2800 Mechelen, 015/20.27.33.

Info: Koepel van de Vlaamse Kringloopcentra, p/a Volkshogeschool Elcker-Ik vzw, Breughelstraat 31-33, 2018 Antwerpen, 03/218.65.60.

Natuur- en milieuvriendelijk op ekskursie

Kinderactiviteiten Dag van de Aarde

De Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming (JNM) organiseert op Dag van de Aarde een heleboel activiteiten voor kinderen van 8 tot 12 jaar. Speciale aandacht gaat uit naar natuur- en milieuvriendelijke ontspanning. Dit kan gaan van natuurekskursies tot een bezoek aan de kinderboerderij, en dit uiteraard te voet of met de fiets.

Geïnteresseerd? Bel vandaag nog naar het secretariaat van JNM, Kortrijksepoortstraat 140, 9000 Gent, 09/223.47.81. Ignace Ledegen geeft je een overzicht van de activiteiten in jouw buurt!

Aktie Speelstraat

Veilige speelplekken

Aktie Speelstraat is een nationale aktiedag van het Vlaams Verbond van Katholieke Scouts en Meisjesgidsen (VVKSM) die door de groepen zelf wordt ingevuld. Op deze dag ijvert het VVKSM voor 'plaats om te spelen'. Meer bepaald ruimte om te spelen, te stappen, te fietsen, te dansen, te slapen, te vergaderen. VVKSM wil voldoende, veilige en mooie ruimten. De aktie richt zich vooral op drie terreinen: verkeer en verkeersveiligheid, de toegankelijkheid van en het gebruik van 'open ruimte', en het zorgvuldig beheren van onze eigen infrastructuur: onze lokalen en onze eigen speel-terreinen! Op 23 april zullen op tal van plaatsen in Vlaanderen heuse 'speelstraten' worden ingericht. Hiermee zenden de groepen signalen uit naar hun eigen overheid.

Info: secretariaat VVKSM, Lange Kievistraat 74, 2018 Antwerpen, 03/231.16.20.

(H)eerlijke brunch als vitamine

Voor een debat rond verantwoord toerisme

Exotische bestemmingen zijn in trek. Wij willen immers graag een andere natuur (jungle, woestijn en brousse) en een andere cultuur (sjamanen, eskimo's, kannibalen en koppensnellers) gaan bekijken.

Steeds meer alarmerende berichten over reservaat-toerisme naar inheemse volkeren, over milieuverloeding, over kultuurroof en foute beeldvorming steken de kop op. Veel reizigers voelen zich niet goed in hun toeristenvel, ze brengen een verhaal over uitbuiting door de toeristische industrie. Anderen hebben dan weer een verantwoorde vakantie mogen beleven.

Afspraak: Elcker-Ik, Breughelstraat 31-33, 2018 Antwerpen, 11.00u tot 13.00 u: (h)eerlijke brunch, en van 13.00 tot 15.00 u: uitwisseling van reiservaringen. Gelieve vooraf in te schrijven 350 fr. (met brunch), 100 fr (zonder brunch).

Info: KWIA, Steungroep voor Inheemse Volkeren, Breughelstraat 31-33, 2018 Antwerpen, 03/218.84.88.

Beleef de lente

25 natuurwandelingen in Vlaanderen

In 25 Vlaamse gemeenten worden op 23 april 1995 nieuwe wandelaars hartelijk onthaald door het Centrum voor Natuurbeschermingseducatie (CVN). De wandelingen zullen model staan voor de werkwijze van natuurgidsen. Samen aangenaam en ongedwongen de natuur in. De natuur staat centraal, de invloed van mens en maatschappij hierop wordt echter niet uit de weg gegaan. Inspelend op de spontane belangstelling van de wandelaar wordt, zowel in de stad als op het platteland, het thema van de dag 'natuurgerichte recreatie in de kijker' centraal gesteld. Hieronder vind je een overzicht van de diverse wandelingen in Vlaanderen. De gemiddelde duur van de wandelingen bedraagt 2,5 uur, tenzij anders vermeld.

Info: sekretariaat CVN, Ommeganckstraat 20, 2018 Antwerpen, 03/226.02.91.

Provincie West-Vlaanderen

9 Damse Vaart

Wandeling aan de Damse vaart tussen Hoeke en St. Donaas. Vertrek om 14.00 u. aan de kerk van Hoeke.

10 De Schorren van Dudzele

Vertrek om 14.00 u. aan de Herdersbrug te Dudzele

Provincie Oost-Vlaanderen

11 Citadelpark te Gent

Vertrek om 10.00 u. aan het beeld E. Claus ter hoogte van het ICC-centrum, park van Gent (zuidstation).
Wegen geschikt voor rolstoelgebruikers.

12 Berlarebroek te Berlare

Vertrek om 14.00 u. aan de kerk van Berlare.
Altijd laarzen meebrengen.

13 Leiemeersen te Sint-Martens-Latem

Vertrek om 14.30 u., aan de dorpskern (rond de kerk) van Sint-Martens-Latem. Altijd laarzen meebrengen.

14 Oude Schelde-arm en stort te Dendermonde

Vertrek om 14.30 u. te Appels Veer (overzetsdienst deelgemeente Dendermonde), Dendermonde.
Altijd laarzen meebrengen

15 Sombeekse meersen

Vertrek om 10.00 u. aan de Dries (plein met bomen aan de kerk) in Sombeke (Waasmunster).
Altijd laarzen meebrengen.

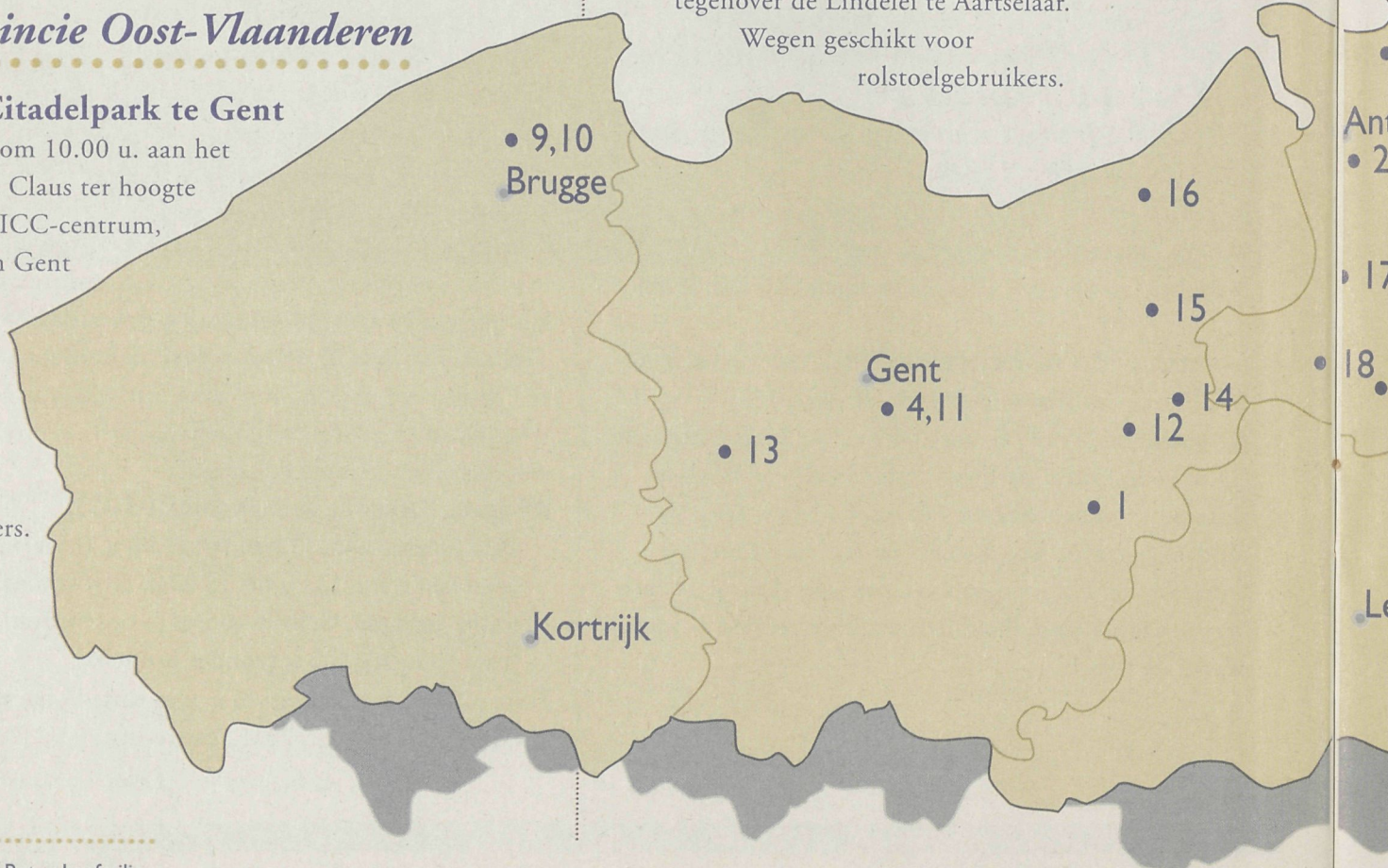
16 Stropers te West-Kemzeke

Vertrek om 14.00 u. aan het Vossenhol, St. Jansteenstraat. Altijd laarzen meebrengen.

Provincie Antwerpen

17 Het Solhof te Aartselaar

Vertrek om 10.00 u. aan de ingang van de Solhofdreef tegenover de Lindelei te Aartselaar.
Wegen geschikt voor rolstoelgebruikers.

18 Het Blaasveldbroek te Willebroek

Vertrek om 14.00 u. aan de parking van de Broekstraat te Willebroek. Wegen geschikt voor rolstoelgebruikers.

19 Balen

Vertrek om 14.00 u. aan de kerk van Hulsen.

20 Brechtse Heide Kanaaloever

Vertrek om 10.00 u. ter hoogte van brug 11 over het Kempisch kanaal aan de Westmallebaan te Brecht. Altijd laarzen meebrengen. Dagwandeling tot 16.30 u.

21 Boekenbergpark te Deurne

Vertrek om 8.00 u. aan de parkingang, in de Goev. Holvoetlaan te Deurne.

22 Deurne-Rivierenhof

Vertrek om 10.00 u. aan het kasteel Rivierenhof te Deurne.

23 Fort V te Edegem

Vertrek om 10.00 u. aan de ingang van Fort V tegenover Fort V-straat. Wegen geschikt voor rolstoelgebruikers.

25 De Maatjes te Kalmthout

Vertrek om 14.30 u. aan de kerk van Nieuwmoer. Altijd laarzen meebrengen.

26 Kesselse Heide

Vertrek om 14.30 u. aan de parking van het Provinciaal Domein aan de Lindekensbaan te Kessel.

27 Het Rielenbroek te Lichtaart

Vertrek om 14.30 u. aan de Randparking Sportvelden van de Hoge Rielen. Altijd laarzen meebrengen.

28 Het Tivolipark te Mechelen

Vertrek om 15.00 u. aan de Neerhofpoort van het Tivolipark, Antwerpsesteenweg 94 te Mechelen. Wegen geschikt voor rolstoelgebruikers.

29 De Klotteraar te Turnhout

Vertrek om 10.00 u. aan het einde van de ring naar Baarle-Hertog, rond Turnhout.

30 De Visbeek te Wechelderzande

Vertrek om 14.00 u. aan de kerk van Wechelderzande.

31 Het Zoerselbos

Vertrek om 14.00 u. aan de hoek van de Peggerstraat en de Boshuisweg te Zoersel. Altijd laarzen meebrengen.

Provincie Limburg

32 De Dijken te Diepenbeek

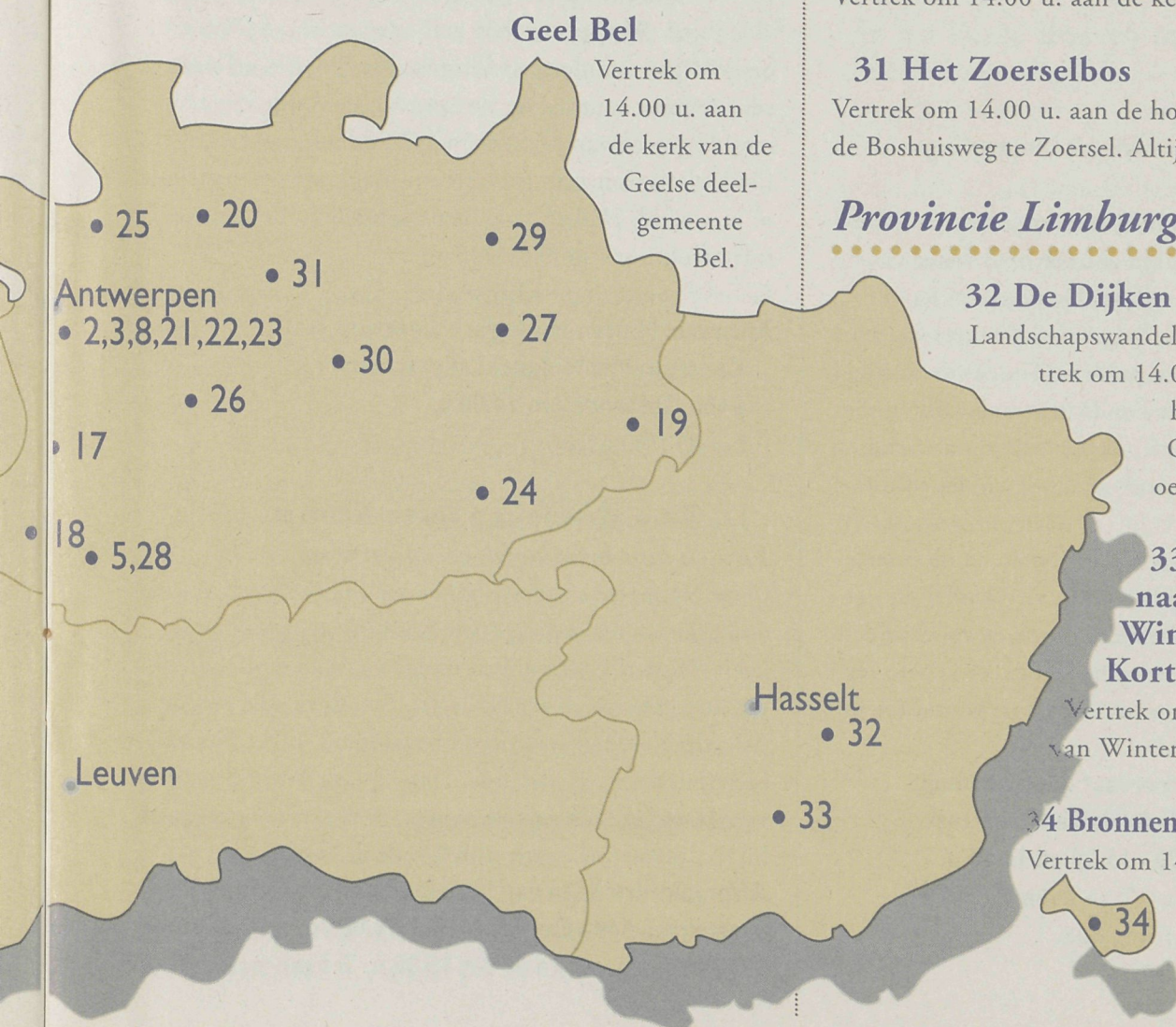
Landschapswandeling aan de Dijken. Vertrek om 14.00 u. aan de parking van het Limburgs Universitair Centrum aan de Ginder-oeverstraat te Diepenbeek.

33 Van trambedding naar beemd van Wintershoven te Kortesseem

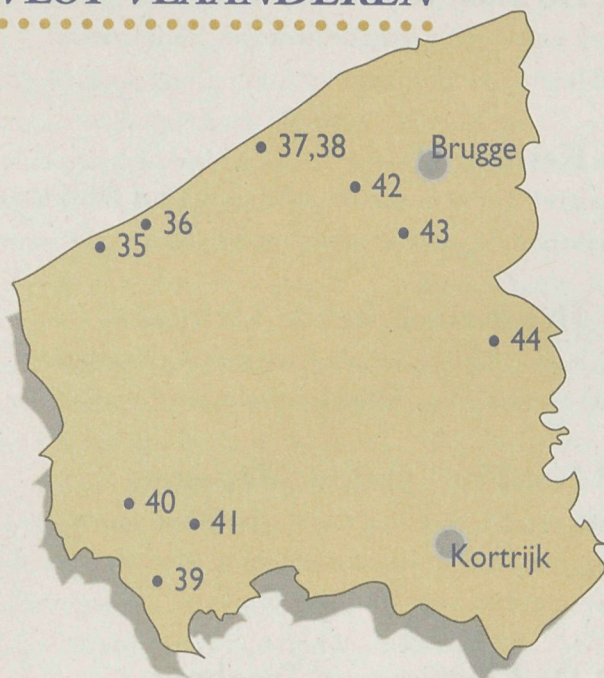
Vertrek om 14.00 u. aan de kerk van Wintershoven.

34 Bronnenwandeling te Voeren

Vertrek om 14.00 u. aan het Veltmans-huis, Kwinten 36, 3790 Voeren.

WEST-VLAANDEREN

Tussen land en zee

Drie maal wandelen aan de IJzermonding te Nieuwpoort

Daar waar de IJzer uitmondt in zee, zorgen de getijdenwerking en de overgang tussen zout en zoet water voor een zeer specifieke fauna en flora. De bezoeker kan er kennis maken met een voor België uniek geheel van zee, strand, duinen, schorren, en polders. Tijdens de wandeling van het Wereld Natuur Fonds in samenwerking met Natuurreservaten vzw zullen ook een aantal natuurherstelmaatregelen aan bod komen die moeten leiden tot hogere natuurwaarden.

Het afgraven van de opgespoten terreinen en de (niet-funktionele) dijken enerzijds, en een visvriendelijke aanpassing van de sluizen anderzijds, zijn twee voorbeelden die alvast kunnen bijdragen tot de terugkeer van de zeehond aan onze kust. Gelieve uw deelname vooraf telefonisch of schriftelijk te melden.

Afspraak: ingang natuurreservaat IJzermonding, Natuurhulpcentrum, einde Halvemaanstraat te Nieuwpoort om 14.00 - 15.00 en 16.00 u.

Info: Wereld Natuur Fonds Vlaanderen (WWF), Ann Wattez, Waterlooosteenweg 608, 1060 Brussel, tel. 02/347.30.30.

Van militair domein naar strandreservaat *Opnieuw zeehonden in Lombardzijde?*

Ter hoogte van het militair domein van Lombardzijde treft men één van de weinig rustige stranden van de Belgische kust aan. Het strand grenst aan de schorren en slikken van de IJzermonding, die een specifieke fauna en flora herbergen. Het is tevens één van de enige plaatsen waar de strandplevier op het strand broedt. Indien het Vlaams gewest het 164 hectare groot militair domein aankoopt, kan deze zandstrook als een strandreservaat worden ingericht. Embryonale duinvorming wordt er dan tevens mogelijk. Met deze ekskursie wil de Strandwerkgroep haar steun betuigen aan het plan 'zeehond' van de vzw Natuurreservaten.

Afspraak: Cristal Palace te Lombardzijde om 13.30 u.

Info: Strandwerkgroep-Vereniging voor Mariene Biologie, Francis Kerckhof, Muscaerstraat 14, 8400 Oostende, 059/50.72.94.

Wat leeft er nog aan onze kust?

Oostendse strandwandeling

Wat is een vloedlijn? Hoe verlopen de getijden? Wat is het verband tussen een golfbreker, getijdezone en een vloedlijn? 'Wat leeft er nog aan onze kust?' en 'Wat zijn de gevolgen van de vervuiling van de Noordzee?' staan eens te meer centraal op de Dag van de Aarde. Samen met de gidsen van het Centrum Middenkust/Marien Ekologisch Centrum gaan we op zoek naar een boeiende mini-wereld. Nadien volgt een evaluatie in de nieuwe infrastructuur van het Centrum.

Gelieve vooraf in te schrijven.

Afspraak: Marien-Ekologisch Centrum - Centrum Middenkust, Langestraat 99, 8400 Oostende om 14.00 u.

Info : 059/80.67.66.

De Noordzeefauna leren kennen

Bezoek aan het Noordzee-aquarium

Onze Noordzee staat symbool voor een onmetelijke rijkdom, die echter bedreigd wordt en bescherming nodig heeft. Deze rijkdom omvat onder meer de typische vissoorten, schelp- en schaaldieren. Een flink deel van de Noordzee-fauna kan worden bewonderd in het Noordzee-Aquarium te Oostende. Het Aquarium wil de sluiër van de onbekendheid wegnemen en hoopt voor een stuk bij te dragen tot meer eerbied voor de natuur.

Afspraak: Vrienden van het Noordzee-Aquarium, Viserskaai, 8400 Oostende, 059/50.08.76, van 10.00 tot 12.00 u. en van 14.00 tot 18.00 u. Toegangspreis: 25 fr.

(volwassenen), kinderen tot 12 jaar gratis.

Info en inschrijvingen voor groepen: Havenkapitein
R. Ghys, Sluis Demey, Oostende, 059/32.16.69.

Voorstelling routegebonden rekreatienetwerk

Wandelen in het Regionaal Landschap Westvlaamse Heuvels

Het Regionaal Landschap Westvlaamse Heuvels heeft in een prachtig decor van de Westvlaamse Heuvels een routegebonden rekreatienetwerk uitgebouwd met bewegwijzerde wandel- en fietsroutes, ruitersporen, ATF-circuits en edukatieve wandelpaden. Op de Dag van de Aarde maken we kennis met een uitgelezen selectie wandelingen. (39) Vanuit Dranouter wordt een boeiende uitstap georganiseerd van helling naar vallei, door bosjes en halfopen landschappen over het Eeuwenhout naar de Rode Berg. (40) Te Poperinge word je vergast op een Groene Ruimtewandeling. (41) Vanuit Voormezele wacht het glooiende en natuurrijke gebied in de omgeving van de Vaart Ieper-Komen.

Afspraak:

(39) kerk Dranouter om 14.30 u.,

(40) monument De Kei nabij de kerk,

Grote Markt te Poperinge om 14.30 u.,

(41) kerk van Voormezele om 14.30 u.

Info: sekretariaat Regionaal Landschap Westvlaamse Heuvels, Voormezeledorp 8, 8902 Voormezele, tel. en fax. 057/20.01.46.

Nationale aktiedag tegen hoog- spanningslijnen

Wandeling langs gepland traject Stalhille - Jabbeke

Een nationale aktiedag tegen hoogspanningslijnen. Geen militante betoging maar een boeiende natuurwandeling van de Werkgroep onder Hoogspanning langs een gepland hoogspanningstraject door één van de mooiste landschappen van Stalhille - Jabbeke. Een natuurgids geeft de nodige toelichting over de polderfauna en -flora in deze brok bedreigde natuur. De overheid wijzen we erop dat hoogspanningslijnen niet kunnen in waardevolle landschappen en zeker niet in de woonomgeving. Graag vooraf inschrijven.

**Afspraak: zaal Swaeneburg, Cathilleweg
38 te Jabbeke-Stalhille om 14.00 u.**

Info: Werkgroep onder Hoogspanning,
Paul Deroose, Stationsstraat 166, 8490 Jabbeke,
Tel. 050/81.23.97., Fax. 050/81.24.60.

Het kasteelpark van Loppem

Rijke voorjaarsflora in voorraad

Samen met de Zedelgemse afdeling van Natuurreservaten en de Houtlandse Milieugroep vzw bezoeken wij het kasteelpark van Loppem in Engelse landschapsstijl, befaamd om de typische 'doorkijkjes' op het kasteel. Inlandse boomsoorten als zomereik, beuk, lijsterbes, berk en olm sieren het park. Ook talrijke uitheemse soorten als platanen, tamme kastanjes en hemlockspieren groeien er weelderig. Merkwaardig zijn de moerasciessen aan de waterkant en de bloeiende appelaars. We hebben speciale aandacht voor de talrijke voorjaarsbloeiers en stinseplanten. Absolute topper is de uiterst zeldzame stengellose sleutelbloem, die enkel voorkomt in enkele bossen tussen Maldegem en Vladslo. Een niet te missen voorjaarswandeling!

**Afspraak: hoofdingang Kasteelpark aan de Steen-
bruggestraat, gelegen tussen de kerk van Loppem en
de de E40-brug om 10.00 u.**

Info: Houtlandse Milieugroep vzw, Johan De Smet,
Burgemeester Callewaertlaan 92, 8810 Lichtervelde,
051/72.35.38.

In de Vorte Bossen te Ruislede

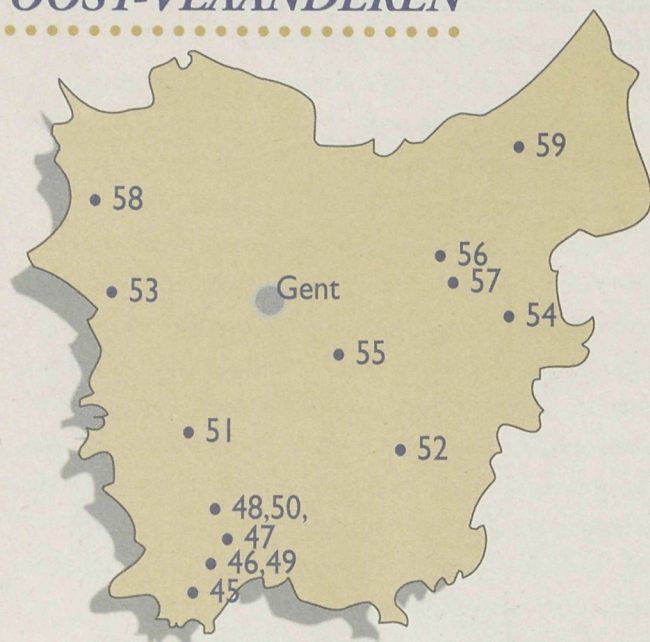
Zoeken naar voorjaarsbloeiers

Op de Dag van de Aarde neemt de Nevelse natuur- en milieuvereniging de Ratel ons mee naar West-Vlaanderen. Een geleide wandeling voert ons door de 'Vorte Bossen', een biologisch waardevol bosrestant waar hakhoutbeheer nog steeds aan de orde is. Op de kapvlakten, de zomen en mantels die door de beheersactiviteiten vrijkomen, treffen we een specifieke fauna en flora aan. Konservator Geert Heyneman legt de nadruk tijdens de wandeling op de weelde aan voorjaarsbloeiers.

Afspraak: kerk Kruiskerke (Ruislede) om 14.00 u.

Info: De Ratel, Geert Bogaert,
Drongenstationstraat 55, 9031 Gent, 09/237.01.08.

OOST-VLAANDEREN

Glooiende heuvels en collines

Infietsen Vlaams-Waalse Heuvelroute

Tijdens een gezamenlijke studiedag in 1992 stelden het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen en het Parc Naturel du Pays des Collines een gloednieuwe fietsroute voor omheen de taalgrens. Op de Dag van de Aarde 1995 wordt deze 40 km lange heuvelroute plechtig ingerezen. Gidsen lichten de rijke natuur, de cultuur en het landelijke landschap van deze uitgenomen streek toe. Gezien de afstand en de aard van het parcours is enige fietservaring alvast een pluspunt.

Afspraak: Grote Markt te Ronse om 9.00 u.

Einde omstreeks 18.00 u. Max. 40 deelnemers.

Inschrijvingen: Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen, Eddy Raepsaet, Biezenstraat 5, 9600 Ronse, 055/20.72.65.

Natuurtoerisme van de bovenste plank

Geleide wandelingen tijdens de Vlaamse Ardennendag

Traditiegetrouw organiseert De Wielewaal (afdeling Schelde-Leie) op de laatste zondag van april de Vlaamse Ardennendag. Inmiddels reeds voor de 18de maal.

Honderden mensen maken aldus op een natuurvriendelijke manier kennis met de typische fauna en flora van deze streek. Natuurtoerisme van de bovenste plank. Een ganse dag geleide wandelingen onder leiding van natuurgidsen van De Wielewaal. Je kan er aansluiten bij de diverse wandelingen door de mooiste plekjes van de streek, onder meer te Louise-Marie (46) of te Oudenaarde (47). Samen met leden van de Zuidwestvlaamse Natuur- en Milieukoepel kan je naar het betoverende Maarkebeekdal te Etikhove (48), de Snippenweide in het dal te Heurne (49), de bossen van Etikhove (50) of naar het bos van Ename (50b), een prachtig hellingbos in de Scheldevallei. Het laatste gebied bestaat uit twee bossen ontsloten door weilanden en akkers, doorspekt met hagen en bomenrijen. Je wandelt er door het rijke verleden van dit landschap, dat als het ware een verlengde vormt van het Archeologisch Park Ename. Vooraf aanmelden a.u.b.

Afspraak en info:

(46) kerk van Louise-Marie om 9.00 u. of (47) NCMV-gebouw, Gevaertdreef te Oudenaarde, Wielewaal om 13.00 u. Inschrijven bij Karel De Waele, Kerselaarslaan 52, 9800 Deinze, 09/386.45.60.

(48) Maarkebeekdal te Etikhove (kerk van Etikhove om 9.00 u.), (49) Snippenweide in het dal te Heurne (NCMV -gebouw, Gevaertdreef, Oudenaarde om 13u30), (50) Bossen van Etikhove, (NCMV-gebouw, Gevaertdreef, Oudenaarde om 13u30), (50b) Bos van Ename (kerk van Ename om 9.00 u.), Zuidwestvlaamse Natuur- en Milieukoepel, Kristien Naeyaert, Normadiestraat 158, 8560 Wevelgem, 056/40.19.79.

Voor een gedetailleerd overzicht van alle overige wandelingen kan je terecht bij De Wielewaal afdeling Schelde-Leie, Karel De Waele, Kerselaarslaan 52, 9800 Deinze, 09/386.45.60, of bij Stichting Omer Watez, Kattestraat 23, 9700 Oudenaarde, 055/31.80.91.

Fietsen op den buiten

Van Bevere tot Wannegem-Lede

Al fietsend gaan we doorheen de natuur van Bevere over Ooike en Eine naar Wannegem-Lede. Een fietstocht voor jong en oud in de landelijke streek van Oudenaarde. Een gezellig vieruurtje met warme dranken

en zelfgebakken hapjes op de boerderij 'De Bruwaan' sluit het geheel af.

Afspraak: vertrek om 14.30 u. aan de oprit van De Bruwaan, Deinzestraat te Oudenaarde. Terug omstreeks 16.30 u.

Info: Boterstraataktiekomitee, Gilbert Herman, Boterstraat 1, 9700 Oudenaarde, tel. 055/31.57.39.

'Blunderen is menselijk'

't Uilekot met de fiets op blundertocht

Blunderen is menselijk. In het kader van de ruimtelijke ordening blunderen politici wel eens: kwistig uitgerekte, oneigenlijke bouwvergunningen, een oogje dichtknijpen bij overtredingen, illegale ophogingen, bedrijven zonder vergunning, ...

Herzele heeft er zijn deel van. We zoeken ze op tijdens een fietstocht en vereren ze met een gepast monument. Fiets meebrengen!

Afspraak: vzw 't Uilekot, Regionaal Aktiecentrum voor Jongeren, Groenlaan 39, 9550 Herzele om 14.00 u.

Info: 't Uilekot, Filip De Bodt, tel. 053/62.64.36., fax. 053/63.15.29.

INVENTARISEREN om een juist zicht te krijgen op de afvalsituatie in Vlaanderen **PLANNEN** om afval efficiënt te beheren **COMMUNICEREN** over afval en de verwijdering en verwerking ervan **BEHEREN** om de middelen voor het afvalstoffenbeleid efficiënt aan te wenden **CONTROLLEREN** om het decreet en de uitvoeringsbesluiten te doen naleven **STIMULEREN** om de preventie en recuperatie van afval doeltreffend aan te pakken **SANEREN** om de erfenis uit het verleden op te lossen **ONDERZOEKEN** om het voorkomen, verwijderen en verwerken of gebruiken van afval op een wetenschappelijk verantwoorde manier te organiseren **SENSIBILISEREN** om de bevolking en de industrie ertoe aan te zetten mee te werken aan het afvalstoffenbeleid **ADVISEREN** om haar jarenlange ervaring ter beschikking te stellen aan iedereen die erom vraagt **HET KAN MET OVAM**

Kan. De Deckerstraat 22-26 B-2800 MECHELEN
Tel 015/20.83.20
Fax 015/20.32.75

advertentie

Varen met de Milieuboot tussen Aalter en Moerbrugge

Met de Milieuboot in 't water

In Vlaanderen lozen we met z'n allen 85 miljoen liter ver-
vuild water per uur. Daarvan wordt maar ca. 30% ge-
zuiverd. Geen wonder dat de rivieren en de kanalen ver-
vuild zijn. Op zondag 23 april neemt de Milieuboot een
gedeelte van het Kanaal Gent-Brugge-Oostende onder de
loep. Natuur, (bio)industrie, kunstwerken,... we komen het
allemaal tegen op onze tocht tussen Aalter en Moerbrugge.
Het waterstaal dat we nemen, wordt benedendeks onder-
zocht zodat je na de tocht weet hoe het met het kanaalwater
gesteld is. Audio-visueel materiaal, akwaria, een makette en
een tentoonstelling helpen om een beter inzicht te krijgen
in de waterproblematiek. Deze milieuboottochten worden
georganiseerd op initiatief en met steun van AMINAL, in
opdracht van Vlaams minister voor Leefmilieu en Huis-
vesting De Batselier. Vooraf inschrijven!

Afspraak: Brug-zuid ter hoogte van de Drumenlaan te Aalter. Eerste afvaart van 10.00 tot 13.00 u. Tweede afvaart van 14.00 tot 17.00 u.

Info: De Milieuboot, Korte Nieuwstraat 12, 9300 Aalst, 053/77.92.89. (bijdrage volwassenen 150 fr., jongeren min 18 - 50 fr.) Max. 60 deelnemers.

Advies met een strikje om voor àl onze cliënten.

advertentie

Een nieuwe honk voor amfibieën en insecten

Poelen kuisen te Lebbeke

54
Allerlei plasjes, vijvertjes, oude veedrinkpoelen, ... bieden aan amfibieën en insecten een ideale thuisbasis. In natuurarme gebieden en in verstedelijkte zones kunnen ze een belangrijke betekenis hebben. Natuurverenigingen voorkomen dat oude veedrinkpoelen niet verloren gaan en worden opgewaardeerd. Zo ook in Lebbeke. Samen met de jeugd kuist het Groenkomitee Lebbeke een tiental poelen op het grondgebied van de gemeente. Een activiteit die overigens perfect past in het kader van het Europees Jaar van Natuurbehoud met als thema 'natuur buiten de reservaten'.

Afspraak: De Mot, Lebbeke om 14.00 u.

Info: Groenkomitee Lebbeke, Paul Verheyden, Eeksenstraat 10, 9280 Lebbeke, 052/35.85.51.

Natuurschouwspel en fanfare in Melle

Natuurbeleving voor jong en oud

55
Natuurbeleving voor jong en oud in Melle. MIECOC geeft om 13.30 u het startsein (i.s.m. Het Ovenveld aan de Gonde, de Bloeiende Azalea, de Wielewaal, de gemeentelijke Jeugdraad en de Milieuraad, en het gemeentebestuur van Melle). Je kan je benen strekken tijdens de wan-

deltocht aan de rand van de vallei van de Benedenschelde. Deze plaats biedt veel kansen voor de natuur en natuurgerichte ontspanning. Jongeren zetten inmiddels op de terreinen van Electrabel een groots natuurschouwspel op. Bezoekers worden terzelfdertijd geconfronteerd met verrassende kunstige spektakels van onze natuurelementen. Om 16.00 u worden alle deelnemers bijeengetrommeld door de fanfare op de terreinen van Electrabel voor de muzikale apoteose, en een verrassingsakt! De slotzitting die begint om 16.30 u, wordt afgesloten met de ondertekening van een charter. In een gezellig samenzijn is het dan tijd voor verfrissingen, en wie nog energie overheeft kan nog een bezoekje brengen aan het park. Einde van deze welgevulde dag omstreeks 18.00 u.

Afspraak: Electrabel, Brusselsesteenweg 199, Melle, 13.30 u.

Info: Martin De Pelsmaecker, Vlashaard 13, 9090 Melle, 09/231.89.48. Ook infobalie vanaf 13.00 u Electrabel, Brusselsesteenweg 199, Melle, 09/239.08.11.

'Genieten van de natuur zonder haar te verstoren'

Natuurgerichte recreatie in het Molsbroek te Lokeren

56
Het Europees natuur- en vogelreservaat 'het Molsbroek' is gelegen in de schaduw van Lokeren, aan de Durme-

DE 10 AKTIES VAN GB VOOR HET MILIEU

1. **GB** vermindert het gewicht en de omvang van de verpakking.
2. **GB** schakelt voor het leefmilieu schadelijke stoffen uit.
3. **GB** verzamelt en sorteert met het oog op recyclage.
4. **GB** wendt produkten aan die het leefmilieu beschermen.
5. **GB** koopt produkten die het leefmilieu het best beschermen.
6. **GB** vermindert het energie- en materiaalverbruik.
7. **GB** motiveert, informeert en vormt zijn personeel.
8. **GB** houdt de gebruiker op de hoogte.
9. **GB** bereidt de toekomst voor en treedt nu op.
10. **GB** heeft een afdeling leefmilieu.

Ik keer tevreden terug.

Tijdschrift :
nr. : maand : jaar :
verantwoordelijke :
verder nagezien door :

titel :
auteur :
pagina :
abstract :
.....
.....
.....
trefwoorden :

titel :
auteur :
pagina :
abstract :
.....
.....
.....
trefwoorden :

titel :
auteur :
pagina :
abstract :
.....
.....
.....
trefwoorden :

DE 10 ARTIES VAN GB VOOR EEN NIEUW

vallei. Talrijke rietmoerassen, groepjes elzen en wilgen bezorgen het landschap een afwisselend karakter. Ze bieden tevens onderdak aan tientallen verschillende vogelsoorten. vzw Durme organiseert op de Dag van de Aarde een natuurwandeling rond de uitbouw en problematiek van natuurgerichte recreatie. De excursie verloopt over de 5 km lange, verharde wandeldijk van het reservaat. 'Genieten van de natuur zonder haar te verstoren' als het ware.

Afspraak: bezoekerscentrum Molsbroek
(aangeduid vanaf Lokeren-centrum) om 14.30 u.
Verrekkijers zijn beschikbaar!

Info: bezoekerscentrum Molsbroek,
Molsbergenstraat 1, 9160 Lokeren, 09/348.30.20.

Hoog en laag verkend

Fietsend doorheen Maldegem

Quercus, de regionale natuur- en milieuvereniging van Aalter-Knesselare, en het Groenkomitee van Maldegem fietsen met ons doorheen de deelgemeenten van Maldegem. Rustig trappend langs hoofdzakelijk landelijke wegen, langsheen bomenplanterijen en tussen immense maïssakkers maken we kennis met enkele afgelegen plekjes. Uitzichten op hogere gelegen gebieden, valleien, bossen en relikten van het vroegere Maldegemveld wisselen elkaar af.

Afspraak: gemeentehuis Maldegem om 14.30 u.

Info: Quercus, José Van Kerschaver, Urselseweg 167,
9910 Knesselare of Etienne Vanaelst,
Westvoordestraat 21b, 9910 Knesselare, 09/374.59.86.

58

Boterkoekenwandeling

Gratiebossen te Zele Berlare

vzw Durme-Zele zal tijdens de wandeling uitvoerig het belang van het behoud van de Gratiebossen aanstippen. Gidsen schetsen ook de historische en kulturele waarde van het gebied. Planten die je onderweg ziet, worden zowel in de keuken als voor geneeskundige doeleinden gebruikt. Meer inzicht in deze plantenwereld krijg je van de gids van VELT-Zele. Een gezond tussendoortje, een heerlijk stukje fruit,... en diegenen die ingeschreven zijn, krijgen als afsluiter een heerlijke chocolademelk met boterkoeken. Gelieve vooraf in te schrijven.

Afspraak: bedrijf Dinamec, Gentsesteenweg tussen Overmere en Zele om 14.00 u. Inschrijvingen tot 16 april, volwassenen 100 fr., kinderen tot 12 jaar 50 fr.

Info: Patrick Neiryneck, G. Gezellestraat 4, 9240 Zele, 052/44.94.97. of bezoekerscentrum Molsbroek, Pierre Coppens, Meerskant 120 9240 Zele 09/348.30.20.

57

Kreken van Saleghem: van hoeve naar natuurcentrum

Opstart 'Natuurcentrum Panneweel'

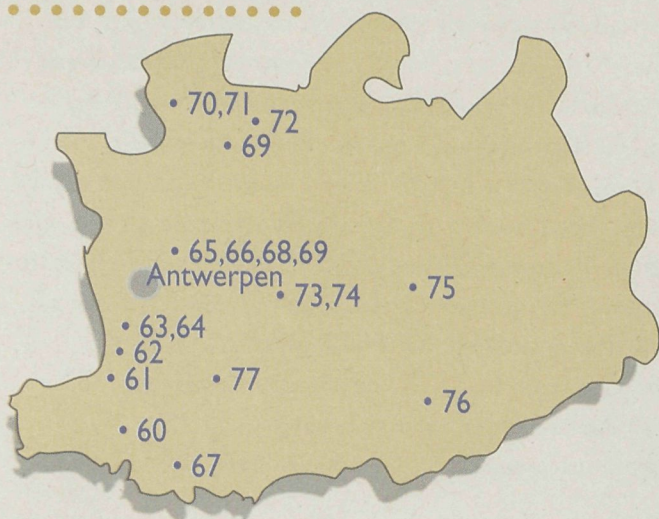
Wandeltochten, een natuurwandeling, een fietstocht en de heuse inwijding van een nieuwe hoogstamboomgaard. Een divers aanbod naar aanleiding van de opening van het natuurcentrum 'Panneweel'. De natuur- en milieuverenigingen De Wielewaal, VELT, De Wilg, ABLLO, Nationale boomgaardenstichting, alsook het ACV De Klinge sloegen de handen in elkaar om de aankoop en inrichting van deze oude hoeve in het Krekengebied van Saleghem te Meerdonk mogelijk te maken. Een feestelijke happening.

Afspraak: Krekeldijk 2, Sint-Gillis-Waas vanaf 14.00u.

Info: Jan Dhollander, Bergstraat 25, 9170 Sint-Gillis, 03/770.64.26.

59

ANTWERPEN

Vogels terug van weggeweest *Provinciaal natuurreservaat Broek Denaeyer te Willebroek*

In dit waardevol Broek wordt jaarlijks de eerste aankomst van diverse zomervogels genoteerd. Vogelsoorten ondernemen ieder jaar opnieuw enorme trektochten van en naar hun overwinteringsgebieden. Van Zuidwest-Europa tot uit het verre Zuid-Afrika keren ze terug om in onze streken te broeden. Tijdens deze voorjaarswandeling hopen de leden van de Wielewaal, afdeling Vaartland-Willebroek je een vogelrijke ervaring aan te bieden.

Afspraak: Sasplein te Klein-Willebroek om 9.00 u.

Info: Wielewaal, afdeling Vaartland-Willebroek, Alfons Willemensen, Rijksweg 93, 2870 Puurs, 03/886.27.90.

Blauwborstjes en knotten in de Schelse Maaienhoek

Een wandeling met de Wielewaal Rupelstreek

We wandelen door de Maaienhoek, een waardevol natuurgebied en kleinschalig kultuurlandschap in de Rupelstreek. Dit verruigd nat weiland met enkele grote poelen, gelegen op een steenworp van de Schelde, is een aantrekkingspool voor talrijke vogels. Eenden, weidevogels als de kievit en de watersnip, alsook rietzangers als de blauwborst en de kleine karekiet vinden het er heerlijk toeven. Nieuw aangeplante knotwilgen en elzenhoutkanten verfraaien inmiddels dit landschap langs de Maaiebeek.

Afspraak: parking sporthal 'Scherpenstein' te Schelle om 7.00 u.

Info: Wielewaal Rupelstreek, Erik De Keersmaecker, Peter Benoitplein 18, 2627 Schelle, 03/887.13.72.

Het Scheldeland verkennen met de boot en de fiets

Milieuvriendelijke recreatie op en langs de Schelde

Het mooiste stukje van de Zeeschelde, gelegen tussen de monding van Rupel en Dender, ontwikkelde zich in de voorbije jaren tot een flink recreatiegebied voor fietsers, wandelaars en watersportliefhebbers. Terzeldertijd manifesteerden zich in deze waardevolle natuurgebieden de geluids- en milieuhinderlijke vormen van waterrecreatie: speedboten, waterski's,... Op zondag 23 april doen we het anders: we verkennen deze streek op een originele en milieuvriendelijke wijze.

Wij nodigen alle geïnteresseerden uit om dit mooie Scheldeland te verkennen met boot en fiets. Heenreis met de boot, terugkeer langs de jaagpaden met de fiets. Een deskundige gids wijst ons tijdens de tocht op de vele mooie en bedreigde plekjes, en legt uit hoe deze streek verder zou kunnen ontwikkeld worden in het kader van milieuvriendelijke recreatie.

Na inscheping en een bezoek aan het scheepvaartmuseum te Baasrode is het tijd voor een pick-nick aan boord.

's Namiddags fietsen we terug langs de Schelde, en omstreeks 17.30 u. zijn we terug in Hemiksem.

Vooraf inschrijven!

Afspraak: 9.00 u. aan de veerdienst van Hemiksem, passagiersschip de Ark. Vooraf inschrijven (280 fr.). Fiets mag gratis mee.

Info: Reko-boottochten, Heilig Hartlaan 30, 9300 Aalst, 053/78.40.27

Een volkswijk vecht voor een gezond leefmilieu

Hoboken Moretusburg versus Union Minière (1976-1995)

Een ongezond leefmilieu weegt op de menselijke gezondheid. In Hoboken kan men hiervan meespreken. Union-Minière, het vroegere Metallurgie-Hoboken, vervuult er reeds meer dan een eeuw. Zware metalen stellen de gezondheid van babies en kinderen in grote delen van de grootstad op de proef. Een verminderde weerstand tegen infecties tot zelfs gevallen van kanker bij de volwassen bevolking is het gevolg. Een fietstocht voert ons door het sociaal leven in een aardige, maar zwaar verontreinigde wijk. Tevens legt de Werkgroep Arbeid en Toxische Stoffen uit hoe een multinational kan worden verplicht om het nodige geld voor milieu-investeringen op te hoesten.

Afspraak: zolder groepspraktijk Geneeskunde voor het Volk, Oudestraat 34, 2660 Hoboken om 13.00 u. Max. 30 deelnemers.

Info: Werkgroep Arbeid en Toxische Stoffen,
Dr. Jan Baekelandt, Oudestraat 34, 2660 Hoboken,
03/828.02.43.

Verrassende natuur in een grootstad

Hobofestiade te Hoboken

Op amper 5 km van de Antwerpse Grote markt strekt zich een merkwaardig landschap uit: de Hobokense polder. De naam ervan roept nog steeds herinneringen op aan een nog niet zo ver landbouwverleden. In de jaren '70 nog bedreigd door een bouwverkeveling is de vroegere polder inmiddels omgevormd in een prachtig natuurgebied. Plassen met zeldzame vogels, grasvelden met orchideeën, oogstrelende planten, een wilgenbroekbos en een oude Scheldedijk vormen er een 170 ha groot harmonieus geheel. De vzw Werkgroep Hobokense Polder (WHOP) leidt de bezoeker op 23 april enkele uren door dit verrassend stuk natuur te midden van een grootstad. Bij vochtig weer zijn laarzen aanbevolen.

Afspraak: zaal 't Dorp, Kapelstraat 15 te Hoboken om 13.15. u. Inschrijvingen ter plaatse (50 fr.).

Info: WHOP, Frans Thys, A. Einsteinlaan 22,
2660 Hoboken, 03/830.20.51.

Natuur aan de rand van een wereldhaven

Fietsen langs opgespoten Waaslandgronden

In het grote industriegebied in het noorden van Beveren liggen verschillende interessante natuurgebieden. Een brede buffer natuur scheidt er in vele gevallen industrie

van landbouw en bewoning. Kiezen we voor het behoud van dit landschap of laten we hele landschappen verder opspuiten met Scheldeslib, gelden als cruciale vragen tijdens de Dag van de Aarde. Een fietstocht langs de opgespoten gronden van de Waaslandhaven.

Afspraak: kerk van Beveren om 13.30 u. of kerk van Zwijndrecht om 13.30 u. Aansluitmogelijkheid aan de kerk van Kallo om 14.00 u.

Info: Werkgroep Natuurbehoud Linkeroever,
Kris Peeters, Suikerdijkstraat 46,
2070 Zwijndrecht, 03/252.40.78.

Zoo Antwerpen en Planckendael

Tentoonstellingen en rondleidingen

(66) In de Marmeren zaal van de Zoo Antwerpen wordt de nieuwe tentoonstelling 'De rol van dierentuinen bij het natuurbehoud' voorgesteld. Deze kan overigens vanaf 1 mei gratis door milieuverenigingen worden ontleend. Bovendien zijn een aantal verenigingen, aangesloten bij BBL uitgenodigd om zich in de Marmeren Zaal aan de Zoo-bezoekers voor te stellen.

'Insekten en het regenwoud' kan je in het natuurhistorisch museum bewonderen. Deze grote tentoonstelling bereidt je voor op de volgende activiteit. Een brochure begeleidt je doorheen deze heuse regenwoudroute.

(67) In het domein Planckendael worden er de ganse dag rondleidingen gegeven. Het onderwerp 'bedreigde dieren en kweekprojecten' wordt dan aangesneden: het otter-, bonobo-, en ooievaarproject komen uitvoerig aan bod.

Afspraak : (66) Zoo Antwerpen, Koningin Astridplein 26, 2018 Antwerpen. (67) Zoo Planckendael, Leuvensesteenweg, 582, 2812 Muizen: een zoogids wacht de belangstellenden op om 9.30, 10.00, 10.30, 14.00, 14.30, en 15.00 u aan de ingang van het domein.

Info: Zoo Antwerpen, Koningin Astridplein 26,
2018 Antwerpen, 03/202.45.67.

Uilen-en vleermuizentocht

Avondwandeling te Deurne

In het park Rivierenhof vleermuizen en uilen zien? Dat kan niet, dacht je... Maar zelfs in de stad hebben de dieren nog een vertrekje gevonden. Een avond met de JNM op ontdekkingsstocht. 's Nachts, als het in de stad stiller wordt, hoor je de dieren wakker worden in het park. Rekreatie in een verstedelijkte omgeving. Hoe dan? Samen gaan we op zoek naar uilen en vleermuizen, en evalueren we de situatie op het terrein. We denken ook na over mogelijke verbeteringen die aangebracht kunnen

worden om de dieren wat meer comfort te bieden, en om recreatie in een natuurrijke omgeving in de stad mogelijk te maken.

Afspraak: Ingang Sterckxhof (museum), Sterckxhoflaan, Deurne, om 20.30 u.

Info: JNM, Veerle Vansevenant, Kauwlei 36, 2550 Kontich, 03/457.97.51.

Op het ritme van de wind

Foto-fietszoektocht ten noorden van Antwerpen

Op eigen kracht, met een stevige wind in de rug of met een heerlijk windje op kop genieten van een prachtige omgeving. Aan de hand van foto's onverwachte plekjes ontdekken. Het kan! De 'aarde' ten noorden van Antwerpen is de plaats van afspraak. Genoeg ingrediënten om met je familie deel te nemen aan deze foto-fietszoektocht. Trap jezelf in beweging: 20 km, 2 à 3 uur fietsen.

Afspraak: sekretariaat Natuurreservaten Antwerpen Noord vzw, Steenstraat 25, 2180 Ekeren. Vrije start tussen 9.00 en 14.00 u. Routebeschrijving en deelnemingsformulieren gratis verkrijgbaar ter plekke.

Info: Natuurreservaten vzw Antwerpen Noord, Michel Kerremans, Steenstraat 25, 2180 Ekeren, 03/541.58.25.

Grensoverschrijdend park De Zoom/Kalmthoutse Heide

Vlaams-Nederlandse fietstocht

Het grensoverschrijdend park De Zoom-Kalmthoutse heide is één van de weinige nog resterende heidegebieden in West-Europa. Dit natuurgebied, ruim 4.000 ha groot, bestaat uit heide, vennen en bos. In het Nederlandse deel overheerst het bos. De Kalmthoutse heide vormt de kern van het Vlaamse deel. Het gebied vormt het eerste Benelux-grenspark. We fietsen er ruim 30 km langsheen waardevolle natuurgebieden, waarvan men wil nagaan of ze als één gebied door verschillende landen kunnen worden beheerd. Niet te missen!

Afspraak: Aan de hoofdingang en de grote parkeerplaats langsheen de Putsesteenweg, tussen 14.00 en 15.00 u. Routebeschrijving met aandachtspunten: 20 fr.

Info: Koninklijke Vereniging voor Natuur- en Stedschoon, Louis Verpraet, Reigerslei 8, 2950 Kapellen, 03/666.78.31.

Heide tussen landbouw, verkaveling en recreatie

Excursie op de Kalmthoutse heide

Vele eeuwen geleden waren de Kempen bezet met loofhoutbossen. Overexploitatie ervan leidde tot het ont-

staan van uitgestrekte heidevlakten. Als ze te weinig geschikt waren voor de landbouw werden ze opnieuw bebost, meestal met grove den. Vooral de koolmijnen waren hiervan gretige afnemers. Het is dan ook een wonder dat er in Kalmthout nog zo'n 1.800 ha heide bewaard is gebleven. En dit op slechts een boogscheut afstand van het Antwerpse havengebied. Toch waren bedreigingen als landbouw, verkaveling, wegeaanleg en recreatie nooit ver weg. De wandeling, onder de deskundige begeleiding van de Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming (JNM) afdeling Akerland, voert ons doorheen een enorm gevarieerd landschap. De giganti-

sche open ruimte met talrijke vergezichten doen je even vergeten dat ook dit nog deel uitmaakt van ons versnipperd Vlaams landschap.

Afspraak: parking natuurreservaat aan de Putse Steenweg om 10.30 u.

Info: JNM-afdeling Akerland, Michel Stuyts, Moerkantsebaan 206, 2910 Essen, 03/667.43.48.

Natuurbescherming in de eigen tuin

Ekotuin Gooreind te Wuustwezel

Groen Gooreind, de plaatselijke afdeling van het VMMPA nodigt je uit voor een rondgang in haar lokale plantentuin te Wuustwezel. Dit tuinkompleks omvat biologisch geteelde groenten, fruit, wilde en geneeskrachtige planten. Aan de hand van plaatselijke voorbeelden wordt getoond hoe je zelf in de tuin en in je omgeving aan natuurbescherming kan doen. Denk maar aan het vermijden van herbiciden of pesticiden, wilde planten te laten groeien naast sterke, vreemde soortgenoten, monokulturen te vermijden, alsook nuttige beestjes als mieren en egels te beschermen. Iedereen welkom!

Afspraak: Eko-tuinen-Gooreind, Wiezelo 61, 2990 Wuustwezel om 14.00 u.

Info: Groen Gooreind, Gilbert Van Looveren, 03/663.32.41.

Vogels en lentebloeiërs

De bijentuin en het Heempark te Schilde

Doorwinterde natuurgidsen van de Vereniging voor Milieu-Edukatie Provincie Antwerpen (VMPA) afdeling Schilde nemen ons mee naar de bijentuin in het Schildehof. Een tweede wandeling gaat naar het Heempark Schildehof, waarvan het natuurreservaat 'Heempark De Pont' deel uitmaakt. Het natuurreservaat kent een uniek beheersproject: ezels zorgen er voor het grasbeheer. Beide wandelingen staan in het teken van het centrale thema 'Vogels en lentebloeiërs'.

Afspraak: (73) Bijentuin, De Pont 45 te Schilde om 15.00 u., (74) Heempark Schildehof, einde Belvédredreef te Schilde om 14.30 u.

Info: VMPA-Afdeling Schilde, Simonne Rovies, De Singel 14, 2970 Schilde, 03/383.05.69.

Wandelen voor de open ruimte

Provinciale wandeldag De Natuurvrienden

Met deze wandelingen wil ATB-De Natuurvrienden de aandacht vestigen op het bedreigde landschap in de Antwerpse Kempen. Ook nu nog wordt onder druk

van projektontwikkelaars, plaatselijke gemeentebesturen en KMO's heel wat schaarse open ruimte verkaveld. Wandelen voor het behoud van deze open ruimte dus. Individueel of begeleid door deskundige gidsen van de werkgroep IJsvogel. Keuze uit diverse tochten tussen 5 en 25 km. Inschrijven ter plaatse!

Afspraak: Zaal Okidoki,

Marktplaats te Grobbendonk vanaf 9.00 u.

Geleide wandelingen om 10.00 u. en om 14.00 u.

Info: ATB De Natuurvrienden, werkgroepen milieu-natuur en wandelen, Jenny Cuvelier, E. Casteleinsstraat 21, 2020 Antwerpen, 03/238.06.42 of 03/481.65.48.

Natuur zonder wandelpaden, Dijk zonder asfalt

Het Schaapwees te Westerlo

Wandelen in een natuurgebied zonder wandelpaden. Het kan in het Schaapwees, een natuurgebied in de Netevallei. Verschillende percelen ervan werden reeds aangekocht door Dubbelloof vzw en Natuurreservaten vzw. De wandeling voert ons langs het reservaat en de Netedijk. Ook hier ijvert de natuurvereniging ervoor dat de dijken zouden gevrijwaard worden van asfalt, zodat gemotoriseerd vervoer kan worden geweerd.

Afspraak: Netebrug op de Schaapwees te Westerlo om 14.00 u.

Info: Dubbelloof vzw, Hortense Dupont, Gildenstraat 13, 2260 Tongerlo-Westerlo, 014/54.54.83.

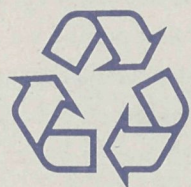
De afvalberg te lijf!

Tentoonstelling AFVAL te Lier

Hoe zit dat nu met ons huishoudelijk afval. Wat gebeurt er met afgedankt papier, glas, kunststoffen, klein gevaarlijk afval en groente- fruit- en tuinafval? Bedrijfsafval en bijzondere afvalstoffen als slib en vliegias, waar komen deze terecht? Voor deze en andere vragen kan je terecht op de afval-tentoonstelling in het Provinciaal Instituut voor Milieu-Edukatie (PIME) te Lier. Preventie, hergebruik en verwerking vormen de rode draad van de tentoonstelling, een multimediaal gebeuren waar je het afvalprobleem aan de lijve ondervindt.

Afspraak: PIME, Mechelsesteenweg 365, 2500 Lier van 14.00 u. tot 17.00 u.

Info: PIME, Gike Neels, 015/31.95.11.

"De pionier"
in
kringlooppapier
sedert 1978 !

PANDAVA

Alle kringlooppapier voor school,
kantoor en grafisch bedrijf.

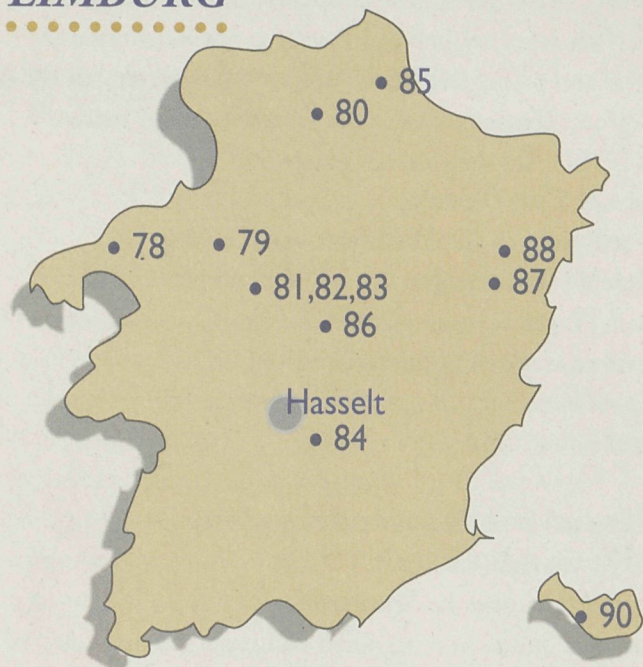
Kloosterstraat 69 - 75, 2180 Ekeren-Antwerpen
Tel. 03 - 541.90.22 (4 l.) - Fax 03 - 541.72.91

PANDAVA + eco-logic

=
milieuvriendelijk
zonder twijfels !

LIMBURG

Brabant en Limburg overschreden

Wandelen door het groen te Tessenderlo

Beter Leefmilieu Tessenderlo wandelt met ons in het grensgebied tussen Brabant en Limburg. Vertrekkend aan de neo-klassicismistische kerk van Engsbergen bezoeken we Asdonk met zijn talrijke statige eiken. Vervolgens trekken we, doorheen een uitgelezen stukje natuur, over de Rodenberg. Al bij al een flinke brok natuur middenin een stevig geïndustrialiseerde gemeente. Twee niet te missen uren voor jong en oud!

Afspraak: kerk Engsbergen (Tessenderlo) om 14.00 u.

Info: Beter Leefmilieu Tessenderlo (BELT), Mia Luyten, Begijnenwinning 10, 3980 Tessenderlo, 013/66.10.79.

Recreatie in, maar niet ten koste van de natuur

Wandeltocht en tentoonstelling in Koersel

Het thema van de Dag van de Aarde wordt hier al wandelend besproken. Om 14.00 u vertrekt een geleide wandeling vanaf het bezoekerscentrum 'De Watersnip' te Koersel (Kappelleke). Tijdens de fijne wandeling worden gedachten uitgewisseld over de verschillende recreatievormen die de natuur en de milieuvriendelijke recreanten verstoren. Een discussie die de moeite waard is! Na afloop kan je in het Bezoekerscentrum voor een warme chocolademelk terecht. Deze brengt je energie op peil voor de tentoonstelling over de natuurgerichte recreatiemogelijkheden in de omgeving van Koersel.

Afspraak: Bezoekerscentrum De Watersnip,

Grauwe Steenstraat, Koersel om 14.00 u.

Info: Milieuvereniging BERO, Mathilde Bartels, Bredestraat 17, 3582 Beringen-Koersel, 011/57.21.37.

Knoflookpadden in Peer

Natuurwandeling Begijnenvijverheide

De Begijnenvijverheide is een gebied met vochtige gras- en weilanden, en dit in de vallei van de Bollisserbeek. Het gebied vormt een bufferzone tussen een landschapelijk waardevol agrarisch gebied en het natuurgebied van de vallei. Om de natuurwetenschappelijke waarde ervan op peil te houden, werden door de Werkgroep Isis de voorbije jaren verschillende projecten en beheerswerken uitgevoerd. Zo werden er enkele poelen hersteld die nu een broedgebied vormen voor de zeldzame knoflookpad. Ook zeldzame plantensoorten zoals de waterbies, moerasbeemdgras en waterpostelein maken deel uit van de rijke bodemvegetatie. Degelijk schoeisel is aangeraaden. Eventuele gelegenheid om te picknicken is voorzien. Liefst vooraf inschrijven!

Afspraak: bosarboretum Peer,

tegen de Begijnenvijverheide om 9.30 u.

Einde van de wandeling omstreeks 12.00 u.

Info: Werkgroep Isis vzw, Dorpsstraat 8 bus 1, 3990 Peer, 011/63.37.05.

Omloop Terlaemen verstoort waterwild

Ochtendwandeling te Zolder

Een montere ochtendwandeling voert ons door het beschermde landschap en het vijverkompleks van midden-Limburg, een gebied dat tevens internationaal bescherming geniet als vogelrichtlijngebied. Tijdens deze stille ochtenduren observeren we het aanwezige waterwild. Genieten dus, zolang het nog kan! Immers,

wellicht enkele uurtjes later razen reeds de eerste motorvoertuigen op de nabijgelegen omloop Terlaemen.

Afspraak: boswachtershuis Terlaemen,

bereikbaar via afrit 27 van de E314 om 7.00 u.

Info: Milieuraad Heusden-Zolder vzw, Karel Borgs, Reeënlaan 2, 3550 Heusden-Zolder, 011/25.61.17.

Vroege vogelswandeling en nestkasten bouwen

Aktiviteiten Vogelasiel Centraal-Limburg

Vroege vogels kunnen terecht voor een ochtendwandeling ingericht door het Vogelasiel Centraal-Limburg. Een stevig ontbijt spijst nadien de hongerige magen. Laarzen en verrekijker meebrengen! Vlaamse- en migrantenjongeren tussen 6 en 12 jaar kunnen 's namiddags in het Vogelasiel Centraal-Limburg terecht voor het bouwen van heuse nestkasten. Hamer en trektang meebrengen!

Afspraak:

(82) 'Vroege Vogels wandeling', Vogelasiel,

Stabroekweg 32, 3550 Heusden-Zolder om 7.00 u.

Deelnameprijs 120 fr. Vooraf inschrijven a.u.b.

(83) 'Nestkasten bouwen', Vogelasiel tussen 14.00 en

17.00 u. Deelnameprijs 120 fr. voor drankje en meenemen zelfgebouwd kastje.

Info: Vogelasiel, Oyen Rudi, 011/4370.89.

Abdij van Herkenrode

Geleide wandeling te Hasselt

In 1182 werd langs de oevers van de Demer de abdij van Herkenrode gesticht. Tientallen jaren noeste arbeid waren nodig voor de ontginning van de valleigronden. Halfweg de 17de eeuw was de abdij uitgegroeid tot het belangrijkste geestelijk centrum van het graafschap Loon. Op haar hoogtepunt strekten de eigendommen van de abdij zich uit van het Herkenrodebos tot over de

Demer: ruim 700 ha landbouwgrond en bos, hoeven en molens,... Hoewel de gebouwen en het landschap aan kracht hebben moeten inboeten, stralen zij toch nog hun historisch belang uit.

Afspraak: Kerk van Stokrooie

(Kuringen - Hasselt) om 14.00 u.

Info: Stichting Limburgs Landschap,

St. Katarinaplein 10/27, 2500 Hasselt, 011/24.21.57.

Van heerlijk tot onontbeerlijk

Rondom de Beverbeek te Hamont-Achel

Hamont-Achel kent een interessante historiek. Je treft er restanten aan die getuigen van menselijke beschaving door de eeuwen heen. De omgeving Hamont-Achel is bosrijk, afgewisseld met weilanden en heide. De Warmbeek die het hele gebied doorklieft, vervolledigt het tafereel. De JNM afdelingen Teutenland en Limburg stipelden een drietal wandelwegen uit i.s.m. verschillende natuurverenigingen, de VVV en socio-kulturele verenigingen uit de regio. Het parcours kan met of zonder gids. Langs het traject zijn rustplaatsen met stands voorzien. Daar vind je informatie over de wandeling en over de verenigingen die bij het gebeuren betrokken zijn. Het VVV kantoor is ook de ganse dag toegankelijk. Je kan ook een kijkje nemen in het heemkundig museum in het Simonshuis. Een drankje is voorzien in het P.C. Michielshof, Michielsplein 1, Achel.

Afspraak: parkeerplaats bij recreatiepark 'De Bever',

Beverbeerdijk 50, Achel. Geleide wandeltochten

starten om 9.00 u. (15 km dagtocht), om 11.00 en

15.00 u. (10 km) en om 10, 13 en 16.00 u. (5 km).

Op eigen houtje kan doorlopend tussen 9 en 19.00u.

Info: VVV-kantoor, generaal Dempseylaan 1, 3930 Achel, 011/64.60.70.

Voorstelling toeristisch fietsroute-netwerk

Regionaal Landschap Kempen en Maasland

In het Regionaal Landschap Kempen en Maasland tref je de hoogste concentratie natuur- en bosgebieden van heel Vlaanderen aan. Hier in Noordoost-Limburg stroomt de Maas met zijn rijke uiterwaarden, bevindt zich het Kempisch plateau met zijn grote naaldbossen en zijn er nog talrijke landbouwlandschappen met veel open ruimte, hagen en houtwallen. Om deze uiteenlopende, boeiende, landschappen te kunnen verkennen stippelde het Regionaal Landschap een toeristisch fietsroutenetwerk uit van maar liefst 350 km. Op de Dag van de Aarde wordt jong en oud uitgenodigd om een gedeelte van dit

netwerk mee in te rijden.

Afspraak: Bezoekerscentrum De Wissen in Stokkem om 14.00 u. Iedereen welkom.

Info: Regionaal Landschap Kempen en Maasland, Jo De Vriendt, Grote Baan 27, 3530 Houthalen-Helchteren, tel. 011/24.61.86., fax. 011/24.61.49.

Wissen vlechten, uit in de uiterwaarden
In en rond het bezoekerscentrum De Wissen te Dilsen-Stokkem

Wat dacht je van een bezoek aan De Wissen, het bezoekerscentrum van de Maas en de vlechtkunst? Even binnen lopen in het bezoekerscentrum, en zo op een actieve wijze kennis maken met de verschillende aspecten van de Maas, haar uiterwaarden en de eeuwenoude vlecht-kunst. Bovendien kan je er rustig wandelen in de omlig-gende heemtuin. Nadien naar 'Negenoord', een natuur-ontwikkelingsgebied met typische landschapselementen, waar je tevens de rijke plantengroei in het stroomgebied van de Maas van nabij kan bewonderen. Gelieve uw deelname vooraf telefonisch of schriftelijk te melden. Organisatie Wereld Natuur Fonds en Provinciaal Natuurcentrum Limburg.

Afspraak: Bezoekerscentrum De Wissen, Maaspark,

te Dilsen-Stokkem om 14.00, 15.00 en 16.00 u.

De wandelingen zijn gratis, toegang tot het bezoekerscentrum bedraagt 60 fr. per persoon.

Info: Wereld Natuur Fonds Vlaanderen (WWF), Ann Wattez, Waterlooosteenweg 608, 1060 Brussel, tel. 02/347.30.30.

Frisse geest gewenst in Elen
Wandelzoektocht in het Maasland

De wandeltocht brengt je door een prachtige omgeving in het Maasland. Naast het bekende kasteel van Sipernau in Elen, heeft de natuur ook een heleboel te bieden. Rennen door de Maasvallei, rustig wandelen langs de thans versterkte Pastoordijk, en gewoon genieten van het omgeven-de landschap van het landelijke Elen. Dit heeft deze wan-deltocht allemaal voor jou in petto. Twee wandelingen zijn uitgestippeld: van 4 km en van 8 km. Het is een wandel-zoektocht, dus de bedoeling is om vragen over de omge-ving, de natuur en het milieu tijdens de tocht te beantwoorden. Een frisse wandeling zorgt zeker voor een frisse geest! De wandelwegen zijn goed begaanbaar, ook voor de allerkleinsten, kinderwagens kunnen dus mee.

Afspraak: Parochiezaal Elen,
Langstraat 29, Elen om 14.00 u.

Vouwkarton biedt:

- de nodige produktbescherming (beschuit, koekjes, Corn Flakes, gloeilampen,...)
- een vlotte stapeling en stockering in het winkelschap of in de kast thuis, gedurende de periode van het verbruik
- tal van mogelijkheden inzake informatieverstrekking aan de konsument (produktsamenstelling, bereiding,...)

Milieutechnisch is een vouwdoos:

- vervaardigd uit een hernieuwbare grondstof, indien men aan verantwoord bosbeheer doet. De in de vouwkartonindus-trie gebruikte houtvezels zijn in hoofdzaak afkomstig uit Skandinavië, waar duurzaam bosbeheer leidt tot een uitbrei-ding van de houtstock, en een gediversifieerde aanplant.
- niet gemaakt van tropisch hardhout
- in België voor 60% vervaardigd uit gerecykleerd karton
- composteerbaar met GFT-afval
- op zich perfect recyclebaar, mits medewerking van de konsument

Niet bevuilde verpakkingen uit vouwkarton mogen gesorteerd worden bij de oude kranten en tijdschriften (selektieve op-haling of containerpark).

Kontakt:

PRO-CARTON België

Steenweg op Waterloo 715 bus 25
1180 BRUSSEL

advertentie

Dag Van De Aarde

*met medewerking
van*

Nationale Loterij

advertentie

Info: Groenkomitee Dilsen-Stokkem,
F. Van den Bruel, Mortelveldstraat 5 b,
3650 Dilsen-Stokkem, 089/56.55.47.

Beekvalleien, vroeger en nu

Wandeling Demervallei te Beverst-Bilzen

Wat is de betekenis van een beekvallei, vroeger en nu? Een wandeling in de Demervallei te Beverst-Bilzen vormt ons hiervan een duidelijker beeld.

Door een natuurgericht beheer kunnen de nog aanwezige natuurwaarden in valleigebieden worden ont-plooid.

De natuurvereniging Orchis wandelt samen met ons door een natuurgebied dat onlangs in beheer werd genomen. Vervolgens stappen we verder langs het domein van Schoonbeek, met zijn geklasseerd kasteel en parkgebied. Iedereen is welkom!

Afspraak: St. Gertrudisplein aan de kerk van Beverst om 14.00 u.

Info: Orchis vzw, Jos Bijmens, Zilverdennenlaan 37, 3620 Gellik-Lanaken, 089/71.58.18. of sekretariaat Orchis, Langstraat 5, 3740 Waltwilder-Bilzen, tel./fax. 089/50.10.19. (tijdens de kantooruren)

Geen luidruchtige recreatie in de Voerstreek

Landschapswandeling te Teuven

Het oosten van de Voerstreek is een waardevolle, uitermate kwetsbare, landbouw- en natuurzone.

Door de aanhoudende toeristische druk krijgen het Veurs- en het Gulpdal het echter zwaar te verduren. Vooral vormen van luidruchtige recreatie, denk maar aan jeeps en trials, aangetrokken door een groeiend Horeka-gebeuren, zijn een regelrechte doorn in het oog van de plaatselijke milieuvereniging.

De Milieugroep Voeren wijst ons op enkele knelpunten tijdens een gezellige landschapswandeling in en rond Teuven.

Afspraak: kerk van Teuven (Voeren) om 14.00 u.

Info: Milieugroep Voeren,
Lieve Ramaekers,
Rue de la Station 12, 4852 Hombourg,
087/78.79.14.

Dag Van De Aarde

neem even tijd om u te bezinnen over een schoon milieu

De was en de plas doen we met de regelmaat van de klok. Dag na dag verschuiven we vuil van plaats naar plaats. Want reinigen komt neer op het verplaatsen van vuil met chemische middelen. Een schoon huis en schone kleren gaan ten koste van een vervuild milieu: daar kunnen we niet omheen.

Om het milieu minder te vervuilen moeten we daarom niet minder reinigen. Maar wel zoveel mogelijk de huidige chemische middelen inruilen voor efficiënte was- en reinigingsprodukten die het vuil hard aanpakken maar het milieu zo min mogelijk belasten. ECOVER ontwikkelt en produceert sinds meer dan 15 jaar degelijke, ekologisch verantwoorde produkten. Met deze produkten reinigt u uw huis even efficiënt, wast u uw kleren even schoon.

ECOVER biedt u in alle natuurvoedingszaken en in sommige supermarkten een compleet gamma van was- en reinigingsprodukten aan. Probeer eens een produkt uit het ECOVER gamma en overtuig u van de ekologische kwaliteit en de efficiëntie van deze produkten.

ECOVER neemt tijd voor u op de Dag Van De Aarde

Op vrijdag 21 en zaterdag 22 april opent ECOVER andermaal haar deuren van haar unieke ekologische fabriek om u te overtuigen van onze vastberadenheid in het ontwikkelen en produceren van een echt ekologisch gamma.

Interesse? Bel of schrijf ons voor een groepsbezoek. Wij leiden u door de geschiedenis van het wassen en tonen u hoe ECOVER zoekt naar geldige alternatieven die het milieu minder schade toebrengen.

ECOVER®

Bel of schrijf naar:

Ecover, t.a.v. Ilse Seghers, Industrieweg 3, 2390 Malle
Telefoon 03/309.25.00 Telefax 03/311.72.70

GELD IN GOEDE HANDEN

Wat gebeurt er met uw spaargeld?
Waarin wordt het geïnvesteerd?
Wie wordt er beter van?

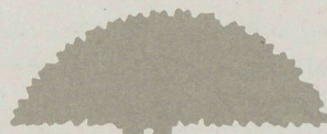
Netwerk ondersteunt mens- en milieuvriendelijke projecten.

Met advies, maar ook financieel via giften
en goedkope leningen.

Zo worden die projecten levensvatbaar en kunnen zij
meewerken aan integratie, emancipatie, vrede.

Netwerk investeert in een leefbare wereld.

Met netwerk steunt u zinvolle projecten in Vlaanderen.

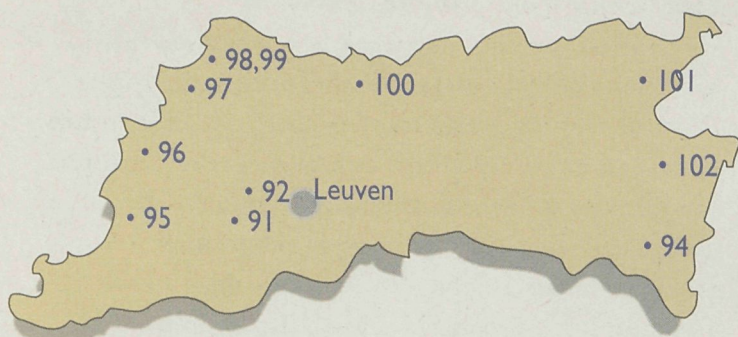
netwerk
Een kapitaal verschil

Netwerk Vlaanderen vzw

Vooruitgangsstraat 333 bus 9, 1210 Brussel

Tel 02/201.07.70 Fax 02/201.06.02

BRABANT

Over HST en industrie ...

Molenbeekwandeling

De Molenbeek ontspringt in Sint-Genesius-Rode en mondt uit in de Zenne ter hoogte van Lot. Zenne en Zoniën nodigt u uit op een hedendaagse zoektocht naar de bron. Het vinden van de monding daarentegen zal in de toekomst alleen voor speurneuzen weggelegd zijn. De toekomstige HST-werken werpen immers een donkere schaduw op de beek te Lot. Desondanks voert de wandeling ons langs een hallucinante omgeving. Zo volgen we de loop van de Molenbeek, die als gevolg van de nabije industriële inplanting sterk vervuild is. Een vervuiling die zijn weerslag heeft op de Zenne, die zijn vervuilde vracht uitspuwt in het Scheldebekken.

**Afspraak: Vertrekpunt aan het Kerkplein
Sint-Genesius-Rode om 14.00 u.**

Info: een speciale wandelbrochure is verkrijgbaar bij Zenne en Zoniën, Willy Defranc, Terlaak 13, 1651 Lot, 02/356.24.78.

Het bos ontdekken

Wandeling in het Zoniënwoud te Groenendaal

Dit prachtig beukenbos waarvan de aanplantingen begonnen zijn tijdens het Oostenrijks bewind is zeker een bezoek waard. Het woud bestaat uit oude beukenbestanden, maar de laatste decennia worden door de verantwoordelijke overheid inspanningen geleverd om het bosbestand om te vormen tot een meer gediversifieerd loofbos met vooral inlandse eik en sekundaire boomsoorten. Het bosbeheer zal dan ook een belangrijk thema zijn tijdens de wandelingen ingericht door het Wereld Natuur Fonds en het Edukatief Bosbouwcentrum Groenendaal. Gelieve uw deelname vooraf telefonisch of schriftelijk te melden.

**Afspraak: Pachthoeve, kruispunt Groenendaal Duboislaan, Groenendaal (in de nabijheid van het station)
om 10.00 en 14.00 u.**

Info: Wereld Natuur Fonds Vlaanderen (WWF), Ann Watzet, Waterloosteenweg 608, 1060 Brussel, tel. 02/347.30.30.

Van Hallerbos naar Zoniënwoud

Ekotoerisme in het Regionaal Landschap Zenne, Zuun en Zoniën

Een weekend lang verkennen we het Regionaal Landschap Zenne, Zuun en Zoniën ten zuiden van de grootstad Brussel. Het Pajottenland, de Zennevallei en de Brabantse Ardennen, al bij al één van de meest misken- de landschappen van ons land. Op zaterdag 22 april wandelen we door het Hallerbos met zijn talrijke voorjaarsbloei- ers en door kleinere, minder bekende reser- vaatgebieden. Het moerasgebied 'De Duling' en het Maasdalbos krijgen eveneens onze aandacht.

Overnachting vindt plaats in de jeugdhoeve van het Provinciaal Domein te Huizingen. Op zondag, tijdens de Dag van de Aarde, fietsen we tenslotte door het Zoniënwoud, niet alleen bekend omwille van het file- knooppunt aan de Welriekende Dreef. Tierra, gespeciali- seerd in natuurverantwoord toerisme, zorgt voor de des- kundige begeleiding. Max. 16 deelnemers.

Deelnemerkosten 2.450 fr. Vooraf inschrijven!

**Afspraak: zaterdag 22 april, Herissemolen (sekretari- aat Regionaal Landschap Zenne, Zuun, en Zoniën),
Fabrieksstraat 20, 1652 Alsemberg om 9.30 u.**

Info: Tierra vzw, Willy Paquay, Heidebergstraat 227, 3010 Kessel-Lo, 016/25.56.16.

Landen en de Pepiniden

Natuur- en cultuurbeleving

In het Provinciaal domein van Rufferdinge start de uitstap georganiseerd door de Koninklijke Vereniging voor Natuur- en Stedschoon vzw Na een rondleiding door het watermolen-museum, breng je een bezoek aan Landen. Een korte middagpause brengt je weer op de been voor een historisch halfuurtje.

In Sinte-Gitter, een site van archeologisch belang, herbeleef je vervlogen tijden. Maar er is natuurlijk ook tijd voor natuurbeleving. Een grote natuurwandeling wordt in de namiddag afgesloten in de Sint-Petrushoeve, een vakwerkhoeve in Attenhoven.

Afspraak: Provinciaal domein Rufferdinge, Molenbergstraat 2, 3400 Landen om 10.00 u.

Info: Koninklijke Vereniging voor Natuur- en Stedschoon vzw, Koningin Astridplein 24, 2018 Antwerpen, tel. 03/232.35.31

Landelijk Roosdaal, wat doe ik ermee?

Gemeente op zoek naar landelijk karakter

Leefmilieu Roosdaal organiseert een zwerftocht over het denken, doen en laten omtrent het landelijk karakter van de gemeente Roosdaal. Met de slogan 'Landelijk Roosdaal, wat doe ik ermee?' wil Leefmilieu Roosdaal de bevolking sensibiliseren: pleiten voor een beter bosbeheer, voor een verkaveling die beperkt blijft rond de kern, voor veiliger verkeer... Landelijk Roosdaal moet landelijk blijven. Daarom starten op 23 april, de Dag van de Aarde, tal van sensibilisatie-akties in de gemeente, die een hele tijd worden opgevolgd. Maar ook al vanaf 16 april tot een week na de Dag van de Aarde leggen kinderen hun poëzie rond dit thema ter inzage in de bibliotheek. Kunstenaars dragen met de tentoonstelling 'Zo zien wij het' hun steentje bij. Deze tentoonstelling kan je vanaf 22 april bezichtigen, na de hoorzitting in de kultuurzolder om 20.00 u, waar het onderwerp besproken wordt.

Afspraak: Tentoonstelling en hoorzitting, Kultuurzolder, Brusselstraat, centrum Paemel, Vanaf zaterdag 22 april om 20.00 u. Opstelwedstrijd, gemeentelijke bibliotheek, Roosdaal, doorlopend vanaf 16 april.

Info: Leefmilieu Roosdaal vzw, Rik Van Nuffel, Berchemstraat 28, 1760 Roosdaal, 054/33.88.85.

Tussen verleden en toekomst

Wandeling door het Liedekerkebos

Liedekerke, een gemeente in de uitlopers van het Pajottenland, die haar landelijk karakter nog wist te

bewaren. Op een rustig tempo wandelen we onder begeleiding van de Jeugbond voor Natuurstudie en Milieubescherming (JNM) afdeling Pajottenland doorheen het Liedekerkebos met zijn verschillende biotopen. Onze aandacht wordt gericht op het plante- en dierenleven in het bos. Een blik op de geschiedenis, het heden en de toekomst van dit waardevol biotoop zorgen voor de nodige omkadering.

Afspraak: parking Liedekerkebos om 10.00 u.

Info: JNM-Afdeling Pajottenland, Siert Bronselaer, Fabrieksstraat 11, 1770 Liedekerke, 053/66.92.01.

Fietsen langs verloren gewaande paden

Dertiende natuurfietsrally te Opwijk

Op zondag 23 april organiseert de IJsvogel vzw voor de dertiende keer een heuse natuurfietsrally. Een ruim publiek krijgt de gelegenheid om via verloren gewaande paadjes en stille veldwegen de mooie plekjes en open ruimten van Opwijk en omgeving te verkennen. Het traject bedraagt ongeveer 25 km. Je kan het individueel en op eigen tempo fietsen. Tussen de wegbeschrijving door vind je tevens een heleboel vragen, al dan niet met betrekking tot de natuur. Elementen bij de vleet die zorgen voor een spannende rally-namiddag.

Afspraak: inschrijvingen en start aan het cultureel centrum Hof ten Hemelrijk, Kloosterstraat 7 te Opwijk tussen 13.00 en 14.00 u.

Info: De IJsvogel, Patrick Van den Berghe, Kouterlaan 5 bus 4, 1745 Opwijk, 052/35.21.70.

In het landschap van Gerard Walschap

Temadag te Londerzeel

Londerzeel staat een ganse dag in het teken van het landschap van Gerard Walschap. We vangen aan om 10.30 u. met een aperitief ontmoeting met als thema 'het milieu in het werk van Walschap'. Een permanente tentoonstelling geeft een overzicht van het leven en werk van de auteur. Je kan er tevens de talrijke thema-routes in de streek bewonderen. Om 12.00 u. opent het restaurant zijn deuren. De opbrengst gaat naar de aankoop van een natuurgebied in Londerzeel. Een geleide wandeling om 14.30 u. voert ons vervolgens door het landschap van Walschap en de nog resterende natuurgebieden te Londerzeel. Tot 20.00 u. kan je rustig genieten van een drankje en een hapje. Tevens kunnen de diverse infostands nog worden bezocht.

Afspraak: centrum G. Walschap, St. Jozefstraat te St.

Jozef (Londerzeel) doorlopend van 10.30 u. tot 20.00 u.

Info: Leefmilieu Londerzeel, Verbeken Gilbert, Maldersesteenweg 104, 1840 Londerzeel, tel. en fax. 052/30.47.45.

Leren komposteren Hof-ter-Winkelen

Komposttuin Jean Pain te Londerzeel

Het bezoekerscentrum Hof ter Winkelen is een plaats waar je met organische reststoffen leert omgaan. Een gedroomde gelegenheid om te ontdekken hoe grasmaaisel, snoeihout, keukenafval en andere biologisch afbreekbare stoffen als ideale bodembedekker kan worden gebruikt. Het Comité Jean Pain organiseert op de Dag van de Aarde een opendeur dag met rondleiding op de demonstratiewerf voor houtgewas- en thuiskompostering, alsook doorheen de groente-, fruit- en kruidentuinen. Indien de weergoden ons minder gunstig gezind zijn zorgen dia's en een film voor de nodige toelichting.

Afspraak: Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840

Londerzeel doorlopend van 10 tot 17.00 u.

Info: Comité Jean Pain, Gerrit Van Dale, idem, 052/30.53.65.

Voorjaarsflora in de Brabantse bossen

Wandeling te Kampenhout-Relst

Kampenhout, een fusiegemeente, langs de drukke verbindingsweg van Leuven en Mechelen. In de rustige en landelijke deelgemeenten Relst verkennen we een beekvallei en een oud kasteelpark. Natuurreservaten Oost-Brabant vzw voert je door de unieke voorjaarsflora van de rijke Brabantse bossen. We maken van de gelegenheid gebruik om kennis te maken met de eerste zomergasten onder de vogels.

Afspraak: kerk Kampenhout-Relst om 14.30 u.

Info: Natuurreservaten Oost-Brabant vzw, Michel Janssens, Stationsstraat 47, 1910 Kampenhout, 016/65.68.46. of sekretariaat Natuurreservaten Oost-Brabant vzw, Gilainstraat 1, 3300 Tienen, 016/81.40.78.

Natuurgerichte recreatie

Fietstocht door de Demervallei

Fietsen met de leden van Natuurreservaten Oost-Brabant vzw doorheen de Demervallei in het hart van het Regionaal Landschap Noord-Hageland. Een licht glooiend heuvelland, rustige wegen, een fraai landschap en mooie natuurwaarden wisselen het parcours af. Het Regionaal Landschap wil de waarde, eigenheid en charme van deze streek bewaren en ten dienste stellen van het publiek. Kleinschalig toerisme en natuurgerichte recreatie zijn daarbij een belangrijke troef.

Afspraak en info: ingang provinciaal domein Halve

Maan, Diest (15 min. van het station) om 11.00 u.

Fietsverhuur ter plaatse. Gelieve vooraf te reserveren bij Natuurreservaten Oost-Brabant vzw, Gilainstraat 1, 3300 Tienen, 016/81.40.78.

Landbouw en natuur verweven

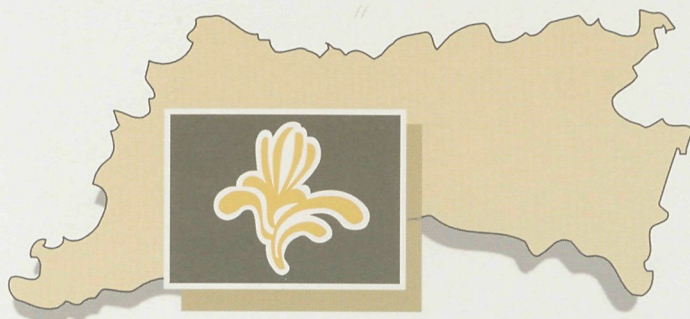
Lentewandeling in het Warandebos te Geetbets

Het Warandebos ligt in een vruchtbare landbouwstreek. Het is één van de weinige natuurgebieden in de streek en verdient daarom absolute bescherming. Ook de naburige Getevallei vraagt een grotere verwevenheid tussen landbouw en natuur. Kleine bosjes, bomenrijen, knotwilgen, ruigere bermen, ... spelen daarin een belangrijke rol. Natuurreservaten Oost-Brabant vzw, afdeling Linter-Zoutleeuw-Landen voert je mee door een stuk 'ekologische infrastructuur'. Laarzen of waterdicht schoeisel meebrengen!

Afspraak: kerk van Rummen (Geetbets) om 14.00 u.

Info: Natuurreservaten Oost-Brabant vzw, Mieke Lammens, Bronckaertsstraat 5, 3450 Geetbets, 011/ 58.10.27. of sekretariaat Natuurreservaten Oost-Brabant vzw, Gilainstraat 1, 3300 Tienen, 016/81.40.78.

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

De Dag van de Aarde in Brussel

Het ekologisch netwerk in de stad

Natuur in Brussel is meer dan het Zoniënwoud en een handvol gekende parken. Tientallen verenigingen en actiegroepen zetten zich al jaren in om de resterende semi-natuurlijke ruimten en verrassend waardevolle groengebiedjes te vrijwaren en te onderhouden. Zo is er de strijd om het behoud van grote open ruimten aan de rand van de stad Neerpede, de Kauwberg, Scheutbos, de Gulledelle, het Vorsterieplateau, het Begijnenbosdal,... Ondanks het algemeen bewustzijn dat grote groene ruimten vlakbij de stad van onschatbaar belang zijn, blijft de verstedelijkingsdruk veel te hoog. De Gulledelle wordt voor een groot deel verkaveld. Slechts een deel van de Kauwberg is als landschap beschermd. De gemeente Anderlecht blijft grootse dromen koesteren voor Neerpede. Een blijvende waakzaamheid van actiegroepen is noodzakelijk.

Dit jaar doet Brussel voor het eerst op grote schaal mee aan de Dag van de Aarde. De twee Brusselse Milieufederaties, Brusselse Raad voor het Leefmilieu - BRAL en Inter-Environnement Bruxelles werken samen met de natuurverenigingen, verenigd in het Front voor Natuurbehoud, onder het motto 'het ekologisch netwerk in de stad'. Dit is een vrij recent concept. Eerst wilde men de natuur in de stad ontkennen en vernietigen, dan werd ze

afgescheiden van het stedelijke, opgesloten in reservaten. Nu pleit men steeds meer voor een 'ekologisch denken': natuur en ruimtelijke planning integreren en rekening houden met het voordeel dat men kan verwachten van het contact stad-natuur.

Natuur moet één van de bepalende richtlijnen worden in het stadsbeleid. Geen laanbomen en bebloemde plantsoentjes, maar een spontane integratie van fauna en flora in de stad. Essentieel is het onderling verbinden van de groene ruimten en biotopen. Dit kan door begroeide wegbermen, treintaluds, beek- en kanaaloevers, hagen, bomenrijen,... elementen die in de dichtverstedelijkte wijken verdwenen zijn.

Op de Brusselse Dag van de Aarde willen we het grote publiek kennis laten maken met wat milieu- en bewonersverenigingen bezighoudt op het vlak van het natuurnetwerk in de stad. Dus niet alleen de klassieke natuurwandelingen in de min of meer gekende semi-natuurlijke gebieden, maar ook het stedelijke groen in bebouwde wijken.

Dat kan van alles zijn:

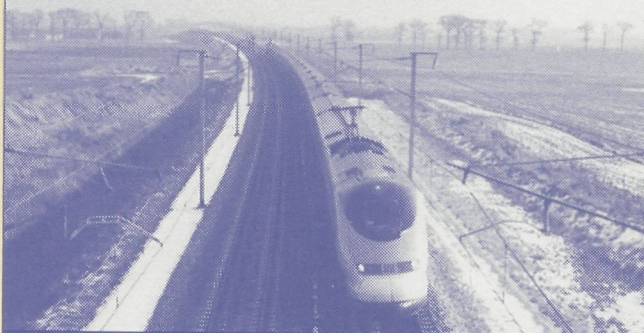
- een natuurhistorische wandeling in het Egmontpark,
- beheerswerken in de vochtige weiden van het Hof ter Musschen,
- een rondleiding op de verwilderde voormalige koninklijke tuinen op de Donderberg,
- de voorstellen van de bewoners van de Papenvest voor groen in hun 'vergeten' stadswijk,
- een bezoek aan de stadstuinen die de bewoners 'natuurlijk' laten evolueren,
- het verhaal over de gierzwaluwen in de Anderlechtse Sint-Guidokerk,
- de ontdekking van charmante groene hoekjes in de binnenstad, ...

Info:

Het volledige gedetailleerde programma kan aangevraagd worden bij:

Brusselse Raad voor het Leefmilieu - BRAL vzw
Vandendriesschenlaan 11, 1150 Brussel,
Tel 02/771.65.29. Fax 02/771.11.81.

**HOE SNEL IE OOK GAAT,
WE HOUDEN 'M BIJ!**

MILLEURAMA

Iedere maand een complete kijk op het milieugebeuren!

JA, bezorg me

- ☐ een gratis proefnummer van Milieurama
- ☐ een jaarabonnement op Milieurama. Ik stort vandaag nog 650 frank op rekeningnummer 001-1475409-18 van de Bond Beter Leefmilieu vzw. Ik ontvang mijn eerste nummer in de daaropvolgende maand
- ☐ een steunabonnement op Milieurama. Ik stort vandaag nog 1300 frank op rekeningnummer 001-1475409-18 van de Bond Beter Leefmilieu vzw.

Naam:

Straat en Nr.:

Postnummer:

Datum:

Gemeente:

Handtekening:

Stuur deze bon naar de Bond Beter Leefmilieu vzw,
Overwinningstraat 26, 1060 Brussel, (Tel. 02/539.22.17.)

Nationale Loterij

Bankier waar ik best mee opschiet

*Natuur & milieu in beweging
op meer dan 100 plaatsen
in Vlaanderen*

VERPAKKINGEN OVERBOORD

Het gebruik van PV(d)C in wegwerpverpakkingen blijft afnemen. Dat blijkt uit een recent onderzoek van Bond Beter Leefmilieu (BBL). Inmiddels zet het gebruik van de PET-fles zich door in de sektor van de mineraalwaters. Na de Belgische bannen ook de Franse waterproducenten PVC onherroepelijk uit.

Bond Beter Leefmilieu (BBL) voert reeds sedert 1991 campagne tegen het gebruik van PVC in wegwerpverpakkingen. Via warenhuisakties, briefkaarten en rechtstreeks onderhoud werd de industrie opgeroepen om over te schakelen op alternatieve toepassingen. En met succes! Jaarlijks onderzoek van het aandeel PVC-verpakte voedingsmiddelen geeft een significante daling aan, PVC-verpakkingen werden inmiddels opgenomen in de ekotakswetgeving.

BBL-opdrachthouder Stefaan Claeys voerde afgelopen weken het onderzoek naar PVC-verpakkingen voor de vierde keer uit. Van een korf voedingsprodukten uit de categorieën water, olie, boter/margarine en koekjes werd het verpakkingsmateriaal getest. *"De vastgestelde evolutie is zeer positief. Daar waar in 1991 nog ruim 63% van de onderzochte verpakkingen PVC bevatte, was dat in 1993*

al geslonken tot 42%. Begin 1994 bevatte nog slechts 27% van de 617 onderzochte verpakkingen PVC. Deze daling zet zich in 1995 door". Van de 121 produkten die in 1994 nog in PVC verpakt waren, zijn er begin 1995 zo'n 36 (of 30%) overgeschakeld op alternatieve toepassingen. Van de 57 nieuwe produkten die het afgelopen jaar op de markt verschenen, verpakt ruim 60% PVC-vrij.

AZIJN, OLIE EN BOTER

Bij de azijn- en oliefllessen is de overschakeling inmiddels volledig gerealiseerd. Alle oliën en azijnprodukten zijn in 1995 niet langer in PVC verpakt. De laatste achterblijver is nu ook verkrijgbaar in een PVC-vrije toepassing. Botervlootjes in PVC behoren inmiddels ook vrijwel geheel tot het verleden. Van de pakweg 50 verschillende botervlootjes op de Belgische markt zijn er nu nog 4 uit PVC gemaakt.

CONTREXÉVILLE EN VITTEL VOLGEN

Bij de mineraalwaters waren medio 1993 reeds alle Belgische merken overgeschakeld. De overschakeling van Spa op PET veroorzaakte in ons land een definitieve dijkbreuk in het PVC-front. Vijf nieuw onderzochte watermerken zijn eveneens PVC-vrij.

"Het gebruik van de PET-fles zet zich door in de sektor van de Franse mineraalwaters. Nestlé, producent van Contrexéville en Vittel, is van plan om de PVC-flessen te vervangen door PET". Dit stemt BBL-beleidsmedewerkster Ingrid Pauwels hoopvol. *"Meer zelfs. Ook Evian ontwierp een, na gebruik, makkelijk in elkaar te drukken PET-fles. Flessen in PVC zijn overigens reeds verboden in Duitsland en Zwitserland. Ook Nederland en de VS geven de voorkeur aan PET".*

KOEKJES

Ook in het onderzochte assortiment koekjes is de vooruitgang tenslotte opmerkelijk. In 1994 was het aantal merknamen van koekjes zonder PV(d)C in de verpakkingen opgelopen tot 65, in 1995 bedraagt dit aantal reeds 81. Vorig jaar werden nog 124 verschillende koekjes in PVC-verpakkingen aangetroffen, in 1995 waren er dat nog 93. Afgelopen jaar kwamen er ook 52 nieuwe koekjesmerken op de markt: 29 ervan worden PVC-vrij aangeboden. BBL stelt echter vast dat enkele grote merken zowel PVC-houdende als PVC-vrije verpakkingen introduceren. De Bond zal deze fabrikanten dan ook aansporen om zo snel mogelijk werk te maken van PVC-vrije toepassingen. Wordt vervolgd !

DJ

Steeds meer drankproducenten nemen de beslissing om PVC-flessen te vervangen. Een goede zaak voor het leefmilieu. (foto Frans Geys)

Verkeersremmende maatregelen, zoals de invoering van een zone 30, moeten volgens de milieufederaties meer worden gestimuleerd. (foto Carlos Versieren)

Enkele tijd geleden maakte Bond Beter Leefmilieu (BBL) samen met de drie andere Belgische milieufederaties de balans op van het Belgisch verkeersbeleid. Volgens de milieufederaties is het hoogtij dat er in ons land een beleid wordt gevoerd dat gericht is op de vermindering van vervuiling, overlast en hinder. Daarvoor moet de Belgische regering samen met de gewesten een plan opmaken dat resoluut kiest voor een andere manier van verplaatsen die minder energie, geld en ruimte verslindt. Infrastrukturele, financiële en wettelijke ondersteunende maatregelen zijn daarbij essentieel.

Alhoewel het overgrote deel van de politieke verantwoordelijken steeds meer het discours van de milieubeweging overneemt, valt het op dat er weinig of niets gedaan wordt aan de kritieke verkeerssituatie in ons land. Over enkele dagen start in Berlijn nochtans de opvolgingsconferentie van de Rio-akkoorden. De schrijnende tegenstelling tussen woord en daad zal er zich scherper dan ooit aftekenen. België beloofde in Rio om tegen 2005 de CO₂-uitstoot met 5% te verminderen. Een coherent en dynamisch verkeersbeleid blijft tot op vandaag echter gewoon uit.

INVESTEREN ZONDER GELD

De NMBS krijgt van de milieubeweging alvast ruim onvoldoende. Vijf jaar na de lancering van het STAR 21-plan is het duidelijk dat er van alle mooie intenties weinig werd gerealiseerd. Het STAR 21-plan wilde, als tegengewicht voor de HST-investeringen, een antwoord geven op de verhoogde vraag naar verplaatsingen van reizigers en goederen. "Het was de bedoeling om het trein-

verkeer aantrekkelijker te maken door bijvoorbeeld te zorgen voor een betere dienstverlening in de stations, het spoorwagennet te moderniseren en de tarieven aantrekkelijker te maken. De ontduubeling van een aantal sporen om de flessenhalzen weg te werken en het realiseren van enkele ontbrekende spoorverbindingen stonden ook bovenaan het lijstje van de STAR 21-prioriteiten", vertelt Annemie Pycke van de Brusselse Raad voor het Leefmilieu (BRAL). "Mooi woorden allemaal, maar tot op vandaag blijkt niets van dat alles gerealiseerd te zijn".

NMBS

OP VERKEERD SPOOR

Dat er al langer iets verkeerd loopt met de NMBS is wel duidelijk. Het autonome staatsbedrijf liet zich de voorbije jaren steeds meer als een onbeholpen sukkeltje in de hoek drummen en aanvaardde zonder veel tegenspartelen een veel te magere beheersovereenkomst met een gefixeerd budget. Ondertussen lijkt de NMBS steeds meer op een rondwaggelende kip zonder kop. Het meest recent uitgelekte herstrukture-

ringsplan, dat voorziet in een verdere inkrimping van het personeelsbestand en het afschaffen van nog maar eens een aantal spoorwegverbindingen, kan dat alleen maar bevestigen. BBL-medewerker Dirk Van Regenmortel: "Het is toch absurd dat de NMBS verder blijft investeren in een megalomaan projekt als dat van de HST? Die investeringen wegen zo zwaar door dat men zich voor het binnenlands spoorwegnet beperkt tot de bediening

van de aantrekkelijkste assen, die tussen de grote steden. De minder grote spoorwegverbindingen tussen kleinere steden worden gewoon opgeofferd, kleine stations worden gesloten, weekenddiensten verminderd of afgeschaft".

SLAG IN HET WATER

Eén ding is duidelijk: het debat over het openbaar vervoer wordt steeds meer een debat over kosten en ba-

ten. Op geen enkel moment wordt nog rekening gehouden met de maatschappelijke kosten van het verkeer. Bovendien krijgen openbaar vervoer en wegverkeer niet dezelfde rekening gepresenteerd. "De NMBS moet zelf opdraaien voor de kosten voor het onderhoud van de sporen. De wegvervoerders niet. Nochtans zijn de vrachtwagens voor een groot deel verantwoordelijk voor de aftakeling van het wegennet", vergelijkt Dirk Van Regenmortel. Met het Eurovignet voor de vrachtovervoerders wil men dat onevenwicht wegwerken. Voor de milieubeweging is het alvast een slag in het water. Annemie Pycke: "Het tarief van het Eurovignet is forfaitair bepaald en staat dus los van het aantal gereden kilometer. Op die manier heeft het Eurovignet een tegenstrijdig effect. Het zal de vrachtovervoerders ertoe aanzetten nog meer kilometers af te leggen, vermits extra-afstand niet duurder, maar goedkoper wordt". De milieubeweging heeft het veeleer begrepen op een CO2-taks. De Europese Federatie voor Verkeer en Milieu lanceerde onlangs het konkrete voorstel van een brandstofheffing. Op die manier kan zuinig rijgedrag worden gepromoot en worden milieuvriendelijke verplaatsingsmiddelen ondersteund. Voorwaarde is uiteraard dat de opbrengst van dergelijke energietaksen wordt gebruikt om het openbaar vervoer te verbeteren en niet dient om, bijvoorbeeld, de staatschuld af te lossen.

DE RUPO UIT DE BOCHT

De vier milieufederaties hielden ook een pleidooi voor een algemene verlaging van de snelheid. De 30-50-70-90-optie stellen ze voorop. Het voorstel van minister Di Rupo om de toegelaten snelheid op autosnelwegen te verhogen tot 130 km/uur vinden ze onverantwoord. "Dat zou de CO2-uitstoot nog maar eens verhogen met 15 tot 20%. Nog maar eens in tegenstelling tot de eerder gemaakte afspraken in Rio", vertelt Dirk Van Regenmortel. "Bovendien gaat die maatregel lijnrecht in tegen alle bewustmakingscampagnes van het Belgisch Instituut voor de Veiligheid waarvan Elio Di Rupo zelf voorzitter is". Uit een studie van de Europese Raad voor Veiligheid zou een daling van de gemiddelde snelheid van elk voertuig met 5 km/uur elk jaar 11.000 levens redden en voor 180.000 minder gewonden zorgen. De milieubeweging vindt dan ook dat de toegelaten snelheid op autosnelwegen moet teruggebracht worden van 120 naar 90 km/uur.

Belgisch verkeersbeleid krijgt veeg uit de pan

KLETSSEN, BELOVEN, LULLEN EN NIETS DOEN...

VERKEERSDREMPEL IS TE DUUR

Volgens de milieufederaties is er ook nood aan een Belgisch verkeersbeleid dat de bestaande verkeersremmende maatregelen, zoals de invoering van een zone 30 of dubbelrichtingsfietsverkeer, meer kansen geeft. "Als een gemeentebestuur op vandaag zo'n maatregel wil invoeren, dan moet het daarvoor eerst een omslachtige administratieve procedure doorlopen die bovendien heel wat geld kost", stipuleert Annemie Pycke. "En ook de houding van de federale inspecteurs van Verkeerswezen is niet van die aard dat ze dat soort verkeersremmende

maatregelen aanmoedigt". Een sterke vereenvoudiging van de procedure is voor de milieubeweging dan ook een noodzaak. Om de plaats van de voetganger en de fietser op te waarderen, is het bovendien essentieel dat hun stem gehoord wordt in de Nationale Commissie voor het Wegverkeer "Momenteel is die vooral samengesteld uit vertegenwoordigers van de autoproducenten, autoscholen, technische controlediensten of de administratie", besluit Dirk Van Regenmortel. "Dat toont aan hoeveel aandacht minister Di Rupo heeft voor de gebruikers van het openbaar vervoer en de zachte weggebruikers".

PD

Een daling van de gemiddelde snelheid van elk voertuig met 5 km/u kan elk jaar 11.000 levens redden
(foto Carlos Versieren)

'FRONT VOOR DE BINNENLANDSE TREIN' TREKT ZICH OP GANG

Het bestuur van de NMBS ligt de voorbije weken weer zwaar onder vuur. Aanleiding zijn de uitgelekte plannen van de NMBS om opnieuw drastisch te gaan snoeien in het binnenlandse treinaanbod. De treinverbindingen zouden worden beperkt tot 6 hoofdlijnen. Door de nieuwe heroriëntering zouden tegelijk zowat 10.000 banen verdwijnen.

"Als het aan haar bestuurders lag, dan zou de NMBS in versneld tempo verschrompelen tot de HST-lijnen en een aantal IC-diensten". Het zijn de woorden van Philippe Janssens, bestuurslid van de Bond van Trein-, Tram- en Busgebruikers (BTB). BTB is een van de organisaties die net als BBL wellicht gaat toetreden tot het 'Front voor de Binnenlandse Trein' dat eind februari boven de doopvont werd gehouden. Initiatiefnemer voor het front

is Agalev-voorspreker Hugo Van Dienderen. Bedoeling is een zo breed mogelijk en niet-partijgebonden front te vormen van personen en organisaties die verantwoordigd zijn over de stelselmatische afbraak van het binnenlandse treinverkeer. Voor BBL-medewerker Dirk Van Regenmortel is het duidelijk dat zo'n front gedragen moet worden door een diversiteit aan personen en organisaties: "Op die manier kunnen we voor het eerst met een grote groep mensen krachtig protesteren tegen de politici en de NMBS-top die verantwoordelijk zijn voor de afbraak van het binnenlands spoorwegnet. En hen vooral laten horen dat er heel wat mensen zijn die het anders willen". De Raad van Beheer van de Bond Beter Leefmilieu besliste toe te treden tot het "Front voor de Binnenlandse Trein".

REIZIGERS BINNENKORT GRATIS OP DE TREIN?

Reeds geruime tijd houdt de milieubeweging een pleidooi om de traditionele stakingsakties van de spoorwegvakbonden wat anders in te vullen. Onder begeleiding van de vzw Arbeid en Milieu werden trouwens rond het thema van meer klantvriendelijke syndikale akties anderhalf jaar lang gesprekken gevoerd tussen het Komitee Milieu en Mobiliteit (KOMIMO) en de spoorwegvakbonden. "De huidige stakingsakties waarbij de treinen gewoon niet rijden, doen niets anders dan de treinreiziger terroriseren en zorgen ervoor dat het ontradingseffekt tegenover het treinverkeer nog toeneemt", vindt BBL-medewerker Dirk Van Regenmortel. "We vinden het als de vakbonden dat de NMBS te ver gaat. Alleen is het tijd dat men in vakbondskringen eens durft na te denken over alternatieve akties die niet de treinreiziger, maar wél de NMBS-bestuurders en de verantwoordelijke politici treft". Voor de milieubeweging is het alvast duidelijk dat dit kan. Dirk Van Regenmortel: "Waarom volgen de spoorwegmannen niet het voorbeeld van de vrachtwagenchauffeurs? Laat ons met zijn allen de ring rond Brussel op een aantal plaatsen blokkeren?"

JURIDISCH KLUWEN

Volgens Johny Van Den Rijse van ACOD-spoor is de kritiek van de milieubeweging dat de spoorwegvakbonden niet willen nadenken over alternatieve akties, niet terecht: "In het verleden hebben we al meer dan eens andere akties opgezet. Zoals een bezetting van de burelen van de NMBS-top, een betoging in de straten van Brussel of een betaalstaking", aldus een geprikkelde Johny Van Den Rijse. "Maar zo'n betaalstaking bijvoorbeeld ligt juridisch niet zo makkelijk. Vergeet niet dat je als vakbond nooit weet hoeveel personeelsleden aan een aktie gaan meedoen. Dat maakt zo'n betaalstaking heel moeilijk. Het is voldoende dat één kaartjesknipper niet meestaakt en een reiziger die gratis rijdt een flinke boete geeft, wat hij juridisch gezien kan, om de hele aktie te doen mislukken". Toch is Johny Van Den Rijse ervan overtuigd dat er bijvoorbeeld binnen het Front voor de Binnenlandse Trein, kan worden nagedacht over alternatieve akties. "We gaan wellicht participeren aan dat Front voor de Binnenlandse Trein. Tenminste als het een brede beweging wordt die niet politiek gekleurd is. En ik geraak er steeds meer van overtuigd dat we in de toekomst werk moeten maken van een alternatieve spooraktie. Ik denk dat we daar niet tussenuit kunnen. Trouwens, eigenlijk vind ik zo'n akties best wel sympatiek. En ik weet dat de mensen die het Front voor de Binnenlandse Trein willen oprichten, daar leuke ideeën rond hebben".

MINA-RAAD KRIJGT TEVEEL TECHNISCH ONVOLLEDIGE DOSSIERS VOORGELEGD

Eind januari stelde de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen zijn jaarverslag voor. Zoals gebruikelijk geeft dat jaarverslag een overzicht van de activiteiten en initiatieven die de MiNa-raad in de loop van '94 ontloopte. Tijdens drukbijgewoonde en vaak langdurige raadszittingen werden 42 adviezen goedgekeurd. Vaak gebeurde dat in moeilijke omstandigheden, met korte adviesterminnen en immature dossiers. Ondanks alles, slaagde de MiNa-raad er toch in een zeer omvangrijk programma af te werken. In 1995 wil de MiNa-raad zijn werking nog verder versterken en verdiepen. Ook de Bond Beter Leefmilieu heeft als koepel van de Vlaamse milieubeweging het voorbije jaar heel wat tijd en energie in de werking van de MiNa-raad geïnvesteerd. Eens stilstaan bij het jaarverslag van de MiNa-raad is dan ook meer dan interessant.

GEMEENTELIJKE MILIEU-ADVIESRADEN BESTENDIGEN
De MiNa-raad bracht op eigen initiatief een advies uit over de gemeentelijke milieu-adviesraden. Het overgrote deel van de Vlaamse gemeenten ondertekende het gemeentelijk milieukonvenant en richtte als gevolg daarvan een gemeentelijke milieu-adviesraad op. De MiNa-raad houdt een pleidooi om het bestaan van deze gemeentelijke milieu-adviesraden te bestendigen op dekretale basis. In zijn advies doet de MiNa-raad talrijke aanbevelingen over de samenstelling van de gemeentelijke minaraden, het toekennen van stemrecht, de diverse categorieën van leden en de samenstelling van het bestuur van een gemeentelijke milieu-adviesraad. Op 26 maart organiseerde de MiNa-raad ook een studiedag

rond die tematiek. Aan die studiedag in Antwerpen namen 180 mensen deel.

ORIËNTATIENOTA
DUURZAME ONTWIKKELING IN VLAANDEREN
De MiNa-raad leverde in de loop van vorig jaar ook heel wat inhoudelijk werk rond het begrip duurzame ontwikkeling. Dat leidde tot de goedkeuring van een 'Oriëntatienota duurzame ontwikkeling in Vlaanderen: Aanzet tot realisatie'. Hoewel het principe van duurzame ontwikkeling zelfs in het Vlaams regeerakkoord van januari '92 werd opgenomen, maakte de Vlaamse regering tot dusver niet echt werk van een verdere uitwerking ervan. De MiNa-raad vond het dan ook noodzakelijk om op eigen initiatief daarrond een visie op te bouwen. Die komt er in grote lijnen op neer dat de MiNa-raad een pleidooi houdt voor technische maatregelen, structurele aanpassingen en selectieve volume-ingrepen om de duurzaamheidsdoelstellingen te bereiken. Verder spitste de MiNa-raad zich in de loop van '94 ook toe op de vraag op welke manier het duurzaam karakter van maatschappelijke ontwikkelingen in kaart kan worden gebracht en opgevolgd kan worden. Op 1 december '94 keurde de Raad een overwegingstekst inzake indicatoren voor duurzame ontwikkeling goed. Rond de rol van overheidsinstellingen bij de uitwerking van het begrip duurzame ontwikkeling werd ook een studiedag georganiseerd.

AKTIEF RUIMTELIJK BELEID NOODZAKELIJK
In verband met ruimtelijke ordening bracht de MiNa-raad in de loop van '94 één advies uit, nl. dat over het Voorontwerp van Dekreet betreffende de organisatie van de ruimtelijke ordening en de stedenbouw. De Raad dringt in zijn advies uitdrukkelijk aan op het verder uitwerken van dit voorontwerp dekreet dat met de voorgestelde structuur- en uitvoeringsplannen een actief ruimtelijk beleid mogelijk maakt. Verder gaf de MiNa-raad ook zijn advies over het Vlaams

WET & MINA

Infrastructuur Plan (VIP). De Raad was van oordeel dat van een geïntegreerd plan nog geen sprake is en dat het VIP grondig herwerkt moet worden om het te kaderen binnen het toekomstig Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. De MiNa-raad bracht ook een unaniem advies uit over het Lange-Termijn-Plan Bosbouw en schaarst zich achter de doelstelling om meer bos te hebben in Vlaanderen.

HERZIENING VAN HET MILIEURECHT
De MiNa-raad drong er in de loop van '94 ook op aan om snel werk te maken van de herziening van het milieurecht. Volgens de Raad moet er snel werk gemaakt worden van voorstellen van de Commissie Bocken en moet de hervorming van het milieurecht worden verdergezet. Inzake integraal waterbeheer en waterwetgeving stelde de MiNa-raad dat het voorontwerp van dekreet betreffende het rivierbekkenbeleid en de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging een gemiste kans is. Volgens de MiNa-raad ontbreekt vooral een globaal waterkwantiteitsbeleid. Het unaniem en gedetailleerd advies had heel wat invloed op de verdere besluitvorming van het dekreet.

DOELSTELLINGEN AFVALSTOFFENPLAN NIET GEHAALD

In het kader van het Afvalstoffenplan '91-'95 moeten voor een aantal afvalstromen uitvoeringsplannen opgesteld worden. In '94 werden aan de MiNa-raad twee uitvoeringsplannen ter advies voorgelegd, nl. het Slibafvoerplan en het Uitvoeringsplan bouwen-sloopafval. Bovendien werden de besprekingen aangevat rond de uitvoeringsplannen GFT-afval en papier. In het advies over het Slibafvoerplan licht de Raad zijn visie toe inzake het slibbeleid en stelt dat het uitvoeringsplan grondig moet worden bijgesteld. Het is voor de Raad onaanvaardbaar alle aandacht te besteden aan slibafkomstig uit zuiveringsinstallaties en gelijkaardige afvalstoffen over het hoofd te zien. Het Uitvoeringsplan bouwen-sloopafval daarentegen werd heel positief ontvangen. Tenslotte werd het heffingsstelsel gewijzigd en ook hierover volgde een advies. Aangezien de doelstellingen van het Afvalstoffenplan niet worden gehaald, had een eenparige MiNa-raad ook geen moeilijkheden met een verhoging van de heffingen op afvalstoffen. Toch keurde de raad de voorgestelde verhoging af omdat ze eerder willekeurig leek dan wel afgesteld op de doelstellingen van het Afvalstoffenplan.

KONSSENSUS NIET ALTIJD MOGELIJK

Hoewel de MiNa-raad steeds een consensus nastreeft, blijkt dat dit in één op drie dossiers niet mogelijk is. Dossiers rond bijvoorbeeld ruimtelijke ordening, Mestactieplan of de invoering van de ekotaksen, zijn immers maatschappelijk reeds zo zwaar verzuurd dat de Raad niet anders kan dan de tegenstellingen noteren. Inzake ekotaksen stelde de MiNa-raad in '94 zeven adviezen op. Over het algemeen waren de milieuverenigingen en de sociaal-economische partners het oneens. Het enige waar consensus over bereikt werd, was dat milieutaksen een middel kunnen zijn om milieu- en natuurdoelstellingen te halen. Wat betreft het mestbeleid is

het voor de MiNa-raad duidelijk dat de uitvoering ervan onaanvaardbaar traag vordert. Over de inhoudelijke en technische discussie inzake het Mestactieplan, werd geen eenstemmigheid bereikt.

AANVULLING PERSONEELS- BESTAND ESSENTIEEL

Voor de MiNa-raad is het duidelijk dat '94 een vruchtbaar maar vooral bijzonder zwaar jaar is geweest. Vele aanvragen om advies bevatten onmogelijke antwoordtermijnen wat de Raad dwingt tot een onvruchtbare afweging tussen inhoudelijke kwaliteit en snelheid van antwoord. Sommige technische dossiers zijn ook onvoldoende rijp wanneer ze aan de Raad worden voorgelegd. Verder wil de MiNa-raad ook een betere afstemming met de bevoegde beleidsverantwoordelijken. Om echt te kunnen functioneren als overleg- en adviesorgaan moet de Raad ingeschakeld worden in de fase van voorbereiding van een milieuvraagstuk. De MiNa-raad wil daarom meer terugkoppeling vanwege de beleidsinstanties. In de toekomst zal de Raad meer inspanningen doen om zijn inhoudelijke adviezen meer te verdedigen bij de beleidsinstanties. Tenslotte is het voor de MiNa-raad ook duidelijk dat de praktische onderbouw van de MiNa-raad versterkt moet worden. Immers, de MiNa-raad heeft het plafond van zijn mogelijkheden bereikt. Het aanvullen van het personeelsbestand tot het wettelijk voorziene kader van tien mensen, momenteel slechts voor 2/3 opgevuld, zou alvast een grote stap in de goede richting zijn. Aviel Verbruggen, voorzitter van de MiNa-raad stelde het tenslotte als volgt: "Eigenlijk heeft de MiNa-raad op dit ogenblik de hoogst mogelijke graad van milieukonsensus bereikt".

Rik De Baere

Groepen aan het w e r k

De werkgroepen van BBL staan open voor iedereen. Ben je geïnteresseerd in een van de thema's waarrond BBL actief is en ben je bereid om mee te werken in een van onze werkgroepen, geef dan gewoon een seintje naar ons BBL-sekretariaat.

Werkgroep Natuurbehoud

Tijdens de bijeenkomst van de werkgroep Natuurbehoud op donderdag 9 februari, werd vooral aandacht besteed aan de aktualiteit inzake de organisatie van het Europees Jaar voor het Natuurbehoud. Ook de Dag van de Aarde van zondag 23 april, wordt dit jaar georganiseerd in het kader van het Europees Jaar voor het Natuurbehoud. Onder het motto 'Natuurgerichte recreatie in de kijker' zullen opnieuw duizenden mensen deelnemen aan activiteiten allerhande. In de Marmeren Zaal van de Antwerpse Zoo krijgen verenigingen de kans om met een stand hun werking toe te lichten. De Dag van de Aarde behandelt dit jaar dus het spanningsveld tussen recreatie/toerisme en het leefmilieu. In het kader daarvan organiseert BBL in het auditorium van het American Cultural Center op donderdag 20 april van

14u tot 17u15 ook een symposium rond die thematiek.

Verder werd tijdens de bijeenkomst ook aandacht besteed aan de invulling van de Nationale Natuurbeschermingsdag van zondag 17 september in Geel. 's Namiddags organiseert BBL in het Instituut voor Hoge Kempen in Geel een symposium over de dualiteit tussen natuur en recreatie.

Ook het Dekreet op het Natuurbehoud en de bescherming van het natuurlijke milieu werd behandeld. Dit ontwerp-dekreet vult een aantal lakunes in de oude wetgeving aan, o.a. inzake natuurbeschermingsprojecten, een vernieuwde visie op reservaten en reservaatbeheer, beheersovereenkomsten met landbouwers,... Het ontwerp wordt momenteel behandeld in de inter-kabinettenwerkgroep. Een aantal technische hangijzers blijven hier wellicht oningevuld.

Werkgroep Milieudefensie

De werkgroep Milieudefensie is de laatste maanden weer volop de

afvaltoer opgegaan. Zo werden begin januari 1995 koekjes-, water- en olie- en azijnverpakkingen getest op de aanwezigheid van PVC. Producenten of invoerders van verpakkingen die nog steeds PVC bevatten werden aangeschreven en verzocht zo spoedig mogelijk over te schakelen op alternatieven. De eerste reacties (Corona-Lotus) zijn al binnen. Stilaan kan ook de voorbereiding beginnen van het project 'duurzame drankverpakkingen op scholen' dat van start zou gaan vanaf september 1995. Organisaties die zich hierrond specifiek willen inzetten, kunnen steeds contact opnemen met de werkgroep. Dat afvalpreventie de enige goede oplossing is voor het afvalprobleem, bewijzen de problemen met de verbrandingsovens. Knokke-heist werd gesloten, Ronse staat zwaar onder vuur,... BBL wordt aangesproken om ook op plaatselijk nivo mee te werken of te denken rond afvalpreventie. Zo zijn de interkommunale IVLA (Interkommunale Vlaamse Ardennen) en de burgemeester van Ronse bereid te praten over oplossingen om het afvalprobleem op een meer preventieve wijze aan te pakken.

De BBL - werkgroepen op een rijtje

De diverse BBL-werkgroepen zorgen voor de inhoudelijke uitwerking van de diverse milieutema's. De werkgroepen staan open voor iedereen. Heb je interesse om in een van de werkgroepen mee te werken? Neem dan contact op met de verantwoordelijke van die werkgroep. Dat kan bij de Bond Beter Leefmilieu, Overwinningstraat 26, 1060 Brussel, Tel: 02/539.22.17. We zetten de werkgroepen eens op een rijtje:

Werkgroep Beleid: Deze werkgroep zorgt voor een evaluatie van het milieubeleid dat door de overheid wordt gevoerd. Er wordt ook nagedacht over het standpunt dat de milieubeweging terzake, bijvoorbeeld via de MiNa-raad, inneemt.
Kontakt: Rik De Baere

Werkgroep Duurzame Ontwikkeling: Hier wordt gestreefd naar een economische ontwikkeling zonder ons leefmilieu voor de volgende generaties in gevaar te brengen. In deze werkgroep wordt gewerkt rond thema's als energie (broeikasfeffect),

kringloopsystemen (tegen wegwerpverpakkingen), mobiliteit (autoverkeer beperken), landbouw (pesticidenstop), bescherming van het tropisch regenwoud en een eerlijke internationale handel.
Kontakt: Ingrid Pauwels

Werkgroep Milieudefensie: Hier houdt men zich specifiek bezig met actuele milieuhygiënische problemen die het lokale karakter overstijgen. Het gaat hier bijvoorbeeld om thema's als afval, transport van gevaarlijke stoffen, lucht- en watervervuiling.
Kontakt: Ingrid Pauwels

Forum Ruimtelijke Ordening: Deze werkgroep volgt de aktualiteit inzake ruimtelijke ordening op de voet: BPA's, gewestplanherziening, ongecontroleerde inplanting van bedrijfsterreinen,...
Kontakt: Ludo Segers

Werkgroep Landbouw en Milieu: Deze werkgroep blijft zich vast in smakelijke

tema's als vermessing en verzuring, verspreiding van bestrijdingsmiddelen, landbouw en natuurbehoud, erosie, E.G.-landbouwbeleid en bio-technologie.
Kontakt: Ludo Segers

Komimo: In dit Komitee Milieu Mobiliteit wordt werk geleverd rond het ecologisch aspect van de verkeers- en mobiliteitsproblematiek.
Kontakt: Dirk Van Regenmortel

Werkgroep Natuurbehoud: De Werkgroep Natuurbehoud is een initiatief van de Bond Beter Leefmilieu en het Nationaal Verbond voor Natuurbescherming. Momenteel wordt voornamelijk gewerkt rond de voorbereiding van het Europees Natuurbehoudsjaar 1995. Ook organiseert deze werkgroep elk jaar de nationale natuurbeschermingsdag. De werkgroep komt ongeveer om de twee maanden samen.
Kontakt: Chris Jacobson

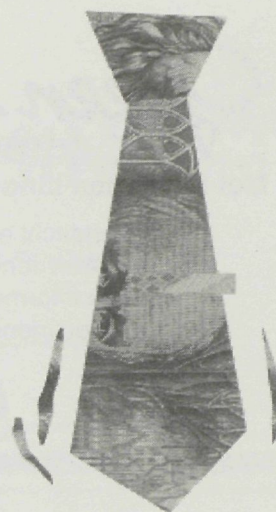
Natuurzuivere kleding en verven

- * alles voor geboortelijsten
- * ondergoed in wol, katoen, zijde en wildzijde voor dames, heren en kinderen
- * bovenkleding in natuurzuivere materialen
truien, t-shirts, veste, jassen...
- * nieuw: ruim assortiment biologische katoen (zelfs jeans)
- * schoenen, sandalen en pantoffels
- * poppenpakketten, poppentricot en alle materiaal om poppen te maken
- * natuur- en mensvriendelijke verven en houtbehandelingsprodukten

WIJ HOUDEN
VERKOOPSDAGEN
IN ALLE STEDEN
VAN HET LAND.
VRAAG INFORMATIE DAAROVER.

BEELDHOUWERSSTRAAT 46
2000 ANTWERPEN
TEL. 03/237.86.03

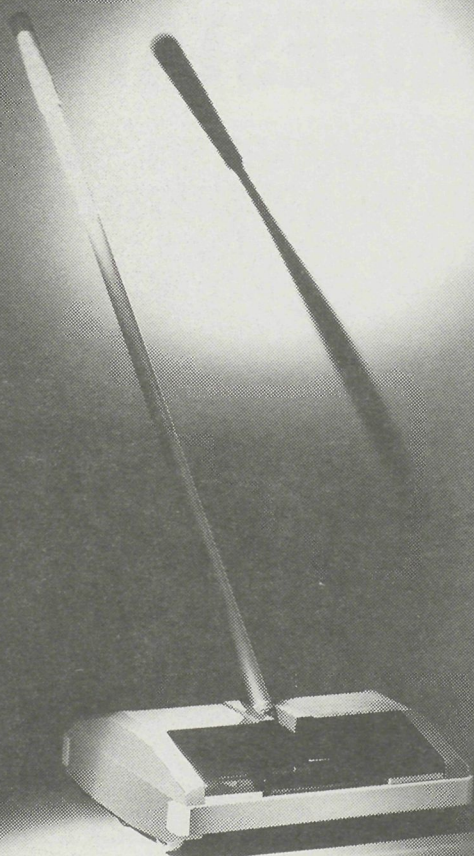
OPEN VAN 10 TOT 12U30
EN VAN 14U TOT 17U30
MAANDAG GESLOTEN

Meer dan
9.000 bankiers
geven uw geld
goeie raad.

ASLK
Bankier waar ik best mee opschiet

Wie zijn imago flink wil
oppoetsen moet daarom niet naar
de grote middelen grijpen.

n.v. Cemstobel Brussel
Vaartstraat 59
1000 Brussel

TEL: 02/211.38.11 — FAX: 02/218.12.50

cemstobel

milieusparend schoonmaken

Met het Green Line-programma streeft Colruyt naar :

- meer aandacht en respect voor het leefmilieu;
- meer milieuvriendelijke produkten;
- duidelijke informatie over die produkten;
- meer milieuvriendelijk werken binnen de eigen organisatie.

COLRUYT

laagste prijzen in voeding

U hebt meer macht
dan u dacht.

Wil u Amnesty helpen? Bel
03/271.16.16 voor meer in-
formatie. Of stort uw bijdrage
op PRK 000-0000082-82.

 Amnesty International

AKTIEKAMP

VAN 7 TOT 16 april in HECHTEL-EKSEL

"Stop de Noord-Zuid as in Limburg"
GEEN NIEUWE SNELWEGEN doorheen Europa!

Info:

WERKGROEP VERKEER

p/a VOOR MOEDER AARDE vzw

Zilverhof 19, 9000 GENT

TEL. 09/233.32.68 ; FAX 09/233.49.24

**HOBBITPRODUKTEN
DAT
LUST
IEDEREEN**

DE HOBBIT
VERS & VEGETARISCH

HOBBIT-produkten zijn 100% vegetarisch, laag calorisch en cholesterolarm. Ze veroorzaken geen dierenleed, en hebben een positieve impact op ons leefmilieu.

HobbitTempeh, Hobbit-Seitan, vegetarische salades, patés, en burgers... dat lust iedereen!

NATUURVOEDING DE HOBBIT - NIJVERHEIDSLAAN MALDEGEM

NATIONALE MANIFESTATIE

ZONDAG 19 MAART '95 14 U
BRUSSEL WTC - NOORDSTATION

**STOP RACISME &
FASCISME !**

**VOLLEDIGE GELIJKE RECHTEN
VOOR MIGRANTEN !**

OBJEKTIEF
479.917

02/513.83.46

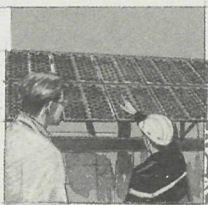

AL ONZE ENERGIE VOOR MILIEUBESCHERMING

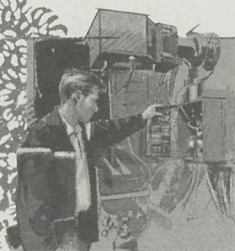
- Sinds 1980 hebben wij onze uitstoot van zwaveldioxyde (SO₂) met 78 % verminderd en die van stikstofoxyde (NO_x) met 38 %. Op die manier bestrijden wij efficiënt het verschijnsel van de zure regen.
- Overeenkomstig onze verbintenis worden de nieuwe hoogspanningslijnen (tot 220 kilovolt) in de mate van het mogelijke ondergronds aangelegd. In 1993 is de lengte van de luchtlijnen niet toegenomen met één enkele kilometer.
- Wij nemen nieuwe productie-eenheden in gebruik die een hoog energierendement combineren met het gebruik van een milieuvriendelijke brandstof : aardgas. Eveneens uit milieu-overwegingen moderniseren wij de bestaande elektriciteitscentrales.
- Via informatiecampagnes en advies sporen wij onze huishoudelijke en industriële klanten aan tot een weloverwogen energiegebruik, door bijvoorbeeld spaarlampen te gebruiken of aardgastoepassingen met hoog rendement in te schakelen. Dit betekent Rationeel Energiegebruik.

Meting van de temperatuur
en de samenstelling van het
geloosde koelwater

Experimentele
installatie voor
de omzetting van
zonne-energie in
elektriciteit

Controle van de SO₂-
en de NO_x-uitstoot in
de lucht

Plaatsing van
lampen met laag
stroomverbruik voor
openbare verlichting

Het leggen van ondergrondse
hoogspanningskabels

EKO-TIPS

MET EEN "GROEN LAPJE" ACHTER HET KOOKFORNUIS

Voor milieukritische mensen die zich ook wel eens inlaten met het huishoudelijke werk, kan het interessant zijn om te weten op welke manier je het huishouden milieuvriendelijk kan aanpakken. Uiteraard genieten de "groene" reinigingsmiddelen de voorkeur. Enkele kleinere producenten van zo'n milieuvriendelijke middelen zagen de voorbije jaren hun omzet stijgen. Het gevolg was voorspelbaar: ook grotere producenten gingen sleutelen aan de samenstelling van hun produkten. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd? Inderdaad, maar door een gebrek aan betrouwbare ecolabels en een te beknopte produktinformatie blijft het moeilijk om als konsument een milieuverantwoorde keuze te maken.

Meestal zijn zeep of detergent de belangrijkste ingrediënten van een schoonmaakmiddel. Vermits zeep snel en biologisch afbreekbaar is, is het gebruik ervan zonder meer aan te bevelen. Een nadeel van zeep is echter dat het met zacht water moet gebruikt worden. Gebruik je thuis hard water, dan slaat de zeep snel neer en verliest het zijn werking. Anders is het gesteld met detergenten die aardolie als grondstof hebben. De winning en transport van aardolie is belastend voor het milieu. Deze detergenten breken niet zo snel af. Ze bevatten vaak verontreinigde stoffen.

DETERGENT OP BASIS VAN SUIKER

Iets heel anders zijn de plantaardige detergenten die gemaakt zijn op basis van kokos- of palmolie. Het milieu-effect ervan tijdens het reinigen is te vergelijken met dat van zeep. Voor de win-

ning van kokos- of palmolie zijn echter bestrijdingsmiddelen nodig. In Maleisië, het land waar de meeste palmolie vandaan komt, wordt voor elke ton palmolie een tweetal kilogram pesticiden gebruikt. Bovendien mag je de milieu-effecten van het transport evenmin over het hoofd zien. Het transport van schoonmaakprodukten op basis van lijnolie is van veel kortere duur. En dus milieuvriendelijker. Enkele namen zijn ondermeer Ecover en Ecotop. Er bestaan echter ook al biologische plantaardige detergenten zoals die van Ekore. De nieuwste detergenten zijn echter die op basis van suiker. Die schoonmaakprodukten zijn snel biologisch afbreekbaar maar wel vrij duur.

MAKKELIJK MILIEUVRIENDELIJK

Milieuvriendelijk schoonmaken kan eigenlijk met een minimum aan produkten. Je huis kan gemakkelijk proper

gehouden worden met volgende produkten:

- * vloeibare of groene zeep of een allesreiniger op plantaardige basis
- * schuurmiddel in poedervorm zonder bleekmiddel
- * afwasmiddel op plantaardige basis
- * azijn om te ontkalken
- * soda om in te weken
- * ossegalzeep om vlekken te verwijderen

Ammoniak voor extra glans

De gangbare allesreinigers zijn in feite gekonsentreerde afwasmiddelen op basis van syntetische detergenten met extra toevoegingen van petrochemische oplosmiddelen. Vaak wordt er ammoniak of alkohol aan toegevoegd om het geheel een 'extra glans' te geven. Allesreinigers met oppervlakte-actieve stoffen op plantaardige basis zijn o.a. die van Ecover of Ekore. Allesreinigers van Ecover bevatten bijvoorbeeld plantaardige

EKO-TIP VAN DE MAAND - EDITIE 1 MILIEUVRIENDELIJK VLEKKEN VERWIJDEREN MET CEMSTOBEL

Reeds jarenlang verzorgt de Cemstobel-groep dagelijks de schoonmaak van 5.000.000 m² kantoren, ziekenhuizen, scholen en andere gebouwen. Cemstobel onderzoekt dagelijks in welke mate haar schoonmaakactiviteiten kunnen bijdragen tot de zorg voor het milieu. Dat leidde tot de ontwikkeling en toepassing van het programma 'Milieusparend Schoonmaken'. Alle milieuvriendelijke schoonmaakmethodes komen erin aan bod. Ook de gebruikte produkten en materialen, de verbruikte energie en het sorteren van het afval. Aandacht voor kwaliteit en milieu blijkt eveneens uit de 'Vlekkengids' die Cemstobel onlangs voorstelde. Het is een

handige brochure met praktische tips hoe je op een milieuvriendelijke manier vlekken alerhande kan verwijderen. We maakten het allemaal wel eens mee: koffie op het vast tapijt, inkt op een hemd, wijn op het tafellaken.... Hoe verwijder je dat soorten toestanden op een milieuvriendelijke manier? Door bijvoorbeeld een viesklevende kauwgom te bedekken met een zakje ijsklontjes. Na enkele uren kan je de voorheen zo kleverige troep in een wip wegkrabben. Of stel dat je tijdens een romantisch etentje van pure konsternatie een kaars omver duwt. Geen paniek. Leg gewoon wat vloeipapier of bruin kalkpapier op het kaarsvet, zet er een behoorlijk warm

strijkijzer op en na enkele ogenblikken kan je het kaarsvet makkelijk afschrappen. En van vooraf aan herbeginnen... Kortom, de 'Vlekkengids' van Cemstobel is meer dan de moeite waard om in huis te halen. De brochure is trouwens bijzonder overzichtelijk en geeft telkens een stapsgewijze uitleg hoe je een specifieke vlek best verwijderd. Bovendien bevat de 'Vlekkengids' een lijst van milieuschadelijke produkten die je bij het ontfleken best kan vermijden. Een aanrader!

*Info: Cemstobel,
Nadine Pollet,
Vaartstraat 61, 1000 Brussel,
Tel: 02/211.39.33.,
Fax: 02/218.01.10.*

EKO-TIPS

zeep, etanol, eterische oliën en water.

'FOSFAATVRIJ' MISLEIDEND

Gewone afwasmiddelen bestaan uit syntetische detergenten, water en stoffen om de handen te verzachten, parfum en kleurstof. Fosfaten of andere ontharders hebben er nooit ingezet. Daarom is de aanduiding "fosfaatvrij" op een afwasmiddel gewoon misleidend. Afwasmiddelen op basis van plantaardige grondstoffen kan je vinden bij Ecover, Ecotop, Ekore en Groenwende. Voor de vaatwasmachine is het belangrijk om een chloor-, sulfaat- en fosfaatvrij product te kopen zoals Sun Progress of Ecover. Aangekoekte pannen week je best in soda. De zeepproducten blijken minder goed af te wassen en zijn bij hard water niet bruikbaar. Het Ecover product bestaat uit detergent op kokosoliebasis, melkwei, citroenzuur, zout, eterische oliën, goudsbloem en kamille-extrakt, bewaarmiddel en water.

SCHUURZEEP OK.

Schuurmiddelen zijn relatief onschadelijke producten, op voorwaarde dat ze geen chloorbleekmiddel bevatten. De belangrijkste grondstof van schuurmiddelen is krijt of puimsteen. Ze bestaan verder ook nog uit wasactieve stoffen. Vloeibaar schuurmiddel bevat veel water en een conserveermiddel zodat een schuurpoeder voordeliger is. Schuurmiddelen zonder syntetische wasactieve stoffen vind je bv. bij Ecotop en Ecover. Ecover heeft echter alleen een vloeibaar schuurmiddel op de markt: het bestaat uit een detergent op kokosoliebasis, kalk, klei, eterische oliën, bewaarmiddel en water.

ZONDER ZEEP KAN OOK

Bij een nieuw assortiment producten komt de nadruk echter steeds minder te liggen op de reinigingsmiddelen, maar veel meer op de gebruikte doeken, sponsjes en hulpmiddelen. De Duitse merken Oko-clean en Ha-Ra, ook in ons land verkrijgbaar, brengen er een heel assortiment van op de markt. Bijzonder is vooral dat deze producten bestaan uit zogenaamde mikrovezels die het vuil eerder mechanisch bestrijden, met een minimum aan reinigingsmiddelen. Een nadeel is dat zulke mikrovezels het vuil wel goed opnemen, maar ook weer even goed loslaten. Even uitspoelen in een emmer water volstaat niet om het vuil te verwijderen. Het doekje moet worden gewassen, wat dan alweer niet meer zo milieuvriendelijk is. De schoonmaakgroep Cemstobel publiceerde onlangs een 'Vlekkengids' met tips hoe je zonder nodeloos gebruik van schoonmaakmiddelen makkelijk vlekken kan verwijderen.

Martine Langen

WAT JE BEST NIET GEBRUIKT...

Een aantal producten die worden gebruikt bij het schoonmaken, bevatten nog heel wat agressieve bestanddelen die heel schadelijk zijn voor milieu en gezondheid. Je laat ze best aan de kant staan:

1. chloor: vooral de "javel" is nog altijd erg in trek, ook schuurmiddelen, afwasmiddelen voor de vaatwasmachine en desinfecterende middelen kunnen chloor bevatten. Chloor vernietigt de nuttige bacteriën die in septische putten en zuiveringsstations het afvalwater zuiveren. Als je bleekwater samen gebruikt met een zure WC-reiniger, ontstaan giftige chloordampen.

2. onstoppers voor de afvoer moeten vet en haren oplossen. Ze bestaan meestal uit een sterk alkali zoals natriumhydroxide, en zijn zeer bijtend voor huid en ogen. Samen met vetresten kan er zeep gevormd worden waardoor de afvoer nog meer verstopt raakt. Je doet er beter aan een rubberen gootsteen "plopper" te gebruiken.

3. wc-blokjes met het gevaarlijke paradichloorbenzeen zijn nog steeds te koop. Het gaat om de bekende ronde, witte schijven die in cellofaan worden verpakt. Ze zijn nochtans zeer kankerverwekkend en slecht afbreekbaar. Andere toiletblokjes bevatten syntetische wasactieve stoffen en sulfaten, maar zijn evenmin milieuvriendelijk.

4. vlekkenreinigers zoals wasbenzine, tri- en tetrachlooretaan zijn niet alleen schadelijk voor de ozonlaag, ook de gezondheid heeft er serieus onder te lijden. Je kan vlekken best met ossegalzeep of een vlekkenzeep van Ecover verwijderen.

Bronnen:

De Kleine Aarde nr.90, p.47
Milieudefensie 1994 nr.7/8 p.26
Ecover waswijzer
Kritisch consumeren 1994/ nr.1 en 1993/ nr.3
Milieusparend huishouden, Marijke Brunt, ed. 1993
Milieutelefoon, infoblad "schoonmaakmiddelen" ed. 1994

EKO-TIP VAN DE MAAND - EDITIE 2 MATRO-BIO DISC ZUIVERT WATER OP NATUURLIJKE MANIER

Reeds enkele maanden brengt Matro uit Antwerpen de BioDisc op de markt. De BioDisc is een complete autonoomwerkende zuiveringsinstallatie die werd ontworpen voor kleinere woon-eenheden van 4 tot 300 personen.

Het zuiveringsproces van het water gebeurt in een aantal units, waarbij geen extra tanks of pompen vereist zijn. Dat maakt van de BioDisc een compacte en handige installatie die

op geen enkel moment gebruik maakt van chemicaliën bij het zuiveringsproces. Immers, de BioDisc maakt gebruik van de micro-organismen die zich van nature in het afvalwater bevinden en op die manier een biologisch actieve filter gaan vormen. De micro-organismen voeden zich met de verontreinigde stoffen en zetten die om in onschadelijke stoffen. Door de aanwezigheid van heel wat zuurstof nemen de micro-orga-

nismen veel voedsel op en kunnen ze zich heel snel vermenigvuldigen. Het slijb verzamelt zich onderaan de BioDisc en kan door een zuig- of vacuüm-installatie worden afgevoerd.

Inlichtingen: Matro,
Dynamicalaan 22,
2610 Wilrijk,
Tel: 03/830.30.90.,
Fax: 03/830.47.22.

BOEK & MILIEU

28

MILIEURAMA
3 / 1995

Aanwinstenlijst van de milieubiblioteek

De stapel boeken en andere literatuur die maandelijks de bibliotheek van de Bond Beter Leefmilieu bereiken, blijft onophoudelijk groeien. Om de rubriek **Boek en milieu** overzichtelijk te houden bespreken we voortaan slechts een **selectie**.

Een **volledig overzicht** van nieuw materiaal vind je voortaan in de **Aanwinstenlijst**, een tweemaandelijks publicatie van het documentatiecentrum van de Bond Beter Leefmilieu, Indocel vzw.

Je kan je eenvoudig telefonisch of via onderstaande bon abonneren. Ons telefoonnummer is 02/539.22.17. En dit is ons adres: BBL, Indocel vzw, Overwinningstraat 26 bus 11, 1060 Brussel.

☐ Ik wens een abonnement op de Aanwinstenlijst en stort 600 frank (lidverenigingen betalen slechts 400 frank!) op rekeningnummer 001-1475409-18 van BBL, Overwinningstraat 26, 1060 Brussel.

☐ Ik wens eerst een proefnummer te ontvangen van de Aanwinstenlijst

Naam:

Straat & nr.:

Postnr. & gemeente:

NIEUWE BOEKEN

Woninginrichting, de Milieu-Telefoon adviseert, Arja Hagendoorn, MilieuTelefoon te Amsterdam, tel. 00/31/20/62.62.620, 1994, 79 p., ISBN 90-6479-031-0; 9,90 gulden.

Voor iedereen die lentekriebels krijgt en zijn woning wil herinrichten. Alle milieuvriendelijke tips verzameld in dit handige boekwerkje bij het kiezen van meubels, vloerbedekking, matrassen, behang, verf en zo veel meer.

Gids voor diervriendelijke cosmetica, 1994-1995, uitgave Proefkoneen te Den Haag, tel. 00/31/70-324.62.71, 20 p., gratis.

Dit gidsje vertelt je waar je diervriendelijke kostmetika kan kopen in Nederland. Voorwaarde voor bedrijven om opgenomen te zijn is dat "noch de eindprodukten, noch de ingrediënten mogen gedurende de laatste vijf jaar door of voor de producent op dieren zijn getest". Daarnaast moet de fabrikant het strikte beleid voeren om geen dierproeven te doen of te lanten doen nu en in de toekomst. Bestelling van kosmetika per post is mogelijk.

Financiële steun aan de Nederlandse landbouw, Drs Frans J. Sijsma en Drs Dirk Strijker, Stichting Natuur en Milieu te Utrecht, 1994, 38 p.;

27,25 gulden, te bestellen bij MilieuBoek (zie kader).

Boeiend eindverslag van een onderzoek naar de financiële relatie tussen de overheid en de Nederlandse landbouwsector. De geldstromen van en naar de Nederlandse landbouw worden belicht. Uit het onderzoek blijkt dat vooral de Europese steun aanzienlijk is. De totale steun bedraagt ongeveer 4500 gulden per hectare landbouwgrond.

Natuurgericht beheer van bossen, Prof. M. Van Miegroet, Uitgeverij Pelckmans, Monografie Stichting Leefmilieu te Antwerpen, tel. 03/231.64.48, 1994, 368 p., ISBN 90-289-2068-4, 925 fr. in de boekhandel, 740 fr voor abonnees.

Voor Vlaanderen ligt een lange termijn bosbeleid op tafel. Nieuwe bossen worden geplant, bestaande bossen beheerd door staat of privé-eigenaar. Dankzij de wetenschappelijke kennis en jarenlange ervaring van de auteur kan elke bosliefebber en bosbeheerder een schat van informatie vinden in dit boek. Naast de klassieke bosbouw die meer economisch gericht is maar daarom niet onbelangrijk, wordt ook het natuurgericht bosbeheer grondig uit de doeken gedaan.

Maatschappelijke kosten van het verkeer: literatuuroverzicht, Centrum voor energiebesparing en schone technologie in Delft, tel. 00/31/15/150.150, 1994, 92 p.; 37,50 gulden, te bestellen bij MilieuBoek (zie kader).

Dat de prijs voor het verkeer niet alle maatschappelijke kosten omvat, is genoegzaam bekend. Hoe worden deze maatschappelijke kosten echter in rekening gebracht? De belangrijkste internationale studies werden hiertoe op een rijtje geplaatst. De verschillen in financiële waardering lopen op tot een faktor 10 of nog meer. Hieruit heeft het studiecentrum drie waarderingsvarianten opgesteld.

Milieuvoorlichting: model voor een planmatige voorbereiding, Puk van Meegeren, uitgeverij Boom Amsterdam, 1994, tweede druk, ISBN 90-6009-900-1; 33,50 gulden, boekhandel.

Standaard handboek over het hoe en wat rond milieuvoorlichting. De mogelijkheden maar ook de beperkingen van voorlichting bij het oplossen van milieuproblemen wordt besproken. De auteur pleit voor een maximaal effect van milieuvoorlichting door planmatig tewerk te gaan.

Omo power en Omo color: beoordeling milieubelasting, *Chemiewinkel, Universiteit van Amsterdam*, tel. 00/31/20/525.56.07, 1994, 8 p.; 7,50 gulden (ekskl. verzending).

De wasmiddelgigant Lever heeft een aantal nieuwe ontwikkelingen in wasmiddelen ingevoerd die de waswerking bij lage temperaturen moeten verbeteren en de milieubelasting van de producten verminderen. De "nieuwe" wasmiddelen zijn Omo power, All active, Omo color en All color. Als konklusie geldt dat er zowel veranderingen gebeurd zijn ten voordele van het milieu zoals de verbeterde verpakking, maar ook veranderingen die slechts een minimale verbetering voor

het milieu met zich mee brengt.

Programmeringsstudie gebiedsgericht milieubeleid: aanbevelingen voor milieuonderzoek en ecologisch onderzoek, Raad voor het Milieu en Natuuronderzoek te Rijswijk, tel. 00/31/70/336.43.00, 1994, 70 p., 25 gulden.

Het gebiedsgericht milieubeleid staat in Nederland niet meer in zijn kinderschoenen. Dit rapport gaat nader in op drie onderzoeksvragen. Welke gebiedsgrootte is optimaal voor een gebiedsgericht milieubeleid, is een gebiedsgericht differentiatie van normen wenselijk in deze gebieden en welke mogelijkheden zijn er om regionale geïntegreerde streef-

beelden op te stellen in Nederland.

Handboek ekologische voeding, Diana Lauwers, VELT Wommelgem, tel. 03/353.80.53, 1994, 352 p., harde kft, kleurenfoto's, ISBN 90-800626-6-9, 980 fr., boekhandel.

Handboek voor ekologische voeding, waarop de gelijknamige lessenreeks op BRTN-TV gebaseerd is. De helft van het boek bevat recepten allerhande. De andere helft geeft een overzicht van elementaire voedingsleer, produktinformatie, info over evenwichtige voedingspatronen e.d. Een aanrader voor wie meer op ekologische voeding wil gaan letten.

Energie en milieu in het federaal België: historiek en toekomstverkenning, Centrum voor Economische Studies te Leuven, 1994, 299 p., 600 fr. op rek.nr. 000-0544830-78 van het CES.

De studie bestaat uit vier delen: de periode voor 1990 wordt belicht, waarbij het energieverbruik in diverse sectoren bekeken wordt. Het energieverbruik in 1990 en de daarbijgaande luchtmissies vormen het tweede deel. In het derde en vierde deel wordt de toekomstige prognoses gemaakt respectievelijk voor het federaal nivo en voor het gewestelijk nivo. Bevat vooral cijfermateriaal.

TEMALIJST

"BOUWVERGUNNINGEN EN BOUWOVERTREDINGEN"

BOEKEN EN RAPPORTEN

Rechtsbescherming tegen het stilzitten van het bestuur
Uitgave die Keure, 1992, Brugge

Huis- en tuinrecht
Belgische Boerenbond, 1993, Leuven

De recente evoluties en knelpunten in de ruimtelijke ordening en stedenbouw 1988-1992
Uitgave die Keure, 1993, Brugge

De ombudsman van de Vlaamse Gemeenschap: jaarverslag 1993
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Brussel, 1994

Recente ontwikkelingen in-

zake ruimtelijke ordening en stedenbouw

Uitgave die Keure, Brugge, 1994

De sanctionering van stedenbouwmisdrijven: strafrechtelijke, administratieve en herstelmaatregelen
Uitgave die Keure, Brugge, 1993

Advies van 6 juni 1994 over het voorontwerp van decreet betreffende de organisatie van de ruimtelijke ordening en stedenbouw
MiNa-raad, Brussel, 1994

Gids voor de bouw- en verkavelingsvergunning
Uitgave UGA, Kortrijk-Heule, 1985

TIJDSCHRIFTENARTIKELS

Reparatie uitbreidings- en opvulregel
In Milieurecht info, 1994 nr.11, p.10-13

Een blote formaliteit?
In Budget en recht, 1987 nr.73, p.23-24

Naar een meer systematische behandeling van bouw-aanvragen in kleinere gemeenten
In Planologisch Nieuws, 1992 nr.3, p. 234-241

Een woning verbouwen
In Budget en recht, 1988, nr.77, p. 4-14

Martine Langen

DE MILIEUBIBLIOTHEEK VAN DE BBL

De milieubibliotheek is open elke maandag en dinsdag van 9 tot 12 en van 14 tot 17 uur. Op woensdag enkel op afspraak. Je kan er meer dan 13.000 boeken en 300 tijdschriften inkijken; er wordt echter niets uitgeleend. Beperkte documentatieaanvragen, zoals kopieën van tijdschriftenartikels uit de TEMALIJST, worden opgestuurd tegen 5 frank per kopie.

De boeken en rapporten die hier worden voorgesteld, zijn gewoonlijk niet bij de Bond Beter Leefmilieu te verkrijgen. Ze zijn wel te bekijken in onze uitgebreide milieubibliotheek. Nagenoeg alle Nederlandse uitgaven kan je bestellen bij:
MilieuBoek
Postbus 18169
NL-1001 ZB Amsterdam
020/624.49.89
Milieubook heeft een Belgisch rekeningnummer)

Je kan steeds publikatielijsten van bepaalde tema's aanvragen (100 frank per tema en 10 frank per blad).

PERSONEELSADVERTENTIE DOKUMENTATIECENTRUM BBL

DYNAMISCHE 50-ER, 60-ER (M/V)

GEVRAAGD MET KENNIS EN INTERESSE IN BOEKEN EN/OF NATUUR EN MILIEU.

OM ALS VRIJWILLIGER AFWISSELEND EN DEELTIJDS WERK OP TE NEMEN IN ONS DOKUMENTATIECENTRUM.

TEL. 02/539.22.17

ELKE MAANDAG-DINSDAG. VRAGEN NAAR MARTINE LANGEN.

Puzzle

Door Dirk Serneels

Een nieuwe lente, een nieuwe puzzel. Vul de woorden in met behulp van de onderstaande lettergrepen. Doe je het korrekt, dan vormen de beginletters van boven naar beneden de naam van een persoon (voor- en familienaam) en de naam van een organisatie. Op de vierde rij verschijnt de omschrijving van een aktueel gegeven (vier woorden). Zowel de persoon, de vereniging als het aktuele gegeven staan met elkaar in verband. Noteer ze op een briefkaart en stuur die naar BBL, Milieurama-puzzel, Overwinningsstraat 26, 1060 Brussel. Met wat geluk krijg je een boekenpakket thuisbezorgd.

Lettergrepen:

A/A/AN/AS/BE/BEST/BRIL/CA/CE/CI/DE/DER/DER/DER/DUI/
E/E/E/EU/GA/GAN/GING/GUE/HEN/HORN/HY/I/IN/JE/
KA/KAST/KO/LER/LIE/LUI/LYP/MAR/MEST/NA/NE/NEP/NEST/NI/
O/O/ONT/PAARD/RAMP/REI/RI/SCHOT/SEK/SLANG/SNA/SYS/
TA/TEEM/TI/TUS/VE/VEL/VER/VER/VER

- [illegible]

Donderdagavond, de wekelijkse portie reclamedrukwerk puilt weer uit de brievenbussen. Wie heeft er ooit om gevraagd? Ik word er kwaad van. Een berg papier die men zomaar bij ons deponert en die ik moet opruimen. Eigenlijk is het sluikestorten.

Dat hele pak reclame gaat regelrecht de papierbak in en een tijdje later naar de container, ongelezen, nutteloos. Ik heb het eens nagewogen: wekelijks 0,5 tot 0,8 kg. Goed voor naar schatting 30 kg papier per jaar. Hoeveel brievenbussen zouden er zijn in Vlaanderen? Zo zullen we de papiercontainers wel gevuld krijgen. Ekologisch onverantwoord.

Er bestaat een remedie: een sticker op de bus 'Geen reklamedrukwerk a.u.b.'. Dan krijg je normaal gezien de reclame niet meer. Opgelost? Of het pak dat voor jou bestemd was, ook echt niet meer gedrukt wordt, blijft de vraag. Reklamebedelers worden immers per stuk betaald. Zij houden het liefst bij het officieel aantal brievenbussen. Misschien brengen ze de stapels die ze over hebben dan maar meteen zelf naar de container. Ekologisch: geen verschil.

Het roept bij mij enkele vragen op: kunnen winkels zomaar ongevraagd in ieders bus reclame deponeren? Is het normaal dat je een sticker moet plakken wanneer je die reclame niet wil? Is het niet logischer dat je een sticker plakt wanneer je het wél wil? Ik doe een voorstel: voortaan plakt ieder die reclame in zijn bus wil er een mooie sticker op met "Graag reklamedrukwerk a.u.b.". En de andere mensen laat men gewoon met rust. Een heel stuk (eko)logischer zou dat zijn.

Geert Iserbyt, Opwijk.

naschrift van de redactie: BBL staat volledig achter jouw initiatief. In de MiNa-raad heeft BBL de idee van een omgekeerde stickeractie verdedigd bij de bespreking van het plan 'Oud Papier' van OVAM. We vermoeden dat een 'omgekeerde' stickeractie op enkele jaren tijd de hoeveelheid reclamedrukwerk kan reduceren met 50 tot 75%. Heel wat meer dan de 8 tot 12% die OVAM hoopt te reduceren met de huidige stickeractie.

KALENDER

JAN DESMET 'NAAKT' IN DE BOURGGOYEN

Op vrijdag 31 maart organiseert de vzw Aktiegroep Bourgoyen-Ossemers om 21u in het paviljoen van het Kasteel Claeys Bouwaert te Gent-Mariakerke een voordracht- en discussieavond met Jan Desmet. Jan Desmet is de auteur van het boek 'Moeder natuur naakt'. In zijn boek probeert de auteur antwoorden te vinden op een aantal polemische vragen die ook de natuurbeweging in Vlaanderen bezig houden. Vaak is zijn visie van die aard dat ze de voorbije weken en maanden wel eens voor ophef zorgde in de natuurbewegingskringen in Vlaanderen. Moet je muskusratten en Canadese ganzen verketteren dan wel bewonderen? Heeft het begrip 'natuur' afgedaan? Het zijn slechts enkele van de vraagjes waarover op 31 maart volop gediscussieerd kan worden. *Inlichtingen: Aktiegroep Bourgoyen-Ossemers vzw, Zandloperstraat 239, 9030 Gent, Tel: 09/227.80.83.*

TROPISCHE REGENWouden EN MILIEURECHT BIJ ELCKER-IK

Volkshogeschool Elcker-Ik in Antwerpen organiseert vanaf 13 maart 3 avonden een lessenreeks over de tropische regenwouden. Het is een rijk gedocumenteerde infosessie over de schoonheid, het belang en de bedreigingen van de tropische regenwouden en hun bewoners. De reeks wordt begeleid door mensen van Greenpeace en KWIA.

Nog bij Elcker-Ik Antwerpen kan je vanaf 18 april terecht voor een zesdelige avondreeks over milieurecht in de praktijk. De lessenreeks wordt gedoceerd door een aantal milieujuristen en -activisten en richt zich in het bijzonder tot natuur- en milieuverenigingen voor wie praktische kennis van het milieurecht wel eens van pas komt. Hoe kan je als natuur- of milieuvereniging in het verweer gaan tegen nakende of bestaande aantasting van het leefmilieu? Het antwoord krijg je vanaf 18 april.

Inlichtingen: Volkshogeschool Elcker-Ik, Breughelstraat 31-33, 2018 Antwerpen, Tel: 03/218.65.60.

'DRING DRING'- AKTIE IN BRUSSEL

Van dinsdag 9 mei tot donderdag 11 mei organiseert Pro Velo in Brussel de 'Dring Dring'-actie. Drie dagen lang zal de fiets in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest centraal staan. Drie dagen lang zet Pro Velo, een tweetalige organisatie die werkt aan de uitwerking en promotie van een beter fietsbeleid, een goed gevuld aktieprogramma op de fiets. Op dinsdag 9 mei wordt de aktie op gang gefloten met een massale verspreiding van folders in de Brusselse regio. Pro Velo zal die dag ook 'live' bekijken dat de fiets in het stadsverkeer het snelste vervoermiddel is. Op woensdag 10 mei wordt in

het Brussels stadscentrum een groot fietsfeest georganiseerd. En op donderdag 11 mei krijgen alle fietsers een ontbijt aangeboden en kan een enquête over het woon-werk-verkeer worden ingevuld.

Inlichtingen: Pro Velo, Ernest Solvaystraat 32a, 1050 Brussel, Tel: 02/502.73.55., Fax: 02/502.86.41.

NATIONALE MANIFESTATIE TEGEN RACISME EN FASCISME

Op zondag 18 maart organiseert Objektief 479.917 voor de tweede maal een nationale manifestatie tegen racisme en fascisme en voor gelijke rechten voor migranten. De manifestatie wordt georganiseerd naar aanleiding van de Europese Week tegen het Racisme. Na de verdere doorbraak van extreemrechts bij de vorige gemeenteraadsverkiezingen wil Objektief 479.917 een duidelijk en sterk signaal geven dat de antiracistische stroming meer dan ooit levend is. Met de manifestatie wil Objektief 479.917 bijdragen tot een gunstig klimaat om tegen het racisme in te gaan op het werk, op school, in de buurt. De manifestatie gaat door op zondag 19 maart en vertrekt om 14u aan de WTC-toren, vlakbij het Noordstation.

Inlichtingen: Objektief 479.917, Kazernestraat 68, 1000 Brussel, Tel: 02/513.83.46., Fax: 02/513.98.31.

Lid van de Unie
van de Uitgevers van
de Periodieke Pers

MILIEURAMA 15e jaargang maandblad van de Bond Beter Leefmilieu

Redactie en administratie

Bond Beter Leefmilieu
Overwinningstraat 26,
B-1060 Brussel
Tel. 02/539.22.17
Fax 02/539.09.21

Abonnementen

70 BF (los nummer)
650 BF (jaarabonnee)
800 BF (buitenland)
1300 BF (steunabonnee)
op rekeningnummer
001-1475409-18
van de Bond Beter
Leefmilieu vzw

Hoofredacteur en verantwoordelijke uitgever

Lieve Grauls
Overwinningstraat 26,
B-1060 Brussel

Eindredacteur Piet Decoster

Werken mee aan dit nummer:

Tim Audenaert
Stefaan Claeys
Muriel Cordemans
Rik De Baere
Piet Decoster
Bram Dousselaere
Eric Goubin
Lieve Grauls
Eric Grietens
Danny Jacobs
Lieve Janssens
Gert Jochems
Katherine Keirens
Martine Langen
Bea Looftens
Geert Matthys
Ingrid Pauwels
Bart Roels
Ludo Segers
Dirk Serneels
Mauricette Van Houdt
Dirk Van Regenmortel

Foto's

Frans Geys
Luc Verhaegen
Carlos Versieren

Illustraties

Spender & Nevada

Vormgeving

MIOS vzw

Pre Press

Swinen Printing

Druk

Pandava

Copyright

Overname van artikels
wordt aanbevolen,
mits bronvermelding.

**Adverteerders zijn
verantwoordelijk voor
de inhoud van de
opgenomen
advertentie**

MILIEURAMA WORDT GEDRUKT
OP 100% POSTKONSUMPTIE-,
NIET GEBLEEKT PAPIER. DE KAF
IS NIET CHLOOR-GEBLEEKT,
DE INKT IS OP VEGETALE BASIS.

U kunt tot 5.142 fr. per lamp besparen!

Philips spaarlampen verbruiken tot 80 % minder elektriciteit in vergelijking met een gloeilamp en halen een tienmaal langere levensduur : 10.000 uren.

Zo bespaart u, berekend over de levensduur, met een PL*E/C of een PL*E/T spaarlamp van bijvoorbeeld 23 W liefst 5.142 fr.

De Philips spaarlampen zijn zo compact dat zij discreet verdwijnen in elk armatuur. Zij zijn licht, knap vormgegeven en passen in elke fitting.

PHILIPS